

an agnatus vel filius per text. ibi quem dicit satis notabilem Bart. in l. si finita. §. si de vectigalibus 2. column. numer. 5. ff. de dam. infect. & ibi commun. doct. Roma. nota. in l. usufruct. Specu. in tit. de primo decreto. §. restat. vers. quid si reus non habuit, cum pluribus versiculis sequentibus idem Specu. in titulo de executione sententia. paragrapho sequitur versicu. quid si habet tantum feudum. Pala. Ruui. in sua repetitione fol. 38. 2. colum. idem Pala. Ruui. fol. 75. 3. colum.

75 Vicesimo primò principaliter quæro, si possessor maioratus decessit, relicto filio primogenito successore maioratus, & relictis aliis filiis & relicta vxore matræque eorum diuite, & prædicti filij minores sint egentes, quis teneatur eis præstare alimenta, an ipse filius primogenitus maior qui successit in maioratu, an verò ipsa mater diues? & ista quæstio est valde subtilis & quotidiana in isto regno, in qua videretur dicendum, quòd filius primogenitus successor in maioratu teneatur prædictos filios fratresque suos minores alere, idque tenet Lara de alimentis in l. si quis à liberis §. si mater de liberis agnoscendis num. 44. & 30. & probatur per sequentia. Primò quia onus alimentorum pertinebat patri in vita de iure naturali & positivo, ut in l. si quis à liberis ff. de libe. agnos. per totam l. cum simil. ergo eodem modo teneatur filius primogenitus, ad quem omnia bona vel maior pars eorum peruenerunt virtute maioratus cum ad eum debeant transire cum illo onere, argumento text. in dicta l. si quis à liberis. §. item rescriptum est ff. de liber. agnos. & ibi notat & commendat Bar. & commu. doct. imò quod magis est, si mater aluisset prædictos filios posset actione negotiorum gestorum repetere ab ipso filio maiori, sicut posset repetere à patre si viveret: & in expresse ex isto fundamento & ratione istam sententiam & conclusionem tenet originaliter Cinus in l. alimenta. Cod. de nego. gestis fin. q. vbi dicit quod ita consuluit in quæstione de facto. & ibi Bal. 1. colum. num. 3. Paul. de Cast. final. quest. Rode. Suar. in repetitione l. quoniam in prioribus. Cod. de inoffic. testa. fo. 64. 3. colum. versic. ex quibus infertur. & ista opinio seruat in practica in Cancellaria regia, de illo vbi ita fuit iudicatum in pluribus causis occurrentibus. Sed his non obstantibus ego firmiter teneo contrariam sententiam, imò quod in prædicto casu mater teneatur prædictos filios minores egentes alere: & à fortiori si aluit non possit repetere, & per consequens filius primogenitus qui successit in maioratu non teneatur eis alimenta præstare nec alimenta iam præstita soluere. Primò quia mortuo patre mater teneatur de iure alere filios: text. est formalis & expressus in l. si quis à liberis §. utrum ff. de lib. agn. cum simi. & ibi notat Bart. & commun. doct. & licet frater teneatur alere fratres inopes & sorores dotare, ut probat text. in l. qui filium ff. vbi pupi. educa. debe. & not. ibi Bar. in 2. lectu. Albe. & commun. doct. antiqui. text. in l. 1. sed nonnullos ff. de rate. & ratio. disc. textus in leg. tutor secundum dignitatem paragrapho fin. ff. de admi. tuto. tex. in l. cum plures paragrapho fin. eodem titu. & ibi gl. ord. & doct. antiqui.

textus in l. quamuis ff. solu. mat. text. in l. mutus §. manente ff. de iure dot. tenet Bart. & commun. doct. in d. l. si quis à liberis paragrapho utrum ff. de liber. agnoscend. Alberi. in eadem lege 3. colum. versic. sed an frater Cinus Albe. & commun. doct. in l. 1. Cod. de alend. libe. gloss. ord. in l. non omni. C. de admi. tuto. & ibi Cinus, Bald. Salice. & commun. doct. tamen quando concurrunt mater & frater, mater tenetur præstare alimenta, non verò frater, quia in ea vrget & consideratur potentius ius sanguinis quàm in fratre, ut probat textus in d. paragrapho. utrum. Item quando solus frater reperitur, tunc tenetur non tanquam hæres sed tanquam frater: quod intellige quando esset ex eodem patre non aliàs, ut probat textus in d. l. cum plures paragrapho fina. ff. de administratio. tutor. & ibi gloss. ordin. & communiter doct. gloss. etiam & communiter doct. in l. non omni. Codice eod. titu. Rodericus Suarez, vbi dicit sic fuisse pronuntiatum in repetitione l. quoniam in prioribus fo. 64. 3. colum. versicul. ex quibus Cod. de inoffic. testament. & quod mater teneatur filios minores egentes alere, tenet etiam Molina de primogeniis lib. 2. cap. 15. num. 68. Matiençus in l. 7. titu. 7. libr. 5. recop. gloss. 2. num. 3. & facit pro hac sententia text. in l. 4. tit. 19. part. 4. vbi onus alendi liberos patre inope existente vel alias deficiente ad matrem atque auos maternos seu paternos transfunditur: nec in ea lege de fratre vlla fit mentio. Ideoque ex ea probabiliter dici potest nedum matre diuite existente, sed etiam ea deficiente fratrem maioratus possessorem non teneri alere fratrem, aut sorotem inopem si aui vel proaui paterni diuites supersint, qui eos alere possint. Solum namque in eorum subsidium frater diues fratres atque sorores alere tenetur: sic ille tex. est intelligendus, & in l. cum plures §. fin. ff. de administratione tutorum l. tutor secundum dignitatem ff. eodem l. cui filius cum similibus ff. vbi pupillus educari debeat. Vtrum autem mater possit repetere à maioratu alimenta præstita cæteris filiis, tradit post Alex. in l. alimenta n. 11. C. de neg. gestis. Paulus & alij ibid. Decius & Alex. in Authen. praterea col. ult. C. de donat. inter vir. & uxorem Socinus, cons. 3. lib. 4. Greg. Lopez in l. 36. tit. 12. par. & remissiuè Mieres in tract. maioratus quæst. 28. in 5. part. n. 10. & quæst. 2. n. 60. ad n. 75. ibi, quia ille nunquam tenetur, nisi in subsidia & c. probat l. 4. titu. 19. par. 4. vbi Gregorius glo. otrosi es tenudo cada vno, & c.

Secundò pro hac sententia & conclusione considero subtile fundamentum, nam aut maioratus fuit constitutus ab ipso patre præmortuo, & tunc de necessitate tenebatur relinquere & præstare alimenta aliis filiis ut supra conclusum est: ergo iam pater onus legale adimpleuit, & per consequens licet postea prædicti filij veniant ad inopiam, illa obligatio quæ semel fuit extincta, amplius non reuiuiscit: aut verò maioratus fuit constitutus ab antiquo, & tunc similiter constituens satisfecit legi, præstando alimenta filiis qui tunc vivebant, non verò futuris forte non natis nec conceptis in eius vita: ergo nullo casu frater maior primogenitus teneatur præstare alimenta ex persona patris vel obligatione

obligatione paterna, nec ex propria persona tanquam frater: quia ille nunquam tenetur nisi in subsidium non extantibus ascendentibus. Confirmatur etiam, quia si pater reliquit filiis integram legitimam, & maiori vel alteri cetera bona: vel fortè omnes æqualiter instituat, & aliquis eorum veniat ad inopiam, certè alij fratres non tenentur eum alere pro rata tanquam hæredes, sed tanquam fratres & coniuncti: ergo in nostro casu & quæstione non tenetur filios primogenitus alere extante matre, cum iam semel pater alimenta præstiterit: & in expresso istam sententiam & conclusionem, licet non ita bene fundatam tenet Petrus, Iaco. Butr. Bar. & antiqui in l. alimentaria. C. de gest. neg. melius & expressius Alexand. ibi fin. quæstione, tenet etiam expressè Ioan. And. in additio ad Specuin rubr. de statu monacho. tenet etiam expressè Barto. in l. si quis à liberis. §. item rescriptum. ff. de libe. agno. 1. q. numero 2. & ibi alij doctores.

76 Vigesimo secundò quæro, an verus successor & possessor maioratus per tempus vitæ suæ sit dominus, antequàm veniat dies vel conditio restitutionis: & videtur quod non. Primò per text. in l. si. §. sed quia. Cod. commun. de leg. ibi, rem quam in suis bonis purè non possidet, &c. ubi probatur quòd ille qui habet rem subiectam restitutioni, non dicitur dominus illius rei, etiam antequàm veniat dies vel tempus restitutionis: & ad hoc notat & commendat ibi Cinus, Petrus, & alij doctores. Secundò per textum in l. 2. §. hoc interdictum. el. 2. ff. ne quid in loco publico, ubi habetur quod Rex vel Imperator non est verè nec plenè dominus rerum fiscalium suæ coronæ pertinentium. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quod talis successor & possessor maioratus sit dominus ante tempus restitutionis. Pro qua sententia & conclusione, primo facit text. singularis in iure in l. generaliter. §. sub conditio. ff. qui & à quibus, ubi expressè probatur, quòd ille qui possidet rem subiectam restitutioni in diem vel sub conditio, interim est dominus: cuius verba sunt, sub conditio servus legatus pendente conditio pleno iure hæredis est, sed nullam libertatem ab eo consequi potest, ne legatario iniuria fieret: & illum text. ad hoc not. commendat Bald. licet corruptè alleget in l. voluntas Codic. de fideicom. fin. colum. numero 10. idem Bald. in l. Iulianus. 2. lect. ff. de rei vend. Iaso. in l. seruo legato. §. 1. num. 4. ff. de lega. 1. Secundò facit text. in l. Iulianus. §. si. in final. verbis. ff. de ven. ibi quia plenum ius incipit habere. textus in l. si post acceptum. eodem titul. textus in l. non ideò minus. eodem titul. cuius verba sunt. non ideò minus rectè quid nostrum esse vendicamus, quod abire à nobis dominium speratur, si conditio legati vel libertatis extiterit: text. in l. si ancillam. Codic. de actio. empt. text. in l. si servus furibus. ff. de condic. furti. ubi licet soli domino illa actio competat, tamen datur hæredi vel domino, qui habet rem subiectam restitutioni: text. in Authent. de resti. fideicom. versu. volo ibi possessionem & proprietatem colla. 6. text. in l. fin. Cod. de lega. text. in Authent. cui relictum. Codic. de indict. vidui. tollen. Idem

probat Pinellus in l. 1. 2. p. num. 5. Cod. de bonis maternis. Gregor. Lopez in l. 7. verbo y el señorio, in si. tit. 4. part. 5. Menchaca de success. creatione. §. 10. nu. 87. in fin. Palacios Rub. in l. 46. Tauri. num. 2. Padilla in l. in provinciali. Cod. de servit. & aqua n. 14. Molina libro 1. de primogeniis capite 7. n. 8. & capite 19. n. 4. cum sequentibus. Matiençus in l. 6. titu. 7. libr. 5. gloss. n. 13. Nec obstat text. in d. l. fin. §. sed quia. Cod. commun. de lega. cum simi. supra allegatis, quia debent intelligi quòd ille qui habet rem subiectam restitutioni, non est dominus quo ad hoc possit rem vendere vel alienare sicut alias videmus quòd maritus constante matrimonio bene est dominus: item minor 25. annorum. Item & aliæ personæ & tamen nõ possunt alienare, ut in toto titul. & C. de fun. dota cum simi. & ita apertè soluit Bald. in d. l. fin. §. sed quia. 1. oppo. & commun. doct. ibi. Ex qua sententia & conclusione, primò infero notabiliter, quòd si res maioratus sint penes aliquem tertium, potest successor maioratus, qui forte amisit possessionem earum, eas vendicare tanquam dominus: vel si fortè non amisit possessionem, sed eam habet potest agere remedio possessorio vel petitio rei vindicationis.

Vigesimo tertio quæro, utrum valeat argum. 77 de feudo ad maioratum: quia ista quæstio est valde necessaria in ista materia: & videtur quòd non, quia iura feudorum sunt quædam consuetudines particulares, quæ tantum debent servari in materia feudorum, eorum causis: non verò in aliis ita expressè tenet Batt. in l. ut iuris iurandi. §. si liberi. 1. colum. num. 4. ff. de oper. liber. Bald. in praludiis feu. 3. col. num. 5. idem Bald. Imo. & alij doct. in c. 1. de feudis. Sed breuiter & resolutivè ego teneo contrariam sententiam nisi sit diuersa ratio. Primò quia sicut feudum est inalienabile & semper vadit in certas & determinatas personas secundum formam & dispositionem constituentis, ita eodem modo maioratus, ut patet & probatur ex definitione feudi: nam feudum est ius, vel beneficium quod alicui datur vel conceditur super re immobili cuius proprietates apud concedentem remanet: usus fructus verò ad accipientem transit, ut ad eum hæredesque suos masculos & fœminas, si de eis nominatim dictum sit in perpetuum pertineat: ad hoc ut ipse & hæredes sui fideliter domino seruire teneantur, siue seruitium illud nominatim quale esse debeat, sit expressum, siue indeterminatè sit permissum. Et in expresso ista definitionem ponit text. in c. 1. §. vers. huius autem in quibus causis feud. amittatur. in vsib. feu. & ibi notat Bald. & commun. doct. Feudiltæ. & per illum text. istam definitionem ponit Bald. in praludiis 1. colum. num. 8. Iaco. de Bellouiso in proæ. feud. 1. col. q. Iaco. Aluarotus in proæ. feudor. 4. colum. 5. q. Mar. de Laud. etiam in proæ. mia feud. 1. col. 1. q. Francisquinus Curtius iunior in tracta. de feud. 6. q. p. inci. Iaco. de S. Geor. in tracta. feud. in parte, in feudum fol. 23. Idem Iacob. de S. Geor. in quæstionibus feudalibus quos ponit in fine. ff. vete. 1. quæst. Iaso. in tract. feud. 1. column. 2. quæst. Hosti. in summa. extra de feudis. 1. column. versu. quid sit feudum. Cardi. in c. 2. eiusdem titu. 4. colu. num. 55. & ibi commun. doct.

Secundò,

Secundò, quia quando iura feudalia aliquid disponunt quod non est contra regulas iuris communis, sed secundum ipsas, vel præter, isto casu iura feudalia possunt allegari & applicari in alia simili materia: istam doctrinam ponit notabiliter Alexand. in l. *diortio*. §. *si fundum*. 1. columna. in fin. ff. *solut. mat.* tenet etiam notabiliter & melius quàm alibi Franciscus Curtius in tract. *feud.* 8. colum. numero 8. istam etiam doctrinam videtur tenere Bald. in c. 1. §. *quid ergo*. 1. column. numero 3. de *investitura. de re aliena facta*. vbi dicit quod ille textus loquens in feudo habet etiam locum in emphyteusi, cum contineat ius commune. Confirmatur etiam ex doctrina nota. Innocen. in c. *dilecta de offic. Archidiaconi*. 2. column. numero 6. vbi dicitur quod consuetudo odiosa vel contra ius non est extendenda, si verò sit æqua, & laudabilis, & fundata in aliqua iusta ratione, benè potest extendi: idem Innocen. & alij docto. in c. *si de consue.* pro qua sententia & conclusione facit bonus textus in l. *quod non ratione*. ff. *de legibus*. vbi dicit textus quòd illud quod non ratione interdictum est, sed errore & consuetudine comprobatum est, non debet extendi ad alios similes casus, ergo apertè vult tex. à contrariio sensu, quòd vbi aliquid statutum est cum bona & iusta ratione possit extendi: & in expresso istam sentent. & conclusionem, scilicet quòd valeat argumen. de feudo ad maioratum, tenet Couarr. *libr. 3. variar. cap. 5. numer. 5.* Padilla in l. *unum ex familia*. §. *si de falcidia*. numero 7. in fin. de *legat.* 1. Gregor. in l. 6. titu. 11. p. 6. verbo, *que da non piede*, columna. 6. Molina *lib. 1. de primogeniis cap. 7. numero 2. cum seqq.* Matiençus in l. 6. titu. 7. lib. 5. glossa 3. à numero 26. & seqq. licet Burgos de Paz in *proæmio legum Tauri* numero 72. & seqq. pluribus probet argumentum de feudo ad maioratum non procedere ex sententia Pauli *consil. 164. libro 2. column. penultim. verbo, nec obstat.* Ioann. le Cirier, in tract. *primogenitura*, libro 3. q. 4. colum. ult. Tiraquellus *eod. tract. quæst. 23. num. 13.* Palacios Rubeus in *repetit. rubrica de donat. inter virum*. §. 69. numer. 24. & 30. & Ioannes Igneus in *quæst. an Rex Francie imperatorem recognoscat* num. 97. quibus videtur assentiri Couarr. *libro resolut. capit. 15. numero 14.* quorum fundamentis, late satisfacit Matiençus vbi supra, & in quibus differant feudus & maioratus tradit Couarr. *libr. 2. variar. cap. 11. num. 4.* Burgos de Paz in *proæmio legum Tauri* num. 602. cum pluribus seqq. & in quo differat à fideicommissò tradit Molina *lib. 1. cap. 1.* & Burgos de Baz in *d. proæmio* num. 919. quos refert Azevedus in *rub. tit. 7. lib. 6. recop. num. 12.* tenet etiam expressè Bald. licet non ita benè fundet, in l. *cum antiquioribus*. C. *de iure delibe.* 6. colu. vers. 6. hoc probatur, ex quo etiam deducitur & infertur, quod eadem ratione valeat argumentum de usufructu ad maioratum: quia feudatarius qui habet rem feudalem est maior fructuario qui in iure reperitur secundum Bald. in *pralu. feud.* 8. colum. num. 40. & secundum eundem Bald. in *cap. 1. §. hoc quoque* 4. colum. vbi dicit quod plenus usufructus est in usufructuario, plenior in

Vasallo possessore feudi; plenissimus in verò domino.

Vicesimo quartò principaliter quæro, an possessor succedens in maioratu vel in bonis restitutioni subiectis tenetur cauere cum fideiussoribus de restituendis bonis sequenti successori proximiori in gradu post mortem vel tempus restitutionis? & videtur quòd sic: quia quando testator grauat hæredem vel legatarium aliqua bona vel alteri restituere in diem vel sub conditione, tenetur grauatus præstare cautionem cum fideiussoribus de restituendo, adueniente die vel conditione. text. est in l. *prima & per totum*. ff. *ut leg. nomi. canea.* & ibi notat Barro. & Albe. & commun. docto. textus in l. *cum Archimedoram & quasi per totum*. Codice *ut in possess. leg.* & declarat magistraliter & nota. Pau. in *rubr. eod. tit.* textus in l. *pero §. fratre*. ff. *de legat.* 2. ibi. *sed ita proximis quisque admittendus est si paratus sit cauere se familia domum restitutum.* & ibi notat Paul. Imol. & commu. docto. textus in l. *unum ex familia*. §. *sed si fundum*. in fin. *eod. titu.* textus in l. *si versic. fina.* Cod. *de lega.* textus in l. *iubemus*. §. *in supradictis*. & §. *illud*. Codic. *ad Trebellian. tex.* in l. 1. & per totum. ff. *per vsumfr. quemad cau.* vbi habetur quòd fructuario tenetur præstare cautionem de restituenda re non deteriorata domino proprietatis: quod est verum & procedit, præterquam si notoriè & euidenter constaret tale relictum vel fideicommissum non deberi: tex. est in l. *hac stipulatio*. §. *diuus*. ff. *ut le. no. ca.* & ibi communiter notant docto. Ex quo infertur quòd si quis est grauatus restituere alteri hæreditatem vel bona si decesserit sine liberis, potest fideicommissarius prædictam cautionem petere: ergo ex superioribus benè infertur quòd possessor maioratus tenetur prædictam cautionem præstare, & si non possit præstare præter magnitudinem patrimonij, ex alia causa poterit fieri missio causa rei seruandæ, vel alio iuris remedio prouideri: argumento tex. in l. 1. & per totum. C. & ff. *ut in po. le.* & in expresso istam sentent. & conclu. tenet Palat. Ruu. in *sua. repe. fo. 76. 3. colum. ver.* & ista possunt adduci. Sed aduertendum quòd ista opinio & conclusio procederet & esset vera, quando maioratus, melioratio vel grauamen restitutionis constitueretur in vltima voluntate: quia illo casu loquuntur & procedunt iura superius allegata pro conseruanda voluntate defuncti: & quia lex supplet quod illo tempore forte non potuit testator prouidere: secus tamen est si maioratus, melioratio vel grauamen poneretur & constitueretur per actum vel contractum inter viuos, quia tunc non teneretur possessor præstare prædictam cautionem nisi constaret de dilapidatione vel dissipatione, quia ille actus strictus interpretatur, cum apertius sibi potuit disponens prouidere: ita probat tex. notabilis & expressus in l. *in omnibus*. ff. *de iud.* vbi habetur quod quando quis est debitor in diem vel sub conditione, & mergat aliqua causa suspicionis, potest compelli satisfacere de soluendo debito, adueniente die vel conditione: & ad hoc notat & commendat ibi Bar. Pau. & commun. docto.

text.

doctor. text. in l. si creditores. ff. de priui. cred. & ibi etiam notant doctor. quod tamen est intelligendum quando prædicta causa suspitionis interuenit de nouo post obligationem contractam : secus verò si ipsa causa subesset tempore contractus : text. est in l. si is à quo §. fin. ff. ut in po. le. text. in l. arbitro, §. fin. ff. qui satis. cogant. Verius tamen videtur possessorem maioratus non teneri successori huiusmodi cautionem præstare, siue maioratus sit constitutus per contractum inter viuos siue in vltima voluntate, nisi probetur possessorem bona maioratus dissipare, eisque malè uti : tunc enim compellendus esset ad huiusmodi cautionem, argumento text. in l. Imperator, ff. ad Trebellian. l. fin. §. penultim. Cod. de sententiam passis : sed si non dissipet, non videtur compellendus cauere seu satisfacere, esset enim id maximum onus & grauamen, quia fortè non inueniret fideiussorem idoneum, satisque videtur consultum successori ex l. 45. infra eod. per quam statim mortuo possessore transferretur in ipsum possessorem maioratus. Nec obstant iura hic allegata : loquuntur enim in fideicommissis temporalibus non in perpetuis, in quibus si quæras cuius effectus est talis cautio vel satisfactio in vltima voluntate vel in casu dilapidationis cum bona sint immobilia & subiecta restitutioni, & mortuo possessore dominium eorum transit in sequentem in gradu, & per consequens possunt vendicari à quocunque tertio possessore penes quem reperiantur : respondeo quod effectus erit, vt timore cautionis de facto non fiat alienatio, & si fortè fiat quod fideiussores teneantur soluere sumptus & expensas, quas successor fecerit in vendicandis rebus alienatis, quia fortè à tertio possessore non poterit recuperare propter paupertatem, vel quia non sit tertius possessor per iudicem condemnatus in expensas : argumento textus cum materia in lege stipulatio ista habere licere per totam legem Digestis de verbor. obligat. & eorum quæ latius dixi in repetitione & materia contractuum, in articulo euctionis. Verius onerosa videretur talis cautio.

79 Vigesimoquintò principaliter quæro, an proximior successor maioratus possit in vita possessoris petere, vt per iudicem declaretur bona maioratus ad se pertinere post mortem possessoris, maximè si alius prætendit se proximioris successoris, vel prætendit bona non esse maioratus, sed libera & diuisibilia, & hoc dicit, & asserit, publicè se iactat : & certè est notabilis, subtilis & quotidianus articulus, in quo videtur dicendum quod sic. Primò quia quando ius competit actori ex causa de præterito, benè potest agere & illud ius deducere in iudicio & iudex pro eo potest pronuntiare text. est in l. si rem alienam l. 2. §. fin. ff. de pignor. actio. text. in l. si mandauero tibi l. 1. ff. mandati, sed in nostro casu ius successionis maioratus competit huic proximiori successoris ex constitutione vel ordinatione fundatoris maioratus per contractum vel vltimam voluntatem, & sic ex causa de præterito : ergo poterit agere & petere quòd

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

per iudicem pronuntietur sibi pertinere.

Secundò, quia creditor potest debitorem suum conditionalem vel in diem compellere, vt faciat sibi instrumentum debiti ad faciliorem probationem, ne postea super debito debeat litigari : cuius ratio est, quia sicut non potest venire contra factum suum, ita non debet eius probatio occultari textus est in l. sicut datam, Codice de liber. cau. vbi habetur, quod dominus qui manumisit seruum cogitur ei facere & præstare instrumentum libertatis : & ad hoc notat & commendat ibi gloss. ordin. Bald. & commun. doctor. facit text. in l. plures apochis, Codice de fide instrument. & in expresse istam sententiam & conclusionem tenet gloss. ordin. in l. 2. ff. sol. ma. in verbo, suspectum, in fin. & ibi Bartol. pe. column. n. 15. Albe. antepen. in fin. Bald. 2. col. Imol. fin. column. Paul. fina. columna in fin. Imol. Aretin. Alexan. Iaso. & commun. doctor. ibi Bartol. in l. fin. §. eleganter, penul. col. ff. de dam. infect. & ibi commun. moder. idem Bartol. in l. si pupillus, ff. de noua. idem Bartol. in l. 3. §. nunc de effectu, ff. de libe. lega. gloss. ordin. in c. significauit extra de testib. in gl. pen. & ibi Bald. & commun. doctor. quod tamen limita & intellige, vt debitor teneatur facere simplex instrumentum debiti, non tamen cum clausula Guarentigia, vt habeat executionem paratam : quia secundum hoc grauaretur debito : ita sing. determinat Ang. de Peru. in l. in omnib. ff. de iud. idem Ang. in l. si pupillus, ff. de noua. tenet etiam & sequitur Ias. in d. l. 2. ff. sol. mat. fin. col. & ibi com. moder. Fel. in d. c. significauit fin. col. extra de testib.

Ex quo inferitur, quòd non tenetur se obligare cum iuramento : ita Franc. de Ripa. in d. l. 2. ff. solu. ma. antepen. column. num. 48. & idem est è conuerso, vt creditor teneatur facere debitori quitationem debiti soluti, non tamen generalem sed specialem de recepto : quia generalis potest esse dubia vel captiosa : ita no. Sal. in dicta lege sicut datam, Cod. de libe. cau. dicens esse menti tenendum. Tertio quia bene valet iudicium & sententia super iure de futuro, quando pendet à iure vel causa de præsentis : text. est in l. 1. Cod. de fideicom. & ibi comm. opin. text. in l. 1. Cod. de sen. qua sine cert. quanti. pro. & ibi gloss. & commun. doctor. & dixi latius in repeti. contractum. in contractus causa multiplicanda obligationis, sed in nostro casu ius, vel causa primogenituræ & maioratus est & competit de præsentis, licet exactio differatur in futurum, hoc est post mortem possessoris, ergo, &c. Quarto & principaliter facit, quia quando aliqua exceptio vel ius defensionis competit reo, poterit per officium iudicis petere, vt per sententiam declaretur exceptionem vel defensionem contra actorem sibi competere : ista est gloss. singul. iuncto text. in l. si contendat ff. de fideiuss. quam ad hoc reputat ibi sing. Bar. Bald. Ang. Paul. & comm. doct.

Quintò facit text. cum materia in l. diffamari C. de ingenuis & manumissis.

Sextò facit text. in l. vi frui. §. vtrum, ff. si ususfructus petatur, per quem tenet ibi com. Bart. quod licet Comes possideat comitatum suum, tamen benè potest petere vt declaretur

ius sibi competens : idem tenet Bart. in l. si forte §. sciendum, ff. si serui vend. & ibi alij doctor. Ias. in §. omnium Institut. de acti. num. 65. idem Ias. in §. aq̄e si agat eodem titulo numero 40. & in expresse istam sententiam & conclus. tenet Roderic. Suar. in allega. suis, allegatione 4. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, quam tanquam veriore sequuti fuerunt Rodericus Suarez, qui contraria opinionis fuerat allegatione 3. qui etiam in allegatione 4. inquit contra primam opinionem fuisse iudicatum in Princiano conuentu, Pinellus in l. 1. Cod. de bonis mater. 3. par. numero 78. qui in causa arduissima ita fuisse pronunciatum per viros grauissimos asserit Mencha. de success. creatione §. 6. num. 46. Padilla in l. 1. Cod. de fideicommissis num. 31. licet contrariam sententiam tenuerit idem Rodericus Suarez in d. allegatione 4. Couarr. d. cap. 18. lib. 1. variar. num. 8. Gregor. in l. 1. titulo 2. p. 3. gloss. 2. Simancas lib. 1. cap. 28. Mieres in tract. maioratus 2. par. in initio, num. 69. vsque ad fin. quorum fundamentis satisfacit latissimè Molina meam sententiam defendens lib. 3. de primogen. c. 14. per tot. idemque videtur sentire Greg. in l. 10. tit. 26. par. 9. in gloss. verbo, no le empece tiempo, fol. 71. col. 1. versicul. si secundus casus, licet contrarium concludere videtur in d. l. 1. Imò quòd talis proximior successor maioratus non possit in vita possessoris petere, vt declaretur bona maioratus sibi pertinere post mortem possessoris.

Primò quia iudicium, processus, vel sententia non valet nec potest fundari super iure de futuro : textus est formalis in l. non quemadmodum, ff. de indi. cuius verba sunt, non quemadmodum fideiussoris obligatio in pendenti potest esse vel in futurum concedi, ita iudicium in pendenti potest esse vel de his rebus que postea in obligationem aduentura sunt, &c. ibi notat gloss. ordin. Bartol. & commun. doctor. Sed in in nostro casu est huiusmodi, quia bona maioratus vel ius successionis non pertinet de presenti in vita possessoris, sed in futurum post eius mortem, adeo quòd nec oritur aliqua actio vel obligatio : quia debetur post diem incertum mortis, vt in l. dies incertus, & l. heres meus, Digestis de condit. & demonstrat. cum similibus, ergo antè non possit peti.

Secundò & inuitabiliter facit, quia proximior in successione maioratus dicitur & vocatur ille qui reperitur proximior tempore mortis possessoris : & non ante : textus est in l. cum ita legatur §. in fideicommissio ff. de legat. 2. text. in l. peto. Paragrapho fratre, eodem tit. cum simil. sed in nostro casu poterit esse quòd iste moriatur & decedat in vita possessoris, taliter quòd non habeat aliquod ius tempore mortis : ergo, &c.

Nec prædictis obstat primum fundamentum, quia respondeo quòd ibi pendente iudicio superuenit illud ius de futuro, quòd intentatum erat : in nostro verò casu non, vnde super eo non potest ferri sententia definitiua. Secundò non obstat secundum fundamentum, quia fateor quòd ad faciliorem probationem posset fieri instrumentum vt suo debito tem-

pore petatur : sed in præsentem petitur ius futurum per sententiam declarari, quòd fieri non potest.

Tertiò non obstat tertium fundamentum, quia respondeo quòd illud est verum & procedit, quando verè & realiter iam competit aliquod ius de præsentem : nam ratione eius potest peti & fieri condemnatio super futura, sed hic nullum competit.

Quartò non obstat glo. singul. iuncto text. in l. si contendat, ff. de fideiuss. quia illud habet locum in reo cui competit exceptio, quia in sua potestate non est agere : secus verò est in actore qui potest suo tempore agere. Quintò non obstat text. in l. diffamari Codice de inge. & ma. quia habet locum contra actorem diffamantem, non verò contra reum. Item etiam habet locum, quando actor qui diffamat habet ius de præsentem : secus verò si de futuro, vt hic. Sextò non obstat text. in dicta lege uti frui. Paragrapho utrum, ff. de usufruct. peta. iuncta sententia Bartol. & comm. quia respondeo, quòd ibi comiti vel possidenti competeat ius de præsentem, & ita secundum istam meam opin. fuit iudicatum in Chance. de Valladolid : quæ sententia videtur mihi iustissima, licet ipse Rode. Suar. vbi supra dicat & fundet contrarium.

Vigesimo sexto principaliter quæro, si possessor maioratus instituat successorem maioratus in ipsis bonis, an institutio valeat & habeat effectum : & videtur quòd non. Primò, quia de rebus alicuius nemo directè testari potest text. est singularis, in l. fin. Cod. de here. insti. quem ad hoc ibi summè notat & commendat Bald. 18. oppositione per viuam & subtilem rationem, text. in Authent. ingressi, C. de sacros. Eccl. & ibi commun. doct. text. in l. consueuntur, §. si post ff. de iure codi. & ibi gloss. ord. & comm. doct.

Secundò, quia quando quis ex vna causa semel quærit dominium, non potest amplius quætere ex alia : vt in l. 3. §. ex pluribus, ff. de acquirend. possess. per rationem quam ibi ponunt doctores. Sed resolutiue in nostra quæstione dico, quòd si testator haberet alia bona, simpliciter instituendo videtur in omnibus eum instituere, & tunc bona maioratus transibunt, cum vniuersitate : ita probat text. in cap. 1. de successione feudi, & ibi tenet Bald. 2. colum. in fin. & commun. doctores & facit text. in l. item videndum, §. si ff. de peti. hered. Item etiam si hoc casu instituat in solis rebus maioratus, si tamen habeat alia bona libera & propria, videtur in omnibus instituisse : argumento text. in l. 1. §. si ex fundo, ff. de hered. insti. si verò nulla alia bona habeat præter maioratum, tunc modò simpliciter eum instituat, modò expresse in bonis maioratus : tunc etiam teneo quòd dispositio & institutio valeat : quia saltem transferatur ius succedendi per quòd repræsentat personam defuncti, & posset acquirere omnia quæ in futurum sibi possent obuenire : argument. textus in l. hereditas etiam, Digestis de peti. hered. neque obstat quòd de rebus alienis nemo possit testari, vt supra dixi : quia respondeo quòd illud est verum quando bona sunt penitus

penitus aliena, secus verò si propria, licet subiecta restitutioni, vt in nostro casu.

81 Vigesimo septimò principaliter quæro, an bona maioratus vel subiecta restitutioni possint alienari? & resolutiue dico, quòd non possunt alienari aliquo contractu vel titulo oneroso vel lucratiuo, putà venditionis, donationis, vel alterius similis contractus: per quem potest mediatè vel immediatè transferri dominium: Idem tenet Mieres in tract. maioratus, quæst. 1. 4. part. num. 7. vbi numeris seqq. pertotamque quæstionem limitationes huius regulæ tradit Molina de primogeniis libro primo cap. 21. num. 15. & text. est capitalis & expressus in l. fina. C. de rebus alien. non alien. vbi expressè ponitur regula & conclusio generalis, quòd modo prohibitio fiat per legem, modo per testatorem, modo per contractum inter viuos, non potest fieri alienatio ex aliquo contractu oneroso vel lucratiuo, ex quo sequatur translatio dominij: cuius verba sunt, *sancimus siue lex alienationem inhiuerit, siue testator hoc fecerit: siue pactio contrahentium hoc admisit, non solum dominij alienationem vel mancipiorum manumissionem esse prohibendam, sed vsusfructus dationem, vel hypothecam, vel pignoris nexum penitus prohiberi,* & ad hoc notat ibi gloss. ordin. Odofred. Pet. Cinus, Fa. Albe. Bald. Ang. Salic. Paul. & commun. doct. & eum reputat sing. in materia Bar. ibi text. in l. 1. & in l. magis puto, & quasi per tot. ff. de reb. eorum, text. in l. non solum & quasi per tot. Cod. de præ. mi. text. in cap. nulli extra de rebus Eccles. alien. vel non text. in Authent. de non alienandis aut permutandis rebus Ecclesiasticis, §. alienationis autem colla. 2. text. in l. 10. titul. fin. 7. part. Cuius ratio est, quia prohibita alienatione videtur prohibitus omnis actus per quem dominium potest transferri: text. est in l. 1. versic. fin. Cod. de fun. dotali, cuius verba sunt, *est autem alienatio omnis actus per quem dominium transfertur.* & ibi notat gloss. ord. & commun. doct. & hoc habet locum nedum quando est prohibitio expressa, verum etiam si sit tacita, text. est in l. Marcellus §. res qua ff. ad Trebellian. text. in Authent. res qua Codice comm. de leg. & vtrouque commun. doct. imò quod magis est, si in maioratu, melioratione, vel alia dispositione tantum prohibeatur venditio, videtur etiam prohibitus omnis alius actus vel contractus per quem dominium transfertur: quia eadem est ratio prohibitionis. Vide Gregorium in l. 43. titulo quinto p. 5. Pinellum in l. 2. Cod. de rescindenda vendit. 2. p. cap. 1. n. 11. Sarmientum lib. 3. cap. 2. num. 14. Molineum in consuetud. Parisien. §. 55. secunda partis gloss. 1. num. 3. text. est not. in l. statuliberi à cateris §. Labeo. ibi, quando lex 12. tabularum emptionis verbo. omnem alienationem complecti videtur, Digestis de statuliberis, & per illum text. ita tenet gloss. quæ reputatur singul. & vnica in l. 2. Cod. de vsucapio. pro empto. in gloss. 1. quam ad hoc notat & commendat ibi Bald. & commun. doct. notat etiam & commendat Bartol. in l. filiusfamilias §. diui. 3. colum. num. 18. ff. de leg. 1. & ibi Ioan. de Imol. 3. col. in medio versic. item adde, Alex. 6. colum. n. 21. Iaf. 16. col. u. 71. Ripa 21. col.

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

num. 100. Imol. in l. si ita quis ea lege si. col. ff. de verb. oblig. & ibi moderni & illam glo. ad hoc reputat sing. & vnica Bald. in rubr. extra de pactis 2. col. n. 6. idem Bald. in caulitera extra, de dilationib. 2. col. in fin. facit etiam bonus text. in l. sicut §. venditionis, ff. quibus mo. pignus, vel hypothe. sol. & ibi notat gloss. & commun. doct. antiqui text. in l. 1. §. eam rem, notat gloss. & commun. doct. text. in l. voluntas, Cod. de fideicom. & ibi notat Cin. Bartol. & alij doct.

Vigesimooctauò principaliter quæro, an bona maioratus vel prohibita alienari, possint permutari? & videtur quod sic, saltem eo casu quo apparet aliqua vtilitas: ita probat text. nota. in lita constante, ff. de iure doti. & in l. fin. eodem tit. vbi habetur quod fundus dotalis qui per legem prohibetur alienari, potest permutari: cuius verba sunt, *ita constante matrimonio permutari posse dotem dicimus, si hoc mulieri utile sit:* & ibi ad hoc notat & commendat Bart. & alij doct. text. in l. fin. eodem titulo. Secundò facit bonus text. in cap. ut super Paragrapho possessionem extra de rebus Eccles. non alit. vbi habetur, quod res Ecclesiæ prohibita alienari, potest permutari, quando vertitur vtilitas Ecclesiæ: & ibi notat gloss. ordin. & communiter doctores.

Tertiò facit, quia non est voti vel promissionis transgressor, qui illud in melius commutat text. est in c. scriptura extra de voto text. in cap. peruenit de iureiur. & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Bald. in Authent. res qua Cod. com. de lega. pen. col. num. 23. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quòd bona maioratus vel prohibita alienari non possint permutari, etiam propter vtilitatem: quia permutatio est actus per quem transfertur dominium, & assimilatur venditioni, text. est in l. sciendum, la prima §. deinde vers. sed & si quis ff. de adilit. edic. cuius verba sunt, *sed & si quis permutauit, dicendum est vtrumque loco emptoris & venditoris haberi,* text. in l. fin. ex quibus cau. in poss. ea. text. in l. 2. Cod. de rerum permut. text. in Authent. de non alienandis aut permutandis rebus Ecclesiasticis §. alienationis colla. 1. text. in ca. nulli extra de rebus Ecclesiæ alien. vel non. Nec obstat text. in dict. lita constante, & in l. fin. ff. de iure dot. quia ibi interuenit consensus mariti & ipsius vxoris ad quos principaliter spectat damnum vel commodum illius contractus: secus vero in re maioratus vel prohibita alienari: quia in ea non interuenit nec interuenire potest consensus illius ad quem principaliter res pertinet, cum successiue debet in perpetuum transire ad alios. Nec obstat etiam text. iuncta gl. & com. opin. in d. c. ut super §. possess. extra, de reb. Eccl. non alien. quia loquitur in re Ecclesiastica, in cuius permutatione interuenit consensus legitimi administratoris, nomine ipsius Ecclesiæ: in nostro verò casu non reperitur aliquis, qui nomine omnium ad quos res debet peruenire, consentiat: & ita videmus quod pro huiusmodi permutatione semper impetratur licentia & facultas prin-

Y 2 cipis

cipis: & ita consulo quòd fiat: & ita tenet Molina lib. 4. c. 6. num. 26. & c. 4. num. 1. cum sequentibus.

83 Vigesimo nonò principaliter quæro, an bona maioratus vel prohibita alienari possint in pignus vel hypothecam dari? & videtur quod sic. Primò per text. in l. in quorum, ff. de pignoribus, vbi apertè probatur quod res prohibita alienari, potest in pignus vel hypothecam dari: cuius verba sunt, in quorum finibus emere quis prohibetur, pignus accipere non prohibetur. Secundò confirmatur ratione, quia alienare propriè est dominium transferre: text. est in l. alienationis verbum, ff. de ver. sign. melior text. & expressus in l. 2. versic. si. Cod. de fundo dotali, cuius verba sunt, est autem alienatio omnis actus per quem dominium transfertur, sed pignus vel hypotheca non cuiusmodi: ergo, &c.

Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quòd nullo modo valeat & teneat pignus vel hypotheca in rubr. maioratus. Pro qua sententia & conclusione.

Primò facit text. formalis & expressus in l. fin. C. de rebus alie. non alie. ibi, vel hypothecam vel pignoris nexum penitus prohiberi.

Secundò text. in l. fina. §. sed quia versic. nemo, Cod. commun. de lega. cuius verba sunt, nemo itaque heres ea qua per legatum vel purè vel sub certo die relicta sunt, vel qua restitui aliis disposita sunt vel restitutioni supposita, putet esse in posterum alienanda, vel pignoris vel hypotheca tit. assignanda.

Tertiò text. in l. 1. §. eam rem, ff. qua res in pig. oblig. po. vbi disponitur quòd res, in qua non potest haberi commercium vel contractus, non potest loco pignoris vel hypothecæ obligari.

Quartò text. in c. 1. versic. habito. de prohibita feudi alienatione per Federicum, vbi habetur, quod sicut bona feudalia non possunt alienari, ita nec in pignus vel hypothecam obligari: cuius verba sunt, sancimus ut nulli liceat feudum vendere vel pignorare.

Quintò text. in l. si pupillorum, Paragrapho si pupillus, Digestis de rebus eorum, vbi habetur quòd sicut bona immobilia minorum non possunt sine decreto alienari, ita nec pignori.

Sextò text. in l. 3. Cod. de his qui veni. ata. impetra. vbi habetur quòd minor etiam post veniam ætatis impetratam, sicut non potest bona immobilia sine decreto alienare, ita nec pignori.

Septimò text. in cap. nulli de rebus Ecclesia, vbi habetur quòd sicut Ecclesiæ non possunt alienari sine debita iuris solemnitate, ita nec pignori.

Octavo facit fundamentalis ratio, quia quando aliquid prohibetur semper videtur prohibitus omnis actus, per quem pervenitur ad illud: text. est in l. oratio. ff. de spo. fa. text. in l. cum lex, Digestis de fideiuss. cum similibus, sed per pignus vel hypothecam pervenitur ad venditionem vel alienationem, ut in toto titul. C. & ff. de distra. pigno. ergo, &c. Nec obstat text. in d. l. in quorum, ff. de pignor. quia

debet intelligi, quando aliqua persona prohibetur emere per iudicem vel per legem, quia tunc non prohibetur pignus vel hypothecam accipere: quia per hoc non fit dominus, nec per hoc sequitur quòd accipiat insolutum vel emat sibi, sed tantum quòd alij vendat pro suo debito quod non est prohibitum: secus verò quando res ipsa prohibetur alienari, & non persona: quia talis prohibitio afficit rem, ut non possit alienari nec obligari per suprà dicta: contra expressè ita tenet & declarat Bart. & communiter alij doctor. in d. l. in quorum.

Secundò non obstat quòd alienare propriè sit dominium transferre, quia verum est immediate, sed mediatè & effectivè constitutio pignoris hypothecæ similiter est alienatio, ut suprà deduxi & probavi in sexto fundamento. Vnum tamen est quòd ista opinio & conclusio videtur intelligenda, quando bona maioratus vel prohibita alienari pignorantur vel obligantur pro tanto pretio quòd non sit spes luitionis, secus verò alias quando pignorantur vel obligantur pro modico pretio, taliter quòd sit spes luitionis: ita probat text. notabilis in l. qui habebat, ff. de legat. 3. vbi habetur quòd si testator legat omnia bona quæ in certo loco habet, non videtur legare bona aliena quæ sibi data sunt in pignus vel hypothecam, præterquam si sint pignorata vel obligata pro tanto pretio quod non sit spes luitionis: quia tunc etiam illa veniunt in legato: & ad hoc in terminis nostris notat & commendat ibi Bart. & doct. antiqui, qui expressè dicunt & inferunt, quod bona prohibita alienari non possunt pignori vel obligari pro tanto pretio vel pecunia, quod non sit spes luitionis, aliàs sic: & per illum text. istam sententiam & conclusionem tenet Iac. de Raven. Albe. Bal. Sal. Pau. & comm. doct. in l. si. C. de reb. alie. non alien. Bal. in l. voluntas, C. de fideicom. 3. col. n. 9. idem Bart. in c. 1. 2. col. de prohibita feudi alienatio. per Federi. probat etiã text. in l. legata in fine, ff. de supellect. lega. & ibi expressè not. Bart. Sed certè ista opinio non videtur vera, imò indistinctè teneo quòd bona maioratus vel prohibita alienari, non possunt pignori vel obligari pro modico vel magno pretio, per iura & fundamenta superius adducta: quod extendo, ut non possint per tempus vitæ possessoris nec post: Et confirmatur inuincibili ratione, quia data contumacia in eo ipso possessore maioratus, & sic debitore non solvente, necessario esset deveniendum ad venditionem rerum, quæ fuerunt in pignus, vel hypothecam datæ pro modico vel magno debito arg. text. in l. 1. & per totum, ff. & C. de distractione pignorum & in l. si conuenierit, la primera, ff. de pignorat. act. & in lege 41. cum duabus sequent. tit. 13. part. 5. cum similibus, & vtrouque communiter doctores. Nec obstant iura in contrarium adducta: quia debent intelligi quando prohibitio alienationis est tacita, secus verò si expressa, ut in nostro casu.

Trigesimò principaliter quæro: an bona maioratus, vel prohibita alienari possint locari? & videtur quod sic: quia contractus locationis

nis non inducit translationem dominij nec alienationem rei: textus est in *l. non solet*, ff. locati, cuius verba sunt, *non solet locatio dominium mutare*: text. in *l. codicillis*, §. *instituto*, ff. de legat. 2. vbi habetur quod prohibitus vendere vel alienare, non censetur prohibitus locare: text. in *l. arboribus* §. *usufructuarius*, ff. de usufructu. vbi habetur quod usufructuarius, licet non possit vendere vel alienare, tamen potest locare: text. in *cap. 1. §. donare qualiter olim feudum pone. alien.* vbi disponitur, quod feudatarius non potest aliquo modo alienare, sed bene potest locare imò quod magis est, prædicta bona possunt etiam locari per longum vel longissimum tempus, durante vita possessoris: ista est glossa singularis & vnica, in *l. codicillis* §. *instituto* in glossa fin. ff. de legatis 2. & ad hoc eam reputat singularem & vnicam Ioann. de Imol. *ibi*, idem Imol. in *ca. ad audientiam*, de rebus Eccles. non alienand. 1. colum. numero 2. illam etiam reputat singularem & vnicam Bald. in *cap. querelam de electione*, in fin. illam etiam reputat singularem & vnicam Angel. in *l. si quis ante*, ff. de acquirend. in possess. in fine.

Sed his non obstantibus contrarium est tenendum, imò quod bona maioratus vel prohibita alienari, possunt locari ad modicum tempus, non verò ad longum vel longissimum, decem, vel viginti, vel plurium annorum: quia talis locatio est species alienationis & per eam transfertur ius in re: argumento text. in *l. prima Paragrapho qui in perpetuum*, ff. si ager vectigal. vel emphyteo. peta. text. in *l. §. quod ait prator*, ff. de superficiebus, idem tenet Molina in *d. lib. 1. cap. 2. n. 1.* & talis locatio ad longum tempus dicitur illa quæ fit per decem, vel viginti, vel vltiores annos: ut in rubrica, Codice de longi tempo. prescri. & in rubrica, Cod. quæ sit longa consuetudo, & tenet gl. ordin. & commun. opin. in lege nam Imperator. ff. de legibus, & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Dinus, Bartol. Alberic. Bald. Paul. Imola, & communiter doctores contra glossam *ibi* in dicta *l. codicillis*, Paragrapho *instituto*. ff. de legatis 2. tenet etiam Imola & communiter doctores in *l. si filio*, Paragrapho *si vir in quinquennium*, ff. solut. matrimon. Paul. & commun. doct. in *l. fin. Cod. de reb. alien. non alienan.* Bald. in *cap. quæ in Ecclesiarum*, de constituti. 4. colum. num. 28. tenent etiam doctores post glo. *ibi*, in *Clementina 1. de rebus Ecclesi. non alienand.* idem Baldus in *l. 1. fin. colum. & questio. de his qui feudum dare possunt*, vbi adducit rationem, quia quælibet perpetua utilitas potest dici dominium, idem Baldus, in *cap. 1. colum. 2. in fine*, de prohibita feudi alienatione per Federicum, Iacobinus de Sanct. Georg. in tractatu feudorum, folio 44. numer. 13. Iuxta quod tamen notabiliter quæro, si talis possessor maioratus qui locauit pro modico tempore interim moriatur, an talis contractus locationis transeat ad successorem maioratus, vt teneatur adimplere contractum, & non possit expellere colonum vel inquilinum, & breuiter & resolutiuè dico, quod non tenetur stare contractui, si non est successor eius vniuersalis: quia non erat

Ant. Gomez ad Leg. Tauri,

plenè dominus nec legitimus administrator bonorum, sed tantum dominus temporalis respectu iuris vsusfructus, qui post mortem extinguitur, & non descendit in successorem ius nec dominium bonorum ex persona immediati possessoris, sed ex persona primi fundatoris, & quoad bonorum priuationem causatam per mortem possessoris: argumento text. cum materia in *l. vnum ex familia*, ff. de legat. 2. text. in *l. cum quidam eodem titulo*, text. in *l. pater filium*, ff. ad leg. Falcidiam: text. in *l. vtrum*, Paragrapho *cum quidam*, ff. de rebus dubiis, text. in *l. post mortem*, Codice de fideicommiss. cum similibus & in terminis istam sententiam & conclusionem probat text. in *l. si quis domum*, Paragrapho 1. ff. locati, vbi habetur quod si usufructuarius locauit rem per certos annos, & pendente tempore locationis moriatur, extinguitur contractus & non transit ad proprietarium: & ad hoc notat & commendat *ibi* Bart. Bal. Pau. Sal. Fulgo. & comm. doctor. idem Bart. & alij doct. in *l. si filio*, Paragrapho *vir in quinquennium*, ff. soluto matrimonio, Bald. & communiter doctores in *l. diuortio. eod. titulo*, Abb. & communiter doctores in *cap. querelam ne pralati vices suas*, probat etiam text. in *l. lex vectigali*, ff. de pignorat. vbi habetur quod resolutio iure dantis, resoluitur ius accipientis, de quo dicam in sequenti quæst. Hanc sententiam tenet etiam Gregor. in *l. 2. tit. 18. p. 5. verbo, et heredero*, Pinellus in *leg. 1. de bonis maternis 3. par. numero 71*. Padilla in *l. vnum ex familia. Paragrapho si de falcidia numero 12*, ff. de leg. 2. veramque & communem resolutionem & à qua neminem vnquam discessisse testatur Molina lib. 1. capite 21. numero secundo Menchaca lib. 3. controuer. illustr. capite 53. numero 6. fol. 38. pro qua etiam facit textus in *l. si domina*, Cod. de usufructu. vbi locatio per usufructuarium facta finitur morte usufructuarij, & dominus proprietatis eam seruare non tenetur, concordatque de iure regio *l. 3. tit. 8. p. 5. vbi d. l. si domina declarat.* hanc etiam sententiam sequitur Mieres in tract. maioratum 4. p. q. 3. numero 2. cum sequent. vtrum autem mulier stare teneatur locationi per maritum factæ eo mortuo tradit Couar. lib. 2. variar. capite 55. numero 5. vbi etiam quæstionem de prælato tractat quando locationi prædecessor stare teneatur, & videas omnino Mieres, vbi supra plures alias quæstiones tractantem in proposito. Idem etiam tenet Pelacz in tractat. maioratum 4. p. Paragrapho 25. numero 5. folio 503. Padilla in *l. vnum ex familia. Paragrapho si de falcidia numero 12*, ff. de leg. 2. fol. 293.

Tricesimo primò principaliter quæro, an in bonis maioratus vel prohibitis alienari possit imponi & constitui seruitus? & videtur quod sic, saltem vt valeat & teneat per tempus vitæ ipsius possessoris, & post mortem annulletur: ita probat text. in *leg. si is cui*, Paragrapho *hæres*, Digestis quemadmodum seruit. amittat. vbi habetur quod si testator legauit alicui fundum sub conditione, & pendente conditione hæres imposuit in eo seruitutem, valet medio tempore, & conditione existente ipso iure extinguitur: Vide Molina

nam de primogeniis lib. 1. cap. 20. per totum, vbi latissime id tradit plures alios allegans hanc questionem tractantes: & ad hoc notat & commendat text. illum Bartol. Alberic. Bald. Angelus, Paulus & communiter doctores: text. est in l. si fundum à testatore in fine, ff. de condition. & demonstra. & ibi notat & commendat Bartol. Imola & communiter doctor. text. in l. plerumque, ff. de regulis iuris, text. in l. 1. §. penultim. & final. ff. de superficiesibus, text. in l. 1. §. 1. ff. de quibus modis usufruct. amit. text. in l. arboribus, versic. usufructuarius, ff. de usufruct. text. in l. peto, §. pradium, ff. de legatis 2. text. in l. pater, §. hereditatem, el. 1. eodem tit. text. in l. Statius Florus, §. Cornelio Felici, ff. de iure fisci: text. in cap. 1. §. quid ergo de inuestitura de re aliena facta in vsibus feud. vbi habetur quod Vasallus potest imponere seruitutem in re feudali pro tempore, quo apud eum debet remanere feudum: & ad hoc reputat singulare ibi Bald. & commun. doctor. Confirmatur etiam, quia resolutio iure dantis, resolutur ius accipientis textus est in l. lex vectigali, ff. de pignor. quem ad hoc notat & commendat ibi Bart. & commun. doctor. text. in l. grege §. 1. eodem titulo text. in l. 3. ff. quibus modis pignor. vel hypothec. sol. text. in l. si quis hac lege, ff. de rei vendi. text. in l. si quis domum, §. 1. ff. locati text. in l. fina. §. 1. ff. ad Velleianum text. in l. tutor. §. fina. ff. de pigno. action. text. in l. si ex duobus §. fin. ff. de in diem adiect. text. in l. si filiofamilias §. si vir in quinquennium cum materia, ff. solut. matrimon. text. in l. fina. §. fin. autem, Cod. de legat. & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Alberic. in l. 1. fina. questio. ff. si ager vecti. vel emphyteu. peta. loquendo in emphyteuta & Vasallo, & eo qui habet rem prohibitam alienari, Bald. in l. 1. ff. quibus modis usufructus amitta. Bald. & communiter doctores in l. 3. Cod. de serui. & aqua. Ias. in l. fin. Cod. de iure emphyt. 8. q. Capola in tractatib. de seruitutib. ca. 14.

Sed his non obstantibus ego teneo contrarium, imò quòd talis possessor maioratus nullo modo possit constituere seruitutem, etiam pro tempore vitæ suæ, per iura superius allegata: quibus probavi quòd bona maioratus non possunt alienari nec obligari temporaliter nec perpetuò, & in specie per textum expressum in l. si. Cod. de rebus alienis non alienandis versic. similique modo cuius verba sunt, similique modo & seruitutes minimè imponi, &c.

Nec obstat tex. in d. l. si is cui §. heres, ff. quemadmodum serui. amittant cum similibus supra allegatis, quia debent intelligi in re tacite prohibita alienari, in qua regulariter valet alienatio pro tempore vitæ possessoris, secùs tamen est in re expresse prohibita alienari, vt in nostro casu: cuius ratio est, quia tacita prohibitio in rebus restitutioni subiectis: inducitur ab ipsa lege: vnde ex permissione & dispensatione eius non ita afficit rem: argumento text. cum materia, in l. fin. §. sed quia, Cod. commun. de legat. expressa verò prohibitio ab homine facta & inducta magis afficit rem, vt nullo modo vel tempore possit alienari. Contrarium tamen defendit Pinellus asserens maioratus possessorem per vitæ suæ tempus in

rebus maioratus seruitutem constituere in l. 1. C. de bonis maternis 3. par. num. 71. ad fin. Antonius de Padilla in l. 3. C. de seruitutibus, num. 12. quorum sententiam intelligendam esse affirmat Molina, cum bona maioratus alienari expresse non sint prohibita: quo casu bene potest per vitæ tempus seruitus in his constitui prout Pinellus & Padilla defendunt. Cæterum si bona maioratus alienari expresse prohibeantur, neque per tempus vitæ suæ possessor in his seruitutem poterit constituere; quod tantum intelligi potest de vera seruitutis constitutione, non verò de vtendi permissione, vt personali obligatione, quæ tantum personam astringit cum ad vitam possessoris conceditur, quia cum hoc ab ipso seruitutis iure sit diuersum, nec ipsam rem nec solam concedentis sequatur personam iuxta l. fin. §. Lucius, vbi Bartol. & Salic. ff. de contrah. empt. l. pater filia ff. de seruit. leg. in l. 2. §. item si in facto num. 7. de verb. Boërius decisione 66. num. 4. optimè per tempus vitæ suæ concedere potest maioratus possessor in bonis maioratus etiam expresse alienari prohibitis: quo etiam casu potest Pinelli Padillaque opinio sustineri, vt tradit latius Molina de primogeniis lib. 1. cap. 20. n. 4. n. 8. cum seqq. alios allegans.

Trigesimo secundò principaliter quæro, an 86
possessor maioratus possit transigere super rebus maioratus, vt transactio noceat cæteris successoribus? & videtur quòd sic, quando fit sine dolo & fraude, & super re non liquida nec certa: ita probat text. notabilis & expressus in capit. 1. §. si Vasallus el. final. ibi, nam & transigere rectè poterit, si de feudo defuncti contentio sit inter dominum & agnatos Vasalli, text. in cap. 1. de controuersia inter Vasallum & alium de beneficio in vsibus feud. quibus probatur quòd licitè potest Vasallus transigere super feudo, etiam sine consensu & voluntate domini ad quem feudum postea deberet pertinere: ergo ita dicamus in maioratu, quòd tamen videtur intelligendum, quando talis Vasallus feudum dimittit apud alium possessorem, secùs verò quando ipse Vasallus possidet, & virtute transactionis vult in alium transferre: quia primo casu non est alienatio, secundo verò sic: argumento text. cum materia in l. si profundo, C. de transact. ita Bald. & commun. Feudistæ in d. §. si Vasallus. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quòd indistinctè nullo modo possit valere transactio in præiudicium successorum qui reperiuntur vocati in constitutione maioratus, quia ille qui non potest alienare, non potest aliquo modo transigere: text. est in l. non solum, Cod. de pradiis minorum, cuius verba sunt, non solum per venditionem rustica pradia vel suburbana pupilli vel adolescentis alienari prohibentur, sed nec transactionis ratione. Nec obstant prædicta iura: quia debent intelligi solum in materia feudali, quæ non debet extendi ad nostrum casum, cum aperte sit diuersa ratio, & in hoc sint contra ius commune. Vel aliter & secundò respondeo, quòd valet transactio dimittendo res apud alium in præiudicium cedentis & transigentis, nec ex hoc incidit

incidit in pœnam priuationis : quia hoc casu non dicitur alienare, non tamen nocet successoribus eius, tradendo verò nullo modo valet transactio, quia dicitur vera alienatio : vnde nedum non fit præiudicium successoribus, verum etiam statim in vita possessoris transigentis poterunt successores vendicare in pœnam alienationis, argumento text. iuncta glo. & commun. opin. in l. cum pater §. liberis, ff. de legat. 1. & eorum quæ supra dixi : & in effectu ita tenet & declarat Bald. & alij doctor. Feudistæ in d. cap. si Vasallus, & ex hoc infero quòd eodem modo non poterit talis possessor maioratus compromittere, cum valeat argumentum de transactioe ad compromissum, vt probat text. in l. non distinguemus §. Iulianus, ff. de arbitris, & ibi notat Bart. & commun. doctor. de quo per doctor. in d. Paragrapho si Vasallus.

Tricesimo tertio principaliter quæro : an bona maioratus vel prohibita alienari, possint alienari propter aliquam causam piam, puta dotis, donationis propter nuptias, alimentorum vel aliam similem causam ? & breuiter & resolutiue dico, quod si bona tacite sunt prohibita alienari per legis dispositionem, quia testator grauat hæredem vel legatarium bona alteri restituere, quo casu tacite per legem sunt prohibita alienari, tunc bene potest grauatus prædicta bona vel partem eorum alienare ex causa dotis vel donationis propter nuptias, text. est capitalis, & expressus in Authent. res qua, Cod. commun. de lega. cuius verba sunt, *res qua subiacent restitutioni, prohibentur alienari vel obligari : sed si liberis portio legitima non sufficit ad dotis siue donationis propter nuptias obligationem, permittitur res prædictas in eam causam alienare vel obligare pro modo honestati personarum congruo* : & ibi notat gloss. ordin. & commun. doct.

Quod primò notabiliter intellige & declara, vt possit his casibus grauatus alienare tam pro se quàm pro filiis suis : ita probat ibi text. iuncta gloss. ordin. & tenet expressè Bart. 1. column. numero 3. Sali. 1. col. 4. q. & commun. doct.

Secundò intellige & declara, vt procedat nedum in dote danda, verum etiam in dote soluenda : vt si filius vel pater pro eo recepit dotem, & non habet vnde soluat, nam potest soluere de his bonis subiectis restitutioni : ita tenet ibi gloss. ordin. 2. & ibi Bart. 1. col. num. 2. & commun. doct. facit text. in l. mulier §. cum proponeretur, ff. ad Trebellian. & ibi notat Paul. & commun. doctor. in l. à filia cod. tit. & ibi doctor.

Tertio notabiliter intellige & declara, quod grauatus possit alienare ex causa dotis vel donationis propter nuptias, quod talis grauatus de iure teneretur dotare vel donationem propter nuptias constituere, vt pro filia, vel filio, vel aliis descendentes secus verò est si non teneretur, vt si esset mater grauata quæ non teneretur de iure dotem vel donationem propter nuptias constituere & à fortiori frater vel extraneus, quia tunc non poterit ex his causis alienare : argum. text. in l. quibus liberos, ff. de ritu nupt. & in l. si. Cod. de dotis pro-

mis. & in expresse ita probat text. in d. Authent. res qua, Cod. com. de lega. & tenet Petr. de Bella-per. 2. column. Cinus 1. column. 2. q. Bart. 1. column. num. 3. Faber. 1. column. in fin. Bald. & Salicet. 1. col. q. tenet etiam gloss. ordin. in l. à filia. in verbo, datum, ff. ad Trebell. & ibi Bart. & comun. doctor.

Vnum tamen est, quod in casu quo mater vel frater teneretur dotare, quia pater esset inops, posset prædicta bona subiecta restitutioni ex his causis alienare : ita Bart. in d. Authent. res qua 2. col. n. 3. & ibi alij doctor. Quarto notabiliter intellige & declara, quando filij vel descendentes grauantur per ascendentes bona restituere, secus tamen est si hæres vel legatarius extraneus grauetur bona restituere : quia tunc ex his causis non posset prædicta bona alienare, ita probat text. in d. Authent. res qua. & in Authent. unde sumitur, & in expresse ita tenet Bart. in d. Authent. res qua 1. col. num. 4. versic. illud tamen, & ibi Odof. 1. column. Salicet. 1. column. 2. q. Paul. 1. column. num. 4. tenet etiam Paul. & alij doctor. in l. mulier §. cum proponeretur, ff. ad Trebellian. tenet etiam Cuma. in l. filiusfam. §. diui. fin. col. ff. de lega. 1. Alexan. ibi 4. column. num. 10. & ista est communis opinio doctorum.

Quintò notabiliter intellige & declara, vt nedum possit grauatus ex his causis prædicta bona alienare in vita per contractum inter viuos, verum etiam in articulo mortis per testamentum vel aliam vltimam voluntatem : quia illud quod ipse grauatus potest propter istas causas deducere, nunquam videtur esse in restitutione fideicommissi : argumento text. in d. l. mulier §. cum proponeretur, ff. ad Trebellian. imò quòd magis est, licet grauatus non alienasset ex his causis in vita vel morte posset per filium vel filiam vel descendentes peti ab eo cui debet fieri restitutio : ita tenet Bart. in d. Authent. res qua 2. column. numero 5. & ibi Angel. 2. column. num. 4. Paul. 2. column. num. 8. Iaso. 5. column. num. 13. latius & nota Bartol. in l. à filia, ff. ad Trebellian. & ibi Alex. pen. col. dicens hoc esse notabile & quotidianum.

Sextò intellige & declara, quando filia pro qua posset grauatus dotem constituere, non esset nupta : secus tamen est si esset nupta, quia tunc non posset pro ea dotem constituere ex his bonis prohibitis alienari cum isto casu pater non teneatur eam dotare : ita Bartol. in d. Authent. res qua. 2. column. num. 6. & ibi Salicet. 2. column. num. 8. Sed in hoc contrarium & melius tenet ibi Bald. 1. col. in fin. numer. 10. Angel. 2. col. num. 4. Paul. 2. col. n. 7. Ias. 5. column. n. 14. quia pater teneretur copulatiue maritare filiam & ipsam dotare, vt in d. l. qui liberos, ff. de ritu nupt. vnde licet vnum fecerit superest aliud.

Septimò intellige & declara, quòd eodem modo posset grauatus prædicta bona alienare pro filia ingrediente monasterium : quia talis ingressus est fauorabilior matrimonio vel dote, argumento textus de sanct. Episcop. 9. Paragr. sed & hoc presenti colla. 9. & in Authent. nisi rogati, Cod. ad Trebellianum, & ex isto fundamento & ratione ita tenet Bartol. in

dicta *Authentic. res qua.* 2. column. in fine, Baldus 2. column. num. 13. Angel. 2. column. num. 4. Salicet. 2. column. numer. 10. Iaf. 5. column. numer. 18. Octauò intellige vt procedat & habeat locum, vt prædicta bona possint alienari, nedum propter dotem vel donationem propter nuptias, verum etiam propter causam alimentorum pro se & filiis suis descendenti- bus, quibus tenetur alimenta præstare, vel propter redimendos filios vel descendentes ab hostibus, vel propter aliam similem causam: quia militat eadem vel maior ratio: ita Bart. in d. *Authentic. res qua. si. col.* & ibi Cin. 4. q. Faber. 1. column. in fin. Bald. fin. column. Ang. fin. column. numer. 5. & 6. Paul. fin. column. numer. 23. Corne. fin. column. Alex. vbi dicit hanc esse commun. opinion. in d. l. mulier. §. cum proponeretur, 3. column. *Digestis ad Trebell.* & ista opinio tanquam vera & communis est tenenda, licet gloss. in dicta *Authentic. res qua. in gloss. 2. vel in fine*, velit contrarium: quam sequitur solus Salicetus ibi.

Nondò notabiliter intellige & declara vt procedat & habeat locum, nedum quando talis descendens sit grauatus restituere in diem vel sub conditione, verum etiam si purè & simpliciter, per rationem text. in dicta *Authentic. res qua.* & in expresso ita tenet ibi sing. Bald. 1. col. num. 6. Ang. 2. column. num. 5. & ista opinio videtur vera & tenenda, licet Iaf. relinquat cogitandum in d. *Auth. res, quaest. 7. col. num. 25.*

Decimò intellige & declara, vt illud quod ex his causis semel detrahitur de bonis subiectis restitutioni, perpetuò remaneant penes filium vel descendentem cui tradita sunt, taliter quòd soluto matrimonio, vel causa pia cessante, non teneatur restituere fideicommissario: ita singul. tenet Paul. de Castro, in d. *Authentic. res qua.* 2. column. argumento text. in d. l. mulier. §. cum proponeretur, ff. ad Trebell. & ibi Iaf. 1. column. ver. 16. & vltimò, Corneus 2. column. num. 2. tenet Paul. de Castro in l. à filia fin. q. ff. ad Trebellian. Confirmatur ex sententia Fabri, & commun. in §. idem est si quis Instit. de actio. fin. column. & q. vbi tenet quòd illud quod est relictum pro alimentis, in casibus in quibus debitor habet priuilegium ne conueniatur vltra quàm facere potest, remanet sibi perpetuò, & non tenetur restituere creditori: si verò bona expressè sunt prohibita alienari in vltima voluntate fauore alicuius personæ cui debet fieri restitutio, vel ex causa taliter quòd prohibitio valeat & teneat: vt plenè supra dictum est, tunc maximum dubium est, an possit alienari propter dotem, vel donationem propter nuptias, vel aliam similem causam piam: & videtur quod sic, quia eadem est ratio: & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Bart. in l. filiusfamilias, §. dini. ff. de legat. 1. 3. column. n. 10. & ibi Alexand. 4. col. n. 10. Ioan. Crottus n. 51. Ripa 15. column. num. 70. Ambrosius de Opizonibus, num. 34. Cinus in l. voluntas, Cod. de fideicommiss. 4. q. & ibi Bald. 3. column. num. 6. & comm. alij doctor. Barba. qui latius quàm alibi eam pro vtraque parte tangit in rubri. extra, de rebus Eccles. non alienan. fin. q. Palat.

Ruui. in sua repetitione ca. per vestras de donatio. inter vi. & vxo. 8. folio 4. column. versic. & ex istis potest inferri, & istam dicit magis communem opinionem Iaso. in d. l. filiusfam. Paragrapho dini. ff. de lega. 1. 8. column. numer. 39. & ibi Ioan. Crottus, num. 51. & Ferdinandus Loazes, num. 68. versicul. secundò successiue quærit Bartol, Sed his non obstantibus ego teneo contrarium, imò quòd bona expressè prohibita alienari, non possint alienari, etiam propter dotem, vel aliam similem causam piam. Primo quia magis afficit expressa prohibitio, quàm tacita: argumento text. iuncta gloss. ordin. & eorum quæ ibi notantur, in l. cum pater §. libertis, ff. de lega. 2. Secundò, quia nulla lex permittit alienationem, etiam ex causa pia, quando prohibitio alienationis est expressa. Tertio quia fortior est prohibitio alienationis facta in vltima voluntate quàm per contractum: quia prohibitio facta in vltima voluntate impedit translationem domini, quando fit cum causa vel respectu certæ personæ, vt in l. filiusfamil. §. dini. cum materia, ff. de legat. 1. & supra latè dictum est: prohibitio verò per contractum, regulariter non impedit translationem domini, vt etiam plenè supra dictum est. Sed ego habeo quòd bona prohibita alienari per contractum inter viuos, in casibus in quibus prohibitio impedit translationem domini, non possunt alienari, etiam propter dotem vel aliam causam piam: ista est gloss. singul. & vnica in l. nulla, Cod. de iure doti. in gl. in fi. ibi, & idem si datum est aliquid ea lege vt non alienet: & ad hoc eam summè notat & commendat ibi Bald. in 1. & 2. lectura, & cæteri doctores: & illam gloss. ad hoc reputat singularem & vnicam Alexand. in d. l. filiusfamilias, §. dini. ff. de legatis 1. 4. col. num. 10. & ibi Ioann. Crottus numero 63, ergo similiter bona expressa prohibita alienari in vltima voluntate, non possunt alienari, etiam propter dotem vel aliam causam piam: & in expresso istam sententiam & conclusionem contra communem tenet Bald. in cap. 1. §. donare 2. column. 1. oppositione: qualiter olim feudum poterat alienari idem Bald. qui non allegatur, in c. 1. 2. column. num. 6. de prohibita feudi alienatione per Federicum, Iaso. in *Authentic. res qua. Cod. commun. de legatis 7. column. num. 24.* idem Iaso. in dicta l. filiusfamilias, Paragrapho dini. ff. de legatis 1. 8. column. n. 39. idem Iaso. in 2. lectura illius §. num. 70. Vnum tamen est, quòd si testator expressè dixit & disposuit, quòd prædicta bona subiecta restitutioni, & prohibita alienari, non possint alienari etiam propter dotem vel aliam causam piam, eius voluntas est seruanda, & non poterunt prædicta bona alienari eiam ex his causis: ita Iason in dicta *Authentic. res qua. C. comm. de legat. 7. col. n. 24.* Ioan. Crottus in d. l. filiusfamilias Paragrapho dini. 16. column. n. 65. & ibi Franciscus de Ripa, 15. column. num. 73. Ambrosius de Opizonibus, num. 34. Alexand. in con. suis conf. 56. 2. column. 1. volum. confi. Rodericus Suarez in repetitione l. quoniam in prioribus folio 63. 3. column. versicul. vtrum autem, cuius ratio est, quia dispositio text. in d. *Authentic. res qua.* procedit & fundatur in præsum

præsumptione testatoris: unde secus est in casu certo quando testator expressè se declarauit: & ista opinio est necessaria tenendo communem opinionem quæ habet quod bona expressè prohibita alienari, possunt alienari propter dotem vel causam piam: & tenendo meam opinionem quam supra tenui pro vera, ista opinio non est necessaria, sed procedit à fortiori: generali tamen Hispaniæ consuetudine in possessoribus maioratum abrogatam esse decisionem dictæ Authenticæ res qua. vt docet Couarr. lib. 3. variar. ca. 3. in fine, quam consuetudinem Iuri esse consonam ostendit eleganter Pinellus in l. 1. Cod. de bonis maternis 3. par. n. 102.

88 Trigesimo quartò principaliter quæro, si possessor maioratus vel rei prohibiti alienari, de facto alienauit: an sequens successor proximior in gradu possit statim licitè & de iure rem alienatam vindicare à quocunque possessore? & breuiter & resolutiuè dico, quod si talis res expressè est prohibita alienari, vt res maioratus vel meliorationis, vel alia quæ per disponentem vel concedentem expressè fuit prohibita alienari per contractum vel ultimam voluntatem, eo casu, modo, & forma qua potuit de iure valere prohibitio, tunc talis alienatio est nullius momenti, nec ex ea transfertur dominium nec aliquod ius in re: imò statim potest sequens successor proximior in gradu prædictam rem petere & vindicare à quocunque possessore: ita probat text. in l. cum pater Paragrapho libertis, Digestis de lega. 2. vbi habetur, quod si testator legauit prædium libertis, ea lege & conditione, vt non alienarent, sed relinquatur in familia ipsorum libertorum, & aliqui eorum partes suas alienauerunt, alij qui non alienauerunt poterunt statim partes alienatas petere & vindicare: & per illum textum ita tenet ibi gloss. ordin. 2. Paul. de Castro, Imola, Rapha. Cuma. & communiter doctores, tenet etiam Albericus in Authentic. res qua. Cod. commun. de legatis 2. colum. & illam gloss. iuncto textu reputat ad hoc singularem & vnicam Paul. de Castro in l. seruo legat. §. 1. ff. de legat. 1. notat etiam & commendat idem Paul. in l. filiusfamilias, §. diui. ff. de legatis 1. 2. colum. & ibi communiter alij doctores, illam etiam gloss. ad hoc reputat singularem Bald. in c. 1. §. hoc quoque 3. colum. numero nono de success. feud. in visibus feud. tenet etiam Rodericus Suarez, in allegationibus suis allegatione 3. penultim. colum. folio 131. Nec obstat text. in l. nec utilem, ff. ex quibus cau. ma. vbi probatur, quod quando quis vendit vel alienat ius quod habet in re, si emptori vel accipienti non potest quæri, non amittit illud tradens, nec abdicatur à se: quia sub illa conditione tacitè videtur tradere, & ibi ad hoc notat Bartol. Albericus & communiter doctores, textus in l. cum quis §. si debitorem, Digestis de solution. & ibi Bartol. & doctores. Sed in nostro casu dominium & ius rei non recessit ab alienare, nec fuit quæsitum accipienti, cum alienatio sit ipso iure nulla: ergo videtur quod ipse tradens repetat & non amittat ius suum: quia respondeo notabiliter, quod illud procederet & esset

verum, nisi tradens delinquat veniendo contra expressam voluntatem concedentis: & ista sententia & conclusio à fortiori habebit locum & erit vera, quando ipse constituens vel disponens expressè dixit & voluit, quod statim facta alienatione, possessor qui rem alienauit, amittat ius quod habet in ea, & applicetur proximo successor, argumento prædictorum, imò quod magis est, ipse constituens vel disponens qui prohibuit rem alienari, vel successor eius potest prædictam rem à quocunque possessore propria autoritate apprehendere & occupare: ista est gloss. nota. iuncto text. in Authentic. vt de cetero commutationes Ecclesiasticarum rerum non fiant, §. de cetero in verbo, licentiam damus colla. §. & illam gloss. ad hoc reputat singul. Bald. in c. ceterum extra, de iudic. 2. colum. in fine, reputat etiam singul. Roman. in l. qui absenti, §. 1. Digestis de acquir. possess. 2. colum. notat & commendat Angel. in l. pen. 2. colum. ff. de pactis, Iaso. in l. filiusfamilias §. diui. ff. de leg. 1. 6. colum. num. 28. idem Ias. in 2. lectura illius §. num. 42. Ferdinand. de Loazes, num. 58. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quod constituens vel eius successor non possit propria autoritate rem alienatam apprehendere vel occupare, sed competenti remedio agere, quia negare non possumus, quod ille tertius possideat: unde propria autoritate ab eo res non debet auferri, argumento text. in l. 1. Codice ne quis in sua causa ius sibi di. & in l. extat. Digestis quod metus caus. & in l. si quis in tantam cum materia, Cod. unde vi. & in expresso ita tenet Iacob. de Bellou. Bart. Angel. & commun. doctores in d. §. de cetero. contra gloss. ibi Aretin. in l. si ita quis §. ea leg. ff. de verbo. oblig. 2. colum. in medio, idem Aretin. in d. l. qui absenti, §. 1. 2. col. de acquir. posse. Si verò res non est expressè prohibita alienari, sed tacitè: vt quia hæres vel legatarius est grauatus hæreditatem vel rem alteri restituere post mortem, vel in diem, vel sub conditione, quo casu res censetur tacitè prohibita alienari, tunc interim ante mortem, diem vel conditionem, potest grauatus hæreditatem vel rem alienare: & valet & tenet mero iure alienatio: & transit dominium in accipientem, & ius in re: sed adueniente morte, die, vel conditione, statim ipso iure extinguitur & annullatur alienatio, & per consequens dominium & omne ius quod fuit translatum in re, & acquiritur & applicatur proximiori successor in gradu, qui successiuè reperitur vocatus in tali maioratu, melioratione, vel dispositione: textus est nota. in lege cum pater, §. hæreditatem, el. 1. ff. de legatis 2. text. in lege peto. §. prædium, eodem titulo text. in lege vnum ex familia, §. sed & si fundum ver. quod si talia eod. tit. text. in l. seruo legato, §. 1. ff. de lega. 1. text. in l. generaliter, §. quoties, ff. de fideicom. libe. text. in leg. plerunque, ff. de reg. iur. text. in l. si is cui, §. hæres, ff. quemadmodum se ami. text. in l. fin. Paragrapho sin autem sub conditione, C. comm. de legatis, & ibi communiter doctores.

Trigesimoquintò principaliter quæro, an 89 rex vel princeps possit concedere licentiam & facultatem, vt vendatur vel alienetur res maioratus

ioratus vel subiecta restitutioni, & emptor sit securus in iustitia & conscientia? & videtur quod sic.

Primò quia cùm facultas & licentia regia fuit immediata causa maioratus, prohibitionis, & vinculi, vt non possit alienari, sequitur quòd reuocata & sublata tali licentia remanent bona libera, & licitè possunt alienari: argumento text. in *l. nihil iam naturale*, ff. de regulis iuris text. in *leg. ab emptione*. Digestis de pactis text. in *l. 1. & 2. Cod. quando lice. ab empr. dis.*

Secundò quia quando aliquis actus non potest fieri sine alicuius licentia, ab illo videatur actus recipere firmitatem: argum. text. in *l. adibus §. quòd filiusfamilias*, ff. de donat. vbi habetur quòd si filius donet voluntate & licentia patris, illa donatio videtur prouenisse ab ipso patre: & ad illum text. notat & commendat ibi Bartol. Paul. & commun. doctor. & tradit plenè Bartol. in *leg. more maiorum*, ff. de iurisd. omn. iud. & 2. colum. & ibi communi moderni.

Tertiò quia omnia nostra facimus quibus auctoritatem impartimur, textus est in *l. versic. omnia Cod. de veter. iur. enucle.* cuius verba sunt *omnia enim meritò nostra facimus, quia ex nobis omnis eis impartietur auctoritas*: text. in *proæmio*, Codice §. *suprà dictis*, text. in *l. 2. §. postea*, Digestis de ori. iur. text. in *l. legiti. ff. de pactis* text. in *cap. si Apostolica de prebend. in 6. text. in §. responsa prudentum Instit. de iur. natu. gen. & ciuil.* Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quòd rex vel princeps ex plenitudine potestatis non possit concedere talem licentiam & facultatem, nec virtute eius possit possessor rem maioratus vel subiectam restitutioni vendere vel alienare, nec emptor erit securus in iustitia & conscientia.

Primò quia in ipso instanti quo quis constituit maioratum cum licentia & facultate regia, bona sunt effecta inalienabilia & vinculata, & per consequens fuit ius quæsitum omnibus personis nominatis & vocatis ad maioratum: vnde illud ius ab eis non potest auferri sine eorum voluntate: argumento text. in *l. id quòd nostrum*, ff. de regul. iur. text. in *l. fina. ff. de pact. cum similibus*. Vide ea quæ notat Paulus Castrensis *consil. centesimosexagesimo quarto, numero 16. libro 2.* vbi resoluit Principem non posse reuocare donationem à se factam alicui iure primogenituræ in præiudicium illorum quibus ex ipsa donatione ius acquisitum fuit, cuius dictum sequitur Decius *consil. 498. numero 28. idem consil. 418. numero 19.* Socinus iunior *consil. 108. num. 3. lib. 2.* Burgos de Paz in *proæmio legum Tauri*, num. 331. & hanc sententiam tenet Couar. *lib. 3. resolut. cap. 6. Simancas in Catholicis institut. tit. 9. numero 269. Menchaca de success. creat. lib. 1. §. 1. num. 32. Sarmient. lib. 1. select. cap. 8. numero 13. Molina lib. 4. cap. 3. num. 15. qui à num. 8. hancque disputat latè Mieres in tracta. maioratus 4. p. 9. 1. num. 10.* plures rationes in huius sententiæ confirmationem adducens. Secundò quia rex vel princeps, licet condendo legem communem & generalem possit auferre ius quæsi-

tum subditis suis, vt in *l. benè à Zenone, Cod. de qua pres. text. in l. venditor, §. si constat. ff. commun. pra. text. in l. Lucius, ff. de euiction. text. in l. item si verberatum, §. 1. ff. de rei vend. text. in l. Antiochensum, Digestis de priui. credito. text. in l. si locus, ff. quemadmodum seruit. amitta. text. in *fin. Cod. de iure domin. in pe. text. in l. si quis sepulchrum. ff. de religion. & sumpt. fune. text. in lege prima & per totam*, Codice quibus ex causis serui pro premio libertatem accipiunt, tamen per rescriptum vel priuilegium particulare non posset auferre ius quæsitum subditis nisi ex causa, & tunc debet eis satisfieri de pretio & æstimatione: qua etiam interueniente poterit facultatem concedere vendendi bona aliqua maioratus, quòd quemadmodum posuit, tradit optimè Gregor. in *l. 6. tit. 11. verbo, que la non pudiesse vender, p. 6. & 8. column.* Couarr. *lib. 3. variar. cap. 6.* Burgos de Paz in *proæmio legum Tauri num. 320. & sequent. & num. 325. & 350.* Molina *lib. 4. de primogen. c. 3. per totum Matiençus in l. 2. tit. 7. lib. 5. gloss. 3. num. 2. text. est in l. damnosa, Cod. de preci. Imper. offe. text. in l. rescripta eodem tit. & ibi communiter doctor. tenet Bartol. in *proæm. ff. vete. 3. colum.* idem Bartol. Paul. & communiter doctores, in *l. fin. Cod. si contra ius vel vti pu. idem Bartol. & commun. moderni, in l. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de libe. & posthum.* Canonistæ in *c. qua in Ecclesiarum, extra, de cõstit. & idem disponit lex no. par. l. 2. tit. 1. 2. par.* Tertiò facit, quia actus vel contractus semel confirmatus iuramentum non potest reuocari nec annullari, licet postea sequatur absolutio & relatio superioris, sed tantum valet quo ad effectum agendi sine pœna periurij, vt dixi & probaui suo proprio loco, facit notabile fundamentum, quia aut rex vel princeps concessit prædictam licentiam & facultatem pretio aut gratis: si pretio, iam transiit in vim contractus, & non potest reuocari: argum. text. in *l. sicut ab initio, C. de action. & oblig. & in specie probat text. in l. fundi, C. de fundis patrimonialibus lib. 11.* Confirmatur, quia rex vel princeps ex proprio contractu cum subdito celebrato obligatur ciuilitè & naturaliter, vel secundum veriore & magis comm. opin. saltem obligatur naturaliter, & illa obligatio naturalis est efficax ad agendum: ita probat text. not. in *c. 1. extra de probat. quem ibi ad hoc notat & commendat Ioann. de And. Abba. & commun. doctor. tenet etiam Bald. & comm. opin. in l. princeps, ff. de legibus, Cinus, & alij doctor. in l. digna vox, Cod. de legibus*, ergo postquam se obligauit non potest tollere illud ius iam quæsitum patri: si verò rex vel princeps concessit prædictam licentiam & facultatem gratis, & si per viam priuilegij, tunc videtur quòd possit ad libitum voluntatis ipse princeps vel successor eius reuocare, etiam, si ex tali priuilegio sit ius alteri quæsitum: ita probat text. in *l. qui fundos, C. de omni agro deserto lib. 11.* vbi dicitur, quòd si quis habet fundum fertilem & fructibus abundantem à rege vel principe gratis vel propter aliquam minimam pensionem cogitur alium fundum sterilem & minùs vtilem suscipere: vel fertili renuntiare & ad hoc notat & commendat ibi**

ibi Bartol Plat. & commun. doctores ex quo text. notat & colligit ibi Platea, quod licet priuatus non possit reuocare donationem alteri factam, nec in ea apponere onus vel aliquod grauamen vt in *l. perfecta donatio, Cod. de dona. qua sub mo. cum simil.* tamen rex vel princeps qui aliquam donationem vel libertatem subdito concessit, bene poterit postea onus, grauamen, vel conditionem apponere: idem probat text. in *l. qui vtilia, eodem tit. text. in l. fundos, de fundis patrimonial. eo. lib. &* in expresso ex isto fundamento & ratione istam sententiam & conclusionem tenet singul. Bald. in *l. qui se patris, Cod. unde liberi antepen. colum.* idem Bald. in *l. nupta, ff. de senatoribus,* Paul. de Castro in *l. rescripta, Cod. de precibus Impe. offe. 2. colum. num. 3.* idem Paul. in *l. fin. Cod. si contra ius vel vii pu. 1. colum. in fin. Pala. Ruui. in re. pe. rubr. de dona. inter vir. & vxor. §. 1. fol. 29. 2. colum.* Sed ad hoc isto casu ego teneo contrarium, imò quod modo rex vel princeps concedat prædictam licentiam & facultatem pretio, modo gratis, non possit eam reuocare, per iura, & fundamenta superiora. Nec obstat text. in quo se fundant prædicti doctores, in *dict. l. si fundos, Cod. de omni agro deserto libro 11.* quia illa non est mera & absoluta reuocatio, sed potius quædam compensatio vnius fundi vtilis & fertilis ad alium inutilem & minus fructuosum, quæ censetur esse iusta causa, vt rex vel princeps illud faciat cum etiam priuato aliquando hoc permittatur, vt in *l. licet cum materia, Cod. locati & in ca. propter sterilitatem extra, de locato.* Confirmatur etiam ista mea opin. & sentent. quia vt aliàs dixi, quando in aliquo dubio casu non reperitur lex scripta, sufficit allegare rationem naturalem & æquitatem, vt in *l. scire oportet §. sufficit, ff. de execu. tuto. cum simili.* Sed in nostro casu intentio fundatoris est mediante licentia & facultate regia condere & statuere maioratum perpetuum, vt memoria eius conseruetur: nam aliàs ipse diuideret bona inter coniunctos vel amicos: ergo rex vel princeps non possit contra eius voluntatem & intentionem talem licentiam & facultatem reuocare, vt bona efficiantur alienabilia, imò hoc esset iniustum & contra omnem rationem naturalem: & ista mea opin. à fortiori procedit & est vera in melioratione vinculata, vel in hæreditate, legato, vel fideicommissio subiecto restitutioni & prohibito alienari per ius commune vel leges Tauri: quia tali casu nullo modo posset rex vel princeps dare vel concedere licentiam vel facultatem alienandi, cum successoribus quibus est fienda restitutio, sit ius quæsitum.

Sous. 99e
is. n. 9
 Trigesimosextò principaliter quæro, an bona maioratus vel prohibita alienari possint præscribi tempore ordinario, etiam data bona fide & titulo in præscribente? & magistraliter resolutiuè teneo quod non: text. est in *l. ubi lex ff. de vsucap.* cuius verba sunt, *ubi lex inhibet vsucapionem, bona fides possidenti nihil prodest:* & ibi notat Bartol. ponendo regulam & doctrinam generalem, quod bona prohibita alienari, modo per legem, modo per testatorem, modo per contractum inter viuos, non

possunt præscribi: quia prohibita alienatione absolutè absque aliqua modificatione censetur prohibita vsucapio vel longi temporis præscriptio, quæ alienatio legalis est & alienationis verbo continetur, *l. alienationis ff. de verb. sig. quam in id omnes doctores citant,* & in sp. cie hanc sententiam tenet Matiençus in *l. 8. tit. 7. lib. 5. gloss. §. num. 11.* Pinellus in *auth. nisi tricennale numero 30. Cod. de bonis mater.* dicens ab omnibus illam textum allegari? sed ipse improbat illum textum, & aliter eum intelligit: & videas omnino de huius articuli resolutione Alciatum *responsio 594. numero 14. & resp. 97. n. 36.* & Miercz in *tract. Maioratus 4. p. q. 21. per totam,* & idem tenet & notat ibi Alber. Angel. Imol. Raph. Cuma. & Paul. de Castro qui reputat hoc esse notabile & quotidianum: text. in *l. alienationis verbum, ff. de verb. signi. text. in l. bona fidei versicul. nec interest Digestis de acquir. re. do. text. in l. 1. & per totum, Cod. si quis ignorans rem minoris esse sine decreto comparauerit, text. cum materia l. vna Cod. si aduersus vsuca. text. in l. fin. Codice in quibus cau. restit. in integ. non est nece. text. in l. 3. Codice quibus non obiicitur longi tempor. pres. text. in l. fin. §. sin. autem sub conditione, Cod. commun. de lega. text. notat & melior cæteris in l. 2. Cod. de vsucap. pro empt. & in expresso istam sentent. & conclus. tenet Bart. in *l. filiusfam. §. diui. ff. de lega. 1. pen. col. & quest. & it. an. de Imol. penult. colum. Alexand. antepenult. colum. numero 28. Iason. pen. colum. numero 7.* Abbas Panorm. qui notabiliter loquitur in *ca. cum non liceat extra de pres. 3. colum. cum sequenti.* & ibi communiter Canonistæ. Quod tamen primò notabiliter limita & intellige, præterquam si præscriptio fiat videntibus & consentientibus his, in quorum fauorem fuit facta prohibitio: quia sicut possunt consentire alienationi, vt in *l. nihil §. omnibus, ff. de legat. 1. & in l. cum pater, §. libertis de lega. 2. & in l. quoties la 1. Cod. de fideicom. ita possunt consentire præscriptioni: & in expresso ita tenet Bartol. in *l. filiusfam. §. diui. ff. de lega. 1. pen. colum. & quest.* & ibi commun. moderni Ioann. de Imol. notabiliter in *dict. l. ubi lex in fine ff. de vsucap.* quæ tamen limitatio non potest procedere in maioratu perpetuo: nam cum in eo non possit dici consentire vnquam omnes de familia in alienatione seu vsucapione, vel omnes quorum interest, quia vltra viuentes ad futuros maioratus extenditur, quod multi graues viri non aduertunt, vt rectè per Pinellum in *auth. nisi tribuenda numero 54. Codice de bonis mat.* tradit Matiençus in *libro octauo titulo septimo libro 5. num. 34.* in maioratu autem qui intra certas personas terminatur tantum procedet, vt per eisdem vbi supra.**

Secundò limita & intellige, quod bona maioratus vel prohibita alienari, non possunt præscribi tempore ordinario 10. vel 20. annorum: quia illa requirit titulum, & hoc casu titulus censetur nullus & à iure reprobatus, bene tamen possunt præscribi tempore longissimo 30. vel 40. annorum: quia talis præscriptio non requirit titulum, & in expresso ita tenet & determinat Paul. de Cast. in *l. fin. §. sed*

sed quia, *Cod. commun. de leg. 3. colum. versicul. adde aliam utilitatem, & cum eo transeunt ibi doctores.* Quod tamen subintellige vt talis præscriptio currat contra ipsum alienantem: item etiam contra eius successorem, postquam cessit dies vel conditio restitutionis, antea verò non, cum non possit agere, & impedito agere non currat præscriptio: vt in l. 1. *Codice de anna. excep. cum simil. & communis resolutio est, vt præscriptio bonorum maioratus etiam longissimi temporis non noceat successori, & in specie hoc asserit præter allegatos, Marianus Socinus Iunior consil. 126. numero 27. Parisius, consil. 23. numero 199. lib. 1. & in c. cum non liceat numero 18. in fin. de præscript. Gregorius in l. 2. titul. 26. p. 4. gloss. magna col. ult. versicul. sit quartus casus, Menchaca lib. 1. de success. creatione §. 26. num. 31. cum pluribus alijs relatis à Matienço in l. 8. tit. 7. lib. 5. comp. gloss. 5. n. 25.* Quod iterum subintellige quando ipse successor erat solus cui prædicta bona deberent restitui: secus verò si essent plures alij successores successivè vocati: quia tunc non censentur bona præscripta quo ad omnes, sed quo ad illum tantum cui iam cessit dies vel conditio restitutionis: & iste est sensus Paul. vbi supra, & in expresso ita tenent & declarant moderni in dicta l. filiusfam. §. diui. de leg. 1. super pe. q. Bart. Franc. Bal. in tract. præscr. in 5. par. princip. 5. q. Roder. Suar. in allegationibus suis, alleg. 3. fol. 130. Sed certè ego teneo contrarium, imò quod prædicta bona non possunt præscribi tempore ordinario nec longissimo, per iura & fundamenta superius adducta, quæ simpliciter & indistinctè dicunt, quod prædicta bona non possunt alienari nec præscribi: Prout tenet Greg. in l. 10. tit. 26. p. 4. gloss. magna 6. colum. versic. similiter. Nec obstat Mench. de succ. creat. §. 26. n. 126. & sequentibus. Contrariam tamen sententiam tenet Pinel. in Authent. nisi Tricennale, num. 23. C. de bonis maternis, esseque receptiorem sententiam testatur Mench. vbi supra num. 128. Molina de primogen. lib. 4. c. 10. num. 2. hancque opinionem latissimè prosequitur Matien. in l. 8. tit. 7. libro 5. gloss. 1. num. 23. vsque ad 33. & pro hoc considero text. iuncta glossa in c. 1. §. quid ergo de inuestitura de re aliena facta in vsibus feudorum, & ibi expressè notat Bald. & commun. doctores, & adducit ibi Bald. talem rationem, quia cuius non nocet pactio eius, non nocet contra se lapsa præscriptio probat etiam text. in cap. 1. §. præterea de capitulis Corradi: cuius verba sunt, præterea vt liceat dominis omnes alienationes fundi factas nulla obstante præscriptione reuocare: & ibi notat Andreas de Ifernina & alij doctores text. in c. versicul. nos autem, de prohibita feudi alienatione per Federicum, ibi, nullius temporis præscriptione impediende.

Tertiò & singulariter limita & intellige, quod bona maioratus vel prohibita alienari, non possunt præscribi, quando titulus fuit habitus ab ipso prohibito alienare: secus tamen est quando fuisset habitus ab aliquo tertio non prohibito: quia tunc possessor qui habet causam ab eo licitè posset præscribere: ita singulariter determinat Bald. in l. 2. in fin. Cod.

de vsucap. pro empto. quia prohibitio est personalis, & constituens maioratum, tantum potuit obligare successorem eius vniuersalem vel particularem, quia ab eo habuit causam: non verò alium tertium: & cum Baldo transeunt ibi doctores: idem etiam tenet Bald. qui non allegatur, in rubri. extra de præscriptio. fin. colum. tenet etiam & reputat subtile & quotidianum Paul. de Castro in l. fina. §. sed quia Cod. commun. de lega. fin. colum. & ibi Iason. fin. colum. num. 4. idem Iason. in Authent. res qua eodem titulo 1. colum. idem etiam videtur apertè tenere Pe. Cinus Bald. Salicet. Paul. & communiter doctores in l. fina. Cod. in qui cau. restit. in integr. non est neces. idem etiam tenet & valdè commendat Franc. Bald. in tractat. de præscript. 5. part. princ. 5. q. Franc. de Ripa. in l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. 1. 25. colum. num. 115. & ibi Ioann. Crotus 32. col. n. 144. Ferdinand. de Loazes 75. colum. num. 101. Sed salua pace tantorum doctorum ego teneo contrariam sententiam, imò quod prædicta bona maioratus vel prohibita alienari non possunt præscribi, modò titulus sit habitus ab ipso prohibito, modò à tertio. Eandem tenet Suarez, allegatione 3. Gregor. in l. 10. tit. 26. gl. magna versicul. sit tertius casus p. 4. Molina d. l. 4. & 10. num. 1. & lib. 10. & 4. num. 22. qui latè eam defendit. Primò, quia prohibitio alienationis afficit rem, vt perpetuò non possit alienari, non verò dicitur prohibitio personalis: ita probat text. in l. 2. Cod. de vsucap. pro empto. vbi dicit text. quod res prohibita alienari est impræscriptibilis, & sic vitium vel impedimentum est in re, non in persona: & ad hoc illum textum dicit singularem & vnicum Baldus in cap. quoniam frequenter §. in alijs 2. colum. vt lite non contest. ergo non debet fieri aliqua differentia, modo alienetur ab vno, modo ab alio. Secundò pro hac mea sententia & conclusione considero nouiter & subtiliter text. singularem & vnicum in suo casu in l. fundum ff. de fundo dotali, vbi dicit text. quod si aliquis vendidit vel alienavit alteri fundum alicuius mulieris, & postea ista mulier contraxit matrimonium cum Titio, & constante matrimonio illa res fuit præscripta, culpa & negligentia mariti, ipse tenetur soluere æstimationem vxori: nec obstat si dicatur quod res dotalis non potest præscribi, quia illud est verum quando præscriptio incipit constante matrimonio, & sic postquam iam res esset dotalis, secus tamen est, si præscriptio inciperet antequàm esset dotalis: quia tunc bene potest præscribi: ista est principalis decisio illius text. & ad hoc notat & commendat ibi gloss. ord. Odofred. Bart. Bald. & commun. doctor. idem Bartol. Paul. & comm. doct. in l. fin. C. in quibus cau. in integ. resti. non est nece. & illum text. ad hoc reputat singul. Sal. in l. 1. in fine, C. de longi tempo. præscr. illum etiam reputat singul. & vnicum Bald. in rubri. extra de cau. posse. & proprie. 3. colum. numer. 10. & sic ille text. tantum se fundat in eo, quòd fundus fuit alienatus antequàm daretur in dotem, secus tamen est si postquam esset dotalis, quia tunc non posset præscribi modo alienetur à marito, modo à quolibet tertio.

Tertiò

Tertio pro hac sententia & conclusione considero legem 45. infra his ll. Tauri, vbi disponitur quod in successorem maioratus transit vtraque possessio, tam ciuilis quam naturalis, etiam si bona sint alio occupata: ergo ille tertius nullo modo potuit prescribere cum non habeat ciuilem possessionem, quæ est causa prescriptionis: sed istud fundamentum omnino non urget, quia procederet quando in vita possessoris non essent bona prescripta, secus verò si completa esset prescriptio: quia tunc non transiret aliqua possessio in successorem.

Quarto facit, quia ratio prohibitiua alienationis militat etiam hoc casu, ne bona alienentur & diminuantur, & conseruentur memoria constituentis.

Quinto facit quia titulus vel causa quæ est habilis ad transferendum dominium, si traditio fiat à domino in eisdem casibus, titulus vel causa est ad transferendam vsucapiendi conditionem & è conuerso, illa quæ non est habilis ad transferendum dominium si traditio fiat à domino in eisdem, non est sufficiens ad prescribendum si traditio fiat à non domino. text. est in l. clauibus de contra. empt. sed in nostro casu titulus habitus à successore & possessore maioratus, non est habilis, ergo nec habitus à tertio. Confirmatur, quia si conclusio Bal. & comunis & eius ratio procederet, sequeretur quod etiam si titulus esset habitus ab ipso grauato causaret prescriptionem saltem. 30. ann. quia licet titulus non valeat, sola bona fides & possessio per 30. ann. sufficeret. vt in l. si quis emptionis §. 2. de p. e. 30. vel 40. ann. sed consequens est falsum ergo, &c. Sexto limita & intellige præterquam si ille tertius possessor habuit & prescripsit prædicta bona maioratus, vel subiecta restitutioni per tempus immemoriale: quia tunc non possunt ab eo auocari: Primo, quia non posset cognosci an ille tertius habuit prædicta bona ante prohibitionem vel postea, vnde merito poterit ea retinere. Secundo quia possessio per tempus immemoriale habet legitimi tituli & concessionis: textus est in leg. ex hoc iure §. ductus aqua. ff. de aqua quo. & asti. cuius verba sunt, ductus aqua. cuius origo memoriam excefferit iure constituti loco habetur. text. in leg. 1. §. fin. ff. de aqua plu. ar. text. in l. pen. in fin. ff. de proba. text. in c. hac quippe. 3. q. 6. text. in c. conquestus. 3. q. 9. text. in cap. mos antiquus. 6 §. dist. text. in ca. super quibusdam. de verb. sig. tex. in c. 1. de prescrip. lib. 6. Idem etiam tenet Greg. in l. 10. titu. 26. p. 4. gloss. magna in fi. Menchac. de success. creat. §. 26. num. 125. Molin. lib. 4. c. 12. num. 10. Matien. in d. l. 8. titu. 7. lib. 5. gloss. 5. num. 36.

91 Trigesimosextimo principaliter quero, an bona maioratus vel prohibita alienari possint per delictum confiscari in casibus in quibus bona veniunt confiscanda? magistraliter & resolutiue dico & teneo quod nõ: imò debent restitui proximiori successori qui secundum formam & tenorem maioratus vel vinculi reperitur vocatus. idem tenet Molina alios referens in libro 4. capite 11. numero 1. & sequentibus. Primo quia confiscatio per delictum dicitur

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

vera & perfecta alienatio: & valet argumentum. Ille non potest alienare per contractum: ergo nec per delictum: ita probat tex. singularis in l. Imperator. ff. de fideicom. liberta. & ibi expressè notat Barr. & doctores antiqui. Socinus in l. Marcellus. §. res qua ff. ad Trebell. 2. colum. in fine. Secundo pro hac sententia & conclusione facit text. capitalis & expressus in l. 3. ff. de interd. & relegat. vbi dicit text. quod ille qui commisit aliquod delictum per quod bona veniunt confiscanda tantum amittit bona propria sua, non vero ea quæ habuit à genere vel à maioribus suis, cuius verba sunt, eum qui ciuitatem amisit nihil aliud iuris adimere liberis; nisi quod ab ipso peruenturum esset ad eos si intestatus in ciuitate moreretur: hoc est hereditatem eius ad liberos & si quid aliud in hoc genere reperiri potest: quia verò non à patre sed à genere, à ciuitate, à rerum natura tribuerentur, ea manere eis incolumia & ibi ad hoc notat & commendat Bar. Albe. & comun. docto. Tertio facit text. expressus in l. cum pater §. hereditatem el. 1. ff. de lega. 2. vbi habetur quod ille qui erat grauatus bona post mortem restituere commisit delictum per quod deportatus fuit, non confiscantur illa bona subiecta restitutioni, sed pertinent fideicommissario, cui alias deberet fieri restitutio, licet realiter, non est facienda restitutio donec grauatus delinquens naturaliter moriatur: sed medio tempore debent esse penes filium: & ad hoc notat & commendat ibi Bartol. Albert. Bald. Paul. Imol. Cuma. & comun. alij doctor. Quarto facit text. in l. 4. ff. de iure patron. vbi habetur quod iura patronatus, quæ ad hæredes extraneos non possunt transire, vt ius successionis, vel iura obsequialia confiscantur sed reseruantur liberis & descendentiibus ipsius patroni condemnati: & ibi notat Bartol. & Albe. text. in l. diui fratres. eodem titu. text. in l. etiam Cod. de obsequiis patrono prestandis. text. in l. si libertinum ff. de bonis liber. vbi habetur quod bona quæ spectant ad patronum in bonis liberti non confiscantur per delictum liberti, sed eodem modo pertinent sibi, ac si libertus sua morte decessisset. Quinto facit text. in leg. emancipatum paragrapho fin. ff. de senatorib. vbi habetur quod si auus & pater fuerunt senatores & pater commisit delictum per quod efficitur infamis, nõ amittit filius priuilegium senatoris quod competit sibi ex persona, licet amittat priuilegium quod competit sibi ex persona patris. Sexto facit text. singularis & vnicus in suo casu in l. si dotem Cod. de iure dotium; vbi habetur quod si pater vel extraneus stipulatus est dotem sibi reddi & mulier commisit delictum propter quod bona eius veniunt confiscanda, non confiscatur illa dos patri vel extraneo debita ex suo contractu: & illum text. reputat vnicum & non alibi in suo casu. Bald. ibi 2. lectur. & alij doctor. ibi & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Dinus arguendo de feudo ad maioratum, in regula, non debet, fin. eod. in fine de regu. iur. in 6. vbi dicit quod si pater possessor feudi commisit delictum propter quod bona debent confiscari, confiscabitur illud feudum nouum quod incepit ab ipso patre & immediatè ex eius persona deberet

Z

filiis

filiis vel successoribus competere: si verò peruenit ab auo vel ab aliis maioribus. & in concessione feudi sunt vocati filij vel descendentes vel certæ personæ designatæ, & possessor eius committat delictum per quod bona veniunt confiscanda, non debet tale feudum in præiudicium eorum confiscari: idem etiam in effectu tenet Battol. *in dicta l. 3. de inter. & relega. 1. q. Cinus in l. 2. Cod. de liberis & eorum liber si. q. & ibi not. Bald. 2. colum. num. 1. Salic. 2. colum. num. 8. Angel. Paul. & communiter doctores glo. ord. & ibi Albe. Bald. & communiter doctores in l. emancipatum §. fin. ff. de senato. gloss. & ibi notat Paul. de Castro, & communiter doctores in l. adoptivum §. fin. ff. de in ius vocan. Ioan. de Imo. in l. stipulatio ista §. si quis ita fin. colum. & q. ff. de verbo. obliga. & ibi communiter modern. Bald. in lege qui se patris 9. column. versiculo, & collige Codice unde liberi. Barto. in lege si finita paragrafo si de vectigalibus 1. colum. & quest. ff. de damno infect. & ibi Ioan. de Imo. 2. col. num. 5. Alexand. 8. colum. n. 21. & communiter moder. Platea in l. priuileg. 1. colum. num. 2. C. de decurio. li. 10. Abbas & communiter Canonistæ in cap. fin. extra, de feudis. Aduertendum tamen est, quod si constituens maioratum, vel pater faciens meliorationem, committat delictum per quod bona veniant confiscanda, posse probabiliter dubitari an confiscetur ille maioratus vel melioratio? & resolutiue teneo quod si tradita sit possessio, vel aliàs actus sit irreuocabilis secundum formam & dispositionem l. 44. Tauri infra his ll. Tauri. non poterit confiscari quia ius est quæsitum tertio: si verò non sit tradita possessio, sed erat irreuocabilis, & tunc videtur quod possit confiscari: quia fiscus vniuersaliter successit in omnibus bonis & in omni iure condemnato competenti vt in l. 2. Cod. ad legem Iul. de vi. & in l. si constante §. fina. ff. solut. mat. cum simil. vnde sicut ipse principalis constituens vel disponens poterat reuocare per dictas leges Tauri, ita fiscus tanquam eius successor. Sed his non obstantibus ego teneo contrarium, imò quod non possit talis maioratus vel melioratio confiscari: quia bona alteri obligata vel promissa quantuncumque reuocabiliter, quia donans, vel promissor possit ea reuocare, non veniunt in confiscationem, nec illa potentia reuocandi transit ad fiscum: text. est singul. in iure in l. res uxoris Cod. de donat. inter vir. & vxor. vbi habetur quod donatio quam maritus fecit vxori, constante matrimonio, vel è contra, non potest reuocari per fiscum, licet talis maritus sit condemnatus per delictum, & bona eius confiscata: & ad illum text. notat & commendat ibi Odo. fre. Petr. Cinus, Iac. Bur. Albe. Bald. Ange. & Sali. & illum text. & ad hoc summè notat & commendat Ange. in l. filius C. de bon. prosci. in fine. Pulchrum tamen & quotidianum dubium est, si talis possessor maioratus vel meliorationis vinculatæ, vel aliorum bonorum subiectorum restitutioni, committat grauissimum & enorme crimen læsæ maiestatis humanæ, vel crimen nefandum contra naturam Sodomiz, an prædicta bona maioratus vel vinculatæ & subiecta restitutioni confiscentur: in quo articulo magistraliter & resolutiue dico, quod*

si in licentia, & facultate Regia dictum fuit; quod possint confiscari propter talia delicta, sine dubio confiscarentur: si verò dictum sit quòd etiam propter talia delicta nò possint confiscari, non confiscabuntur: quia in rebus & bonis suis potuit constituens vel disponens apponere legem, vel pactum quod voluit. argumento textus in l. Caius Seius. ff. de manu. tex. in l. seruus hac lege. eod. ritu. text. in l. causam. §. puellam eod. ritu. text. in l. 1. & per totum. Cod. si mancipium ita fuerit alienatū, vt manumittatur vel contra. text. in l. prima & secunda. Cod. de iure emphyt. text. in l. fina. Cod. de rebus alien. non alien. textus in l. filiusfam. §. diui. cum materia. ff. de lega. 1. & inexpresso ex isto fundamento & ratione istam sententiam & conclusionem tenet Angel. de Peru. in l. secunda. Codice de liberis & eorum liber. 2. col. & vide Molinam idem docentem latissimè in lib. 4. cap. 11. num. 63. & seqq. si vero in licentia, facultate, vel in ipsa dispositione non fuit dictum quod possint, vel non possint confiscari propter ista delicta, tunc videtur quod si possessor commisit aliquod ex prædictis delictis, confiscentur prædicta bona maioratus, vel subiecta restitutioni. Primò, quia talis delinquens efficitur ingratus ipsi regi vel principi, quia sibi concessit prædictam licentiam & facultatem constituendi maioratum, & eo ipso videtur reuocata, & remanent bona libera: vnde merito possunt confiscari, argumento text. in l. fin. Cod. de reuocando. text. in cap. fin. extra de donat. & vtròque doctor. text. in capit. 1. de natura feudi in vsibus feudo. vbi expressè dicitur quod si rex vel princeps concessit alicui nobili, vel magnati feudum, non potest eos prædicto beneficio priuare, nisi ex culpa & ad hoc notat & commendat Bald. & commun. docto. Sed in nostro casu commisit grauissimam culpam, & talis licentia & facultas videatur reuocata. & per consequens bona remaneant libera vt possint confiscari. Confirmatur etiam per text. expressum in cap. 1. §. denique que fuit prima causa beneficij amittendi, in vsibus feudo. vbi dicitur, quod si vasallus commisit delictum, per quod dominus principaliter offendatur, tunc feudum ad dominum reuertitur vt habeat suæ iniuriæ vltionem: si verò commisit delictum contra alium, tunc peruenit ad alios successores qui ex forma & constitutione feudi reperiuntur vocati: & ad hoc notat, & commendat ibi Iaco. de Bellouif. Bald. & communiter Feudistæ. Secundò pro hac sententia & conclusione facit, quia alias si propter talia delicta bona maioratus vel subiecta restitutioni non possent confiscari, præstaretur possessoribus materia delinquendi: quia propter bona redderentur audaciores & potentiores, ergo licet de iure etiam in his casibus bona debent confiscari, argumento textus in lege si vnus. paragrafo. illud cum paragrafo sequenti ff. de pactis. textus in lege conuenire. ff. de pactis dotalibus. cum similibus. quæ autem crimina à maioratu priuent tradit Greg. in lege 2. gloss. vlt. titul. 15. p. 2. Iacobus Septimacensis de institut. catholicis c. 9. numero 125. & numero 41. Tellus Fernandez in lege 17. Tauri, numero 18. idem Gregor. in lege 6. titulo 11. parte sexta verbo, que la pudiesse vender, colum.

col. 2. in princ. vbi latissimè & latius Molin. libr. 4. de primog. c. 11. per totum. maximè à n. 25.

92 Tertiò & principaliter facit quia in tam nefando & grauiſſimo delicto læsæ maiestatis diuinæ vel humanæ, propter culpam parentum puniuntur filij & nepotes eorum etiam innocentes, quia efficiuntur infames & inhabiles ad officia publica, honores, & dignitates, & efficiuntur inhabiles & incapaces ad succedendum: nedum ipsi delinquenti, verum etiam omnibus aliis consanguineis & collateralibus ex testamento & ab intestato, & similiter priuantur successione extraneorum si ab eis instituantur: textus est in l. quisquis. §. filij verò. Cod. ad l. Jul. ma. textus in Authen. Gazaros. Cod. de hereticis. text. in cap. statutum. de hered. in 6. Ex quo inferitur, quod licet filius nunquam puniatur pœna æterna propter delictum patris, iuxta illud quod habetur in sacra scriptura, *filius non portabit iniquitatem patris, nec pater iniquitatem filij*: & illud Leuitici, *Anima que peccauerit ipsa morietur*: tamen filius secundum legem diuinam & humanam bene potest puniri temporaliter in bonis: ita expressè probant prædicta iura: & probat text. in cap. vergentis. in fine. extra. de hered. ibi, *cum in multis casibus etiam secundum diuinum iudicium filij pro parentibus temporaliter puniantur*: imò propter tale delictum læsæ maiestatis humanæ domus habitationis delinquentis demolitur, vt perpetuo non erigatur, in perpetuam memoriam & infamiam eius. ita probat text. in cap. felicis. de pœnis libro 6. ibi *fiant habitationes eius deserta*, &c. & idem disponit hodie *lex sexta. titu. 27. 2. par.* ergo meritò propter ista nefanda & grauiſſima delicta prædicta bona maioratus & subiecta restitutioni debent confiscari, & successores priuari successione: quia in hoc puniuntur temporaliter propter delictum possessoris. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam & conclusionem, imò quod etiam in istis casibus in quibus prædicta bona maioratus vel subiecta restitutio non possit confiscari, per iura & fundamenta superius adducta, quibus probaui quod ista bona nullo modo possunt confiscari propter delictum, nec distinguunt in genere delicti commissi, & similiter in istis viget & habet locum ratio prohibitionis, & voluntas constituentis & disponentis. Nec obstant fundamenta contraria, quia primò non obstat primum fundamentum, in quo dicebamus quod talis delinquens efficitur ingratus ipsi regi vel principi, & meritò potest licentia reuocari: quia respondeo quod ista ratio vrgeret in delicto læsæ maiestatis humanæ, non verò in aliis. Item & secundò respondeo, quod procederet quando ipse rex offensus esset qui concessit prædictam licentiam, non verò quando alius. Item tertiò respondeo, quod dato quod esset ipsemet rex posset reuocare prædictam licentiam, & bona confiscare quo ad præiudicium solum ipsius delinquentis ingrati, & in eius vita, vt statim dicemus: non verò quo ad alios sequentes successores quibus est quæsitum ius ex ipsa constitutione maioratus iuncta licentia facultate regia. Secundò non obstat secundum fundamentum, in quo diceba-

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

mus quod præstaretur possessoribus materia delinquendi, quia respondeo quod istud procederet quando delictum efficeretur impunibile, respectu pœnæ corporalis ipsius delinquentis, vel respectu bonorum eius: sed in nostro casu delictum est impunibile, respectu aliorum bonorum ipsius constituentis & disponentis, & successorum eius.

Tertiò non obstat tertium fundamentum, in quo dicebamus quod in his nefandis & grauiſſimis delictis puniuntur filij & nepotes delinquentium inhabiles & incapaces ad succedendum: quia respondeo quod illud procedit in successione legali quæ defertur ex legis dispositione post delictum commissum: quia priuantur successores propter culpam parentum: secus verò in successione & dispositione hominis eis debita & acquisita saltem spe, ex constitutione & dispositione ipsius fundatoris quia illa non debet eis auferri. Vnum tamen est, quod modo loquamur in istis delictis grauiſſimis, modò in aliis, & possessor maioratus committat delictum per quod bona veniunt confiscanda, possunt etiam confiscari bona maioratus & subiecta restitutioni pro tempore vitæ ipsius possessoris delinquentis, vt fiscus habeat interim commoditatem & fructus prædictorum bonorum, & post mortem eius naturalem bona reuertantur ad eum qui secundum formam & dispositionem maioratus vel vinculi debet succedere: & hoc potest contingere quando possessor delinquens condemnatur in absentia, vel fortè in præsentia & non imponitur pœna mortis, sed mitior, & bonorum confiscatio: & in expresso ita probat text. sing. in l. Statius Florus. §. Cornelio felici. ff. de iure fisci. vbi mater rogata erat post mortem hæreditatem restituere filio suo, & interim commisit delictum per quod bona eius veniebant in confiscationem, & dicit textus, quod similiter confiscabuntur bona subiecta restitutioni, durante vita ipsius matris condemnatæ: & ad illum textum notat & commendat ibi Bartolus, Alberi. & communiter doctores text. in l. cum pater. §. hæreditatem. el. 1. ff. de legatis 2. vbi si quis est grauatus restituere hæreditatem cum moreretur filiis suis, vel his quibus voluisset, & per delictum sit deportatus, non amittit ius eligendi ante mortem naturalem, neque antecedit dies fideicommissi, sed interim fiscus habebit bona, commoditatem, & fructus eorum: & ad hoc notat & commendat ibi Bartolus, Alber. Bald. Paul. Imola. & communiter doctores textus in lege peto. §. prædium. eodem tit. vbi habetur quod si bona hæredis grauati post mortem restituere capiuntur pro aliquo debito, & contra eum fit executio, possunt etiam capi bona subiecta restitutioni durante vita hæredis grauati, & in eis fieri executio: & ad hoc notat & commendat ibi Bartolus Albe. & doctores antiqui: & reputat singularem Paul. & Ioan. de Imo. text. in l. ex facto, §. ex facto. in fi. ff. ad Trebell. ibi *maximè cum etiam bona sua quodam modo cum sua causa fisco sint vendicanda*: & ad hoc notat & commendat ibi Bar. Albe. Ang. Pau. Ioan. de Imo. & communiter doctores: textus in l. cum fisco. ff. ad Sylla. rex. in l. Caius Seius. ff. de manumissionib. &

Z 2 ibi

ibi notat Alberic. textus in *l. si postulauerit. §. in-ber. ff. de adulte.* vbi habetur quod fructuario condemnato, confiscatur commoditas vsusfructus: & ibi expresse notat Barto. & alij doctores. *in l. ex ea parte. §. in insulam. ff. de verb. obli. g. tex. valde notabi. & expressus in cap. 1. §. fin. de capitulis. Corrad. in Usibus feu. vbi habetur quod si possessor feudi commisit delictum, per quod bona confiscantur, non debet confiscari feudum, sed bene potest confiscari commoditas & perceptio fructuum per tempus vitæ ipsius possessoris delinquentis, & ad hoc notat & commendat ibi Bald. Andr. de Isernia & communiter Feudistæ.*

Confirmatur etiam, quia possessor maioratus durante eius vita, bene potest per contractum alienare vel obligare fructus bonorum maioratus, vel subiectorum restitutioni, vt late & notabiliter supra dictum est, ergo similiter poterit eos per delictum alienare: & in expresso istam sententiam & conclusionem, licet non sic fundatam, tenet Paul. de Cast. *in lege filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. 1. tertia colum.* & ibi alij doctores. præcipue Ambro. de Opizo. 21. *column. numero 30.* Ang. de Peru. & ibi alij doctores *in l. Papinianus. §. meminisse. ff. de inofficio. testa. prima colum. in fine. Specul. in titu. de feudis. §. quoniam. versicu. 40. quaritur, Platea in l. 1. 2. colum. in fin. Cod. pænis fiscalibus creditores præferri. Palat. Ruui in sua repetitione. fol. 75. §. 38. 2. colum. rum 4. versu. ex quibus.* & ista opinio debet teneri in iudicando & consulendo, licet contrarium teneat late doctor Segura *in repetitione. l. coharedi. §. cum filia ff. de vulg. & pup. fol. 33. 3. column. versicul. 1. con. motus præcipue per tex. iuncta glo. singu. in dicta l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. 2.* vbi habetur quod si bona expresse prohibita alienari, de facto alienentur per possessorem, statim veniunt ad sequentem in gradu: ergo eadem ratione & à fortiori veniunt quando alienantur per delictum: sed huic fundamento iam respondi supra: & ante doctorem de Segura ita tenet Alexand. de Imol. *in consi. 23. 1. vol. consiliorum.* Quod tamen singul. limita & intellige præterquam si per disponentem sit dictum, quod prædicta bona nullo modo possint alienari, nec per momentum penes alium residere, sed quod facta vel attentata alienatione vel delicto, statim transeant in sequentem successorem: quia tunc bona non transirent in fiscum durante vita condemnati, etiam quo ad commoditatem vel perceptionem fructuum, sed statim debent peruenire ad sequentem proximum successorem: & à fortiori quando expresse per disponentem dictum sit quod prædicta bona non transeant in fiscum, etiam quo ad fructus durante vita condemnati, ita probat textus singu. *in l. Imperator. ff. de fideicom. liber.* vbi habetur, quod si testator legauit alicui certos seruos suos, ea lege & conditione ne alicui alij seruiant, sed continuò sint penes ipsum legatarium, & talis legatarius commisit delictum per quod bona eius debent publicari, non debent publicari prædicti serui etiam durante vita condemnati, sed statim debent manumitti: & ad hoc notat & commendat ibi Bar. & comm. doctor. Segura *in dicto loco,* & Alexand.

in dicto consil. Item adde quod etiam si de iure bona maioratus deberent confiscari per delictum in prædictis casibus grauissimis læsæ maiestatis diuinæ, vel humanæ, vel contra naturam, tamen illud deberet intelligi proprie in bonis maioratus vinculis cum principis licentia & facultate: non verò ex hominis dispositione, & legis permissione, vt in melioratione tertij & quinti quæ secundum formam & dispositionem harum legum Tauri potest fieri, vel in bonis eorum qui propter defectum liberorum, ea relinquunt vel donant extraneis quia hoc casu videntur cessare iura & fundamenta superius adducta. Ex quo videtur inferendum, quod si fortè fiat maioratus cum principis licentia & facultate, tam de bonis tertij quàm de aliis, & in facultate dictum sit quod prædicta bona perdantur illa tria delicta grauissima, vt aliquando solet dici & poni in facultate regia, bene confiscabuntur alia bona in dictis casibus, sed non tertium bonorum, in quo per has ll. Tauri potuit pater constituens maioratum disponere, & simpliciter & indistinctè prohibere alienationem, & istam opinionem vidi teneri ab aliquibus peritissimis viris in isto regno, sed ego teneo contrarium, imò quod indistinctè omnia bona perdantur & confiscentur, tam ea quæ respiciunt tertium bonorum quàm alia: quia disponens non est vsus facultate communi legum Tauri, sed facultate particulari regia cum eius qualitatibus: vnde omnia bona fuerunt vnica & receperunt illam nouam qualitatem, vt censeatur bona maioratus, & per consequens recipiant naturam, qualitatem, & effectum eius: quia qualitas vel accidens superueniens in re vel aliquo ente, constituit rem diuersam, & facit eam alterius speciei, & amplius non consideratur de per se, aded quod talis qualitas vel solennitas quæ requiritur ad perfectionem actus, efficitur eiusdem naturæ cum ipsa re: & consummato iam effectu, licet illa qualitas cesset, non desinit res vel actus habere naturam sibi informatam ratione qualitatis adiunctæ: ita probat textus *in l. Iulianus. §. si quis rem. ff. ad exhibendum. textus. in l. Labeo. ff. de verbor. significationib. text. in l. penultima. §. fina. ff. de verbo. obligationib. textus. in l. si vnus. ff. de serui. rusti. præd. textus in leg. hæredes. §. an ea. ff. de famil. heriscund. textus. iuncta sententia Bartoli, & communi in l. fina. versicu. penul. Cod. ad Tertull. tex. in l. fina. Cod. commun. de succe. tex. in l. fin. §. filiis autem Cod. de bonis qua lib. textus. in l. item illa. §. 1. ff. de const. pec. tenet etiam & declarat optimè Bal. & communiter doct. in l. 3. C. de vsufruct. Vnum tamen est, quod si constituens maioratum expresse dixit, quod tertium bonorum non perdat vel confiscetur etiam propter illa tria delicta, non confiscabuntur, etiam si in facultate regia dictum sit, quod bona maioratus confiscentur propter illa delicta: quia ipse disponens potuit vt facultate harum legum, si ita expresse cauit & protestatus est: quæ omnia nota, quia sunt singularia quotidiana, & vtilia.*

TEXTVS XLI.

Mandamos quel mayorazgo se pueda pro-
 marla escriptura de la institucion del con
 la escriptura de la licentia del Rey que la dio
 seyendo tales las dichas escripturas que ha-
 gan fe: o por testigos que depongan en la for-
 ma quel derecho quiere del tenor de las dichas
 escripturas: y assi mismo por costumbre im-
 memorial prouada con las qualidades que
 concluyan los passados auer tenido y possey-
 do aquellos bienes por mayorazgo: es a sa-
 ber que los hijos mayores legitimos y sus
 descendientes succedian en los dichos bienes
 por via de mayorazgo caso que el tenedor del
 dexasse otro hijo, o hijos legitimos sin darles
 los que succedian en el dicho mayorazgo al-
 guna cosa, o equiualencia por succeder en el:
 y que los testigos sean de buena fama: y di-
 gan que assi lo vieron ellos passar por tiempo
 de quaranta annos: y assi lo oyeron dezir a
 sus mayores: y ancianos que ellos siempre assi
 lo vieran y oyeran: y que nuncia vieron ni
 oyeron dezir lo contrario: y que dello es pu-
 blica voz y fama, y comun opinion entre los
 vezinos y moradores de la tierra. Id est: *Præ-*
cipimus erga maioratum, ut eius institutionis
scriptura probari possit per scripturam licentia
Regia qui illam dedit, modo prædicta scriptura
sint tales, ut fidem faciant: aut per testes qui in ea
forma deponant, de tenore ipsarum scripturarum,
quam ius requirit: Item per morem immemorabi-
lem comprobatum eis qualitatibus que conclu-*
dant veteres habuisse & possedisse ea bona pro
maioratu. videlicet, quod filij legitimi maiores
nati & eorum descendentes succedebant in præ-
dictis bonis ratione maioratus, casu quo illius
possessor reliquerit alium filium aut filios legiti-
mos, quibus succedentes in maioratu nihil dabant
in compensationem pro sua in ea successione. Et
ut testes sint bona fama, & dicant, se ita vidis-
se fieri per tempus quadraginta annorum: & sic
audiuerant dici à suis maioribus & senioribus qui
illud semper sic viderint & audierint. Et quod vi-
derint nec audiuerint contrarium: cuius etiam
sit publica vox & fama, & communis opinio in-
ter vicinos, & incolas terra.

* Sic H. id est, antiquissimum, cuius initij
 vix extet vltra memoria.

S V M M A R I V M.

- 1 Quomodo probetur maioratus?
- 2 In constitutione maioratus, an requiratur scri-
 ptura pro forma?
- 3 Quando scriptura perdita est, licet pro forma
 requiratur, an probetur per testes.
- 4 Consuetudo præscribitur per decem annos.

L E X. X L I.

Nota dispositionem huius textus qualiter
 probetur maioratus: ex qua no. sequentes
 con. Prima con. quod maioratus probatur per
 ipsam originalem scripturam institutionis ma-
 ioratus cum licentia regia ad constitutionem
 eius. Idem tenet Matiençus in l. 1. tit. 7. libr.
 recop. gloss. 3. in princ. Azeuedus ibidem num. 1.
 Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

& omnes scribentes hic. Secunda con. quod
 non extantibus prædictis scripturis, probatur
 per testes qui deponant de earum tenore. Ter-
 tia conclusio, quod his deficientibus & nulla
 interueniente scriptura nec probatione earum
 probatur maioratus per testes qui deponant de
 consuetudine immemoriali quod antecessores
 habuerunt & possederunt illa bona per viam
 maioratus, & semper maior præferebatur aliis.
 Idem tenet Velazquez. hic gl. 4. num. 1. *Maiien.*
in d. l. 1. gl. 5. per totam. Quarta conclusio,
 quod hoc casu testes necessariè & pro for-
 ma debent esse bonæ opinionis & sanæ.
 Quinta conclusio, quod prædicti testes de-
 bent deponere ad minus se ita vidisse per
 tempus 40. annorum. Sexta conclusio, quod
 vltra prædicta, testes etiam dicant & deponant
 se ita audiuisse à suis maioribus & ancianis,
 & quod ita se habet, publica vox y fama, nun-
 quam viderunt nec audierunt contrarium.

Ex quibus infertur, quod sicut regulariter
 in aliis actibus non requiritur scriptura pro
 forma & solemnitate eorum, ad faciliorem pro-
 bationem, ita eodem modo in constitutione
 maioratus: & probat text. in l. in exercendis. &
 per totum. Cod. de fide instrum. text. in l. prima
 & per totum ff. eod. tit. text. in cap. primo. &
 per totum. extra eod. tit. Hac de re vide latè Af-
 flictis decisione 398 per totum. Dominicum in
 capite duobus, numero 3. de rescriptis in 6. De-
 cium Beroium in rub. de constit. Alexand. confi.
 107. volum. 7. per totum, & latius examinat Sel-
 ua de Benefic. 3. p. que 22. per tot. Palacios Rub.
 hic num. 3. & Castellum verbo, de la licentia,
 Molinam libr. 2. de Hispanorum primogeniis
 c. 8. n. 7. & 8. Burgoz de Paz, Iuniorum in quæst.
 4. num. 5. Matiençum in l. 1. tit. 7. lib. 5. gloss.
 2. num. 1. & gloss. 3. per totam. Azeuedum in d.
 l. 1. num. 7. Velazquez de Auendaño, hic gl. 2.
 num. 3. & 4. Confirmatur etiam, quia pro es-
 sentia & validitate legis non requiritur scrip-
 tura, sed tantum ad faciliorem probationem,
 & posset probari per testes argumento text. in
 capit. consuetudo. prima distinct. text. in §. pro non
 scripto. Institut. de iure natu. gen. & cini. textus in
 capit. primo de iure iur. libro sexto. text. in capit. 1.
 de renun. eodem libro. & tenet Ioann. Andr. in
 regula, nemo potest de regul. iur. in sexto. Anton.
 Abb. Imo. Felin. & moderni in rubrica de con-
 stitut. Item etiam confirmatur, quia gratia,
 priuilegium vel licentia regis, principis, vel
 summi pontificis, non requirit scripturam
 pro forma & substantia eius, sed tantum pro
 faciliori probatione, argumento prædictorum
 iurium: ex quo infertur quod si Rex, Princeps,
 vel summus Pontifex concessit alicui gratiam
 vel priuilegium, & antequam sit de ea facta
 scriptura decedat & moriatur, non expirat
 nec finitur si per testes vel alio modo possit
 probari, & debet denominari ab illo præde-
 cessore & non à successore: ita singu. Bald. in
 leg. humanum, Codic. de legibus fin. columna &
 quæstione, qui reputat notandum & mente
 tenendum: & sequuntur ibi commun. doctor.
 & latè Felinus quem vide in rubrica. de con-
 stitut. tertia colum. numer. 5. Item confirmatur,
 quia quando aliquis actus ponitur in scriptu-
 ra, modò requiratur pro forma, modò non, si

illa perdat vel non inueniatur, bene potest eius tenor probari per testes: ita probat text. in cap. Albericus. de testibus. & ibi comm. opinio. text. in cap. sicut de re iudic. textus. in cap. cum olim. de priuil. vbi expressè disponitur quod priuilegium deperditum probatur per testes: & ibi commun. opin. tenet etiam Bartol. in l. 1. ff. si cert. peta. num. 26. & ibi communiter moderni.

3 Et adde quòd regulariter de iure communi perdita scriptura modò esset requisita pro forma, modò non, ita demum probatur per testes, quando concurrunt sequentia, scilicet, vt probetur casus amissionis. Idem tenet Matiençus & Azeuedus vbi supra. Castillus hic, verbo, del tenor. Velazquez de Auendaño, hic, in princ. Molina lib. secundo, cap. octauo, n. 7. & lege omninò Velascum in 1. par. de iure emphyteutico. q. 7. num. 38. Item quòd testes probent de tenore eius. Item quòd probentur substantialia ibi esse contenta, scilicet, locus, dies, signum tabellionis vel notarij: & quod apparebat sine aliquo vitio falsitatis. Item quòd testes super hoc deponentes sint periti literarum, vt doctores, aduocati, tabelliones vel notarij: quia si essent alij, tantum probarent semiplenè: Hoc idem tenet Matiençus in l. 1. titu. 7. lib. 5. recop. gloss. 5. ad fin. ita probat text. notab. in materia, in capit. cum olim de priuil. & ibi gloss. ordin. Abb. & communiter docto. text. in Authen. si quis, in aliquo documento. C. de edendo. & ibi commun. docto. text. in l. fina. Cod. de fide instrumen. tenet Pau. & docto. in l. sicut iniquum. Cod. de fide instrumen. & in aliis locis ibi allegatis per eos, necessariò ita debet intelligi & suppleri ista nostra lex, inquantum dicit, *O per testigos que depongan en la forma quel derecho quiere del tenor de las dichas escripturas.* Circa autè hæc testitum requisita videndus est Azeuedus in dicta l. 1. titu. 7. lib. 5. n. 8. Matiençus ibid. gloss. 5. per totam. Pelacz de Miercz quæst. 10. n. 27. & alia requisita scribit Burgos de Paz Iunior quæst. 4. num. 26. Azeuedus vbi supra num. 8.

4 Item adde ad l. nostram, quòd licet regulariter omnis consuetudo inducatur & præscribatur per decem annos, sine distinctione aliqua quod sit inducta in præsentia, vel absentia, quia ciuitas vel populus semper est præsens, vt in l. de quians. ff. de legi. & ibi Bartol. in repeti. 3. q. princip. num. 14. Albe. Pal. Paulus & cõmuniter doctores & in l. 1. & per tot. C. que sit longa consuet. pro cuius probatione testes debent deponere de actibus illo medio tempore gestis, ex quibus resultet consuetudo: & idem tenet Auendaño in dictionario, verbo, costumbre. 4. conclus. ver. item aliud. Azeuedus in d. l. 1. titu. 7. lib. 5. n. 24. De istius consuetudinis probatione vide Velazquez hic gl. 6. n. 1. Azeuedum in dicta l. 1. titu. 7. libros num. 24. & non sufficit dicere hanc esse consuetudinem in tali casu, nisi testis sit literatus vel aduocatus vel procurator expertus: quia peritis est credendum in arte sua argu. men. text. in l. 1. ff. de ven. transpic. & in l. semel. C. de re mil. libro 12. tam è in nostra lege & materia eius, quãdo nõ reperiatur scriptura maioratus, cõsuetudo eius debet probari per formã & modũ, de quibus hic.

Ordinamos y mandamos que la licentia del Rey para hazer mayorazgo proceda al hazer del mayorazgo de manera que aunque el Rey de licentia para hazer mayorazgo por virtud de le tal licentia no se confirme el mayorazgo que de antes astuuiere fecho, saluo si en la tal licentia expressamente se dixiese que aprouaua el mayorazgo que estaua fecho. Id est: *Ordinamus & præcipimus vt in Regia licentia ad institutionem maioratus ita procedat in illius institutione, vt quamuis Rex eam dederit, virtute eius licentia, maioratus qui antea erat institutus, non confirmetur, nisi in ea licentia expressè dicatur, approbari maioratum iam institutum.*

S V M M A R I V M.

- 1 Quando aliqua forma requiritur in actu, requiritur quod præcedat.
- 2 Aliquando forma que requiritur in actu, potest con cedi post actum gestum, & valet actus.
- 3 Si maioratus sit constitutus, & in eodem die est impetrata licentia in dubio, an videatur præcessisse?
- 4 Si eodem die est facta filio melioratio, & in eodem die filius emancipetur, an videatur præcessisse emancipatio?

L E X XLII.

Nota ex ista lege quod licentia & auctoritas regia debet præcedere in constitutione maioratus, & non sufficit quod subsequatur, nisi expressè per principem dicatur, quod confirmetur maioratus antea factus & ordinatus.

Ex qua etiam nota, quod quando aliqua forma vel solemnitas requiritur in actu, oportet quod illa præcedat & non subsequatur: quæ quidem lex & eius dispositio confirmatur ex sequentibus. Primò, quia licentia & consensus patris vt filius adeat hæreditatem debet præcedere: text. est in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquirend. hæredit. & ibi gloss. ordin. Bartol. & communiter docto. Secundò confirmatur: quia licentia & consensus patris ad hoc vt filius possit esse in iudicio, debet præcedere & non sequi: text. est in l. fin. §. necessitare. C. de bo. qua libe & ibi gloss. ord. Bald. & communiter doctores. Tertio confirmatur, quia auctoritas tutoris vel curatoris in actu gesto à pupillo vel adulto, debet præcedere & in ipsomet actu interponi: Est gloss. in c. edoceri. & ibi Bald. Abb. & Felinus de rescriptis Innocentius, Bald. Anton. & alij in cap. cum concordantibus, traditis à Traquello de leg. connub. glo. 6. numero 3. & 4. & à Matienço in l. 5. tit. 3. lib. 5. recop. gloss. 13. vbi latissimè tradit per totam illam glossam, quando actus nullus posset confirmari. Azeuedus in l. 1. tit. 7. lib. 5. recop. n. 2. Pelacz de maiorat. 4. p. 2. q. n. 2. & 10. Molina lib. 2. cap. 7. n. 50 non verò sufficit ex post facto: text. est in l. oblig. §. ius ff. de auth. tutor. in §. aut. aut. Insti. de auth. tut.

Quartò confirmatur, quia decretum iudicis in alienatione rerum immobilium, minor debet præcedere & non subsequi: tex. est in l. 1. & per tot. ff. de rebus eorum. tex. in l. 1. & per totum C. de primo. Quintò confirmatur, quia mandatum regulariter semper debet præcedere actum, tex. est in l. si verò non remunerandi. §. post si mandati. & ibi gloss. ordi. & commun. docto. Sextò confirmatur, quia licet miles condemnatus crimine militari possit testari, & de bonis suis disponere, quando sibi permittitur & conceditur à iudice, tamen debet intelligi quando permittitur & reseruat in ipsa sententia, & non postea, tex. est in l. & militibus, C. de milit. test. & ibi gloss. ordin. & commun. opin. text. in l. cum hic status, §. similes. ff. de donat. inter vir. & vxor. & ibi etiam glo. ord. & commun. opin. & ex his videbatur referendum, quod hodie in nostro regno licentia mariti, quæ requiritur in actibus & contractibus vxoris deberet præcedere & non subsequi, sed contrarium disponit lex 58. infra eod. Sed aduertendum, quodd contra prædicta facit tex. singu. in iure, in l. si quis filio exheredato. §. irritum. vers. qua ratione. ff. de iniusto rupto. vbi disponitur, quodd si inhabilis ad testandum impetrauit à principe licentiam & facultatem testandi, nedum poterit testari, sed etiam confirmatur testamentum antea factum, tempore inhabilitatis: & ad hoc notat & commendat gloss. ord. Barto. & communiter doctores, ex quo tex. inferuntur aliqua notanda & utilia. Primò inferitur, quodd si emphyteuta vel feudatarius vendidit rem, irrequisito domino, & incidit in pœnam committi, & postea dominus requisitus concessit licentiam, confirmatur venditio antea facta sine eius consensu & licentia, & excusatur à pœna. Secundò inferitur, quodd licet nemo possit facere molendinum in flumine nauigabili sine licentia principis, tamen si fecit & postea impetrauit prædictam licentiam, confirmabitur molendinum antea factum. Tertio inferitur, quodd si Papa concessit alicui clerico licentiam, vt possit testari de fructibus beneficiorum suorum, talis licentia extenditur ad testamentum iam factum. Quartò inferitur, quodd licet nemo possit habere duo beneficia curata incompatibilia sine licentia Papæ, tamen si quis habeat prædicta beneficia, & postea impetrauit licentiam, valet & tenet dispensatio, vt possit illa retinere, ita singul. Paul. de Cast. in dict. §. irritum & ibi Imol. & alij docto. idem Paul. in l. & militibus, Cod. de mili. testam. idem Paul. & alij doctores. in l. si iam facta. ff. de cond. & demonstr. Iason. in l. quo minus de flumi. 21. q. numer. 128. Quintò inferitur, quodd si quis impetrauit à summo pontifice certam præbendam vacaturam, & tempore concessionis iam erat vacans, valet & tenet impetratio & potest retineri: ita gloss. not. & ordi. in Clementi. prima in verbo notitia de conce. præben. gloss. in capit. si postquam. de præben. in sexto. & ibi Domin. & docto. Sextò inferitur, maxima declaratio ad l. 4. supra his ll. Tauri, vbi habetur quodd condemnatus ad mortem potest testari, certè si tempore quo emanauit illa lex, qui haberet testamentum factum, valeret &

confirmaretur sed sustinendo nostram l. & primo ex ea adducta in confirmationem dico, quod non obstat tex. in dicto paragrapho irritum. versiculo qua ratione. quia procedit quando ex certa scientia testatoris vel concedentis datur & conceditur licentia, & actus pendet à sua voluntate: quia cum actum possit de nouo facere, à fortiori confirmare & approbare: ita singul. Cinus in l. si iam facta de cond. & demonstr. & Imola. Socin. & alij docto. idem Cinus in l. cum vxori. Cod. quam dies longa. ce. de quo per docto. & ibi. & per Alexand. in l. Titius §. Lucius de liber. & posthum. & per Iason. in dicta l. quo minus ff. de flumin. 21. quest. num. 128.

Quæro tamen si eodem die sit factus & constitutus maioratus, & eodem sit concessa licentia & facultas regia, & non constet nec appareat quod eorum præcedat, an valebit & tenebit maioratus & constitutio eius? & breuiter & resolutiuè ego teneo quod sic, & quod præsumatur licentiam regis præcessisse: & hoc tali fundamento & ratione, quia quando in aliquo actu duo vel plura concurrunt, quorum vnum requiritur de necessitate, quod præcedat & non appareat de prioritate vel posterioritate, semper præsumitur illud præcessisse quod requiritur de necessitate, pro forma & validitate illius actus: tex. est notan. & subtilis in l. cum in testamento ff. hac verba ff. de hered. institut. cuius verba sunt, hac verba Publicus, Marcus, & Caius inuicem substituti heredes, mihi sunt, sic interpretanda sunt, vt breuiter videtur testator tres instituisse heredes, & inuicem eos substituisse. & ibi notat Cinus & antiqui Bal. Imol. & alij doctores tex. etiam simil. & expressus in l. secunda. §. prius, vers. sed si quis ita. ff. de vulg. & pupillar. Idem tenet Molina lib. 2. de Hispan. primogen. c. 7. n. 51. Mariençus in l. 3. tit. 7. lib. 5. gloss. 2. n. 2. confirmaturque hæc sententia ex traditis à Rotæ auditoribus in dec. 2. sub tit. de exceptionibus in nouis. Felin. in c. pastoralis. n. 5. cum seqq. de præscriptionib. Ias. in l. fina. n. 30 Cod. de edict. diui Adriani toll. Ripa. libro 3. resp. 3. n. 12. Alcia. de præsumpt. reg. 3. præsump. 42. Si autem maioratus in licentia inferitur, licet antea factus videtur ea certa scientia confirmatus iuxta tex. in cap. venerabilis & ibi gloss. m. extra de confirmat. utili vel inutili. & ibi sequitur Abbas & Menchaca de succes. §. 26. numero 100. Mariençus vbi supra n. 5. Idem etiam Alciatus & alij quos refert Molina lib. 2. c. 7. n. 21. Azeuedus in l. 1. tit. 7. lib. 5. recop. n. 3. pro qua sententia & conclus. est gloss. singul. & expressa in Clementina de rescript. & ibi communiter doctores facit doctrina Arif. in prædicamentis, vbi dicit quod illud est prius altero à quo non conuertitur continentia subsistendi. Ex qua regula & conclus. generica infero sequentia.

Primò infero quodd si eodem die appareat donatio vel contractus inter patrem & filium & similiter emancipatio: & non appareat de hora vel tempore, præsumitur quod præcessit emancipatio, quia requiritur pro validitate actus, ita Bald. Angel. Imol. & communiter doctores in dicta l. cum in test. §. hac verba.

Secundò infero, quod si eodem die appareat de contractu & alienatione minoris super re

immobili, & decreto, & licentia iudicis super eo & non appareat de prioritate & posterioritate, præsumitur decretum & licentiam iudicis præcessisse.

Tertiò infero, quod si eodè die appareat hæreditas alicui delata ex testamento vel ab intestato post mortem alicuius, & similiter aditio hæreditatis, & præsumitur prius hæreditas delata quam aditio eius, cum alias aditio non valeat antequam hæreditas sit delata, ut in *l. qui hæreditatem. & in l. neminem. & in l. hæres institutus cum simil. de acq. her.*

Quartò infero, quod si eadem die fiat appellatio: & commissio appellationis præsumitur quod præcessit appellatio. Item poterit inferre singularia in nostro iure communi & regio.

TEXTVS XLIII.

LAs licentias que nos auemos dado, o diemos de aqui adelante, o los Reyes que despues de nos venieren para hazer mayorazgo no espiren por muerte del Rey que las dio, aunque aquellos aquien se dieren no ayan vsado dellas en vida del Rey que las concedio. Id est *Licentia instituendorum maioratum à nobis hætenus concessa aut concedenda in posterum, aut à Regibus post nos venturis, non expirent per concessoris mortem, etiam si ij qui acceperunt non fuerint vsi viuente Rege qui eas concessit.*

SVMMARIVM.

1 *An licentia principis expiret morte ipsius principis?*

LEX XLIII.

1 **N**Ota ex ista lege, quod licentia Regis vel principis alicui concessa ad constituendū maioratum non expirat nec finitur morte eiusdem regis vel principis concedentis, quamuis ille cui fuit concessa non sit vsus ea in vita concedentis: & confirmatur nostra lex & eius dispositio, quia regulariter concessio, gratia, vel priuilegium principis est perpetuum re integra antequam sit executioni mandatum: textus est in *capit. si super gratia. de officio delegati. libr. 6. & ibi gloss. ordin. & communiter doctor. text. in c. si gratiose. de rescriptis. in 6. vbi disponit quod solum quando exprimitur ad vitam vel voluntatem expirat per mortem secus verò si simpliciter vel in dubio, quia semper durat perpetuò, etiam si causa propter quam fuit concessum expirauit & sit extincta: & ibi notat Dominicus Ancharranus, & commu. doctor. text. in *cap. fin. de precariis. vbi habetur quod licet precarium sit reuocabile per expressam voluntatem concedentis, tamen non finitur morte facit etiam text. in l. prima ff. de constit. princ. text. etiam in l. imperialis. §. 1. versi. sed & si talis. Cod. de nuptiis. & ibi notat Batt. & alij doctor. Vide Guidonem Pap. decisione 491. Ripam in *Rub. de const. numero 48. Boërium decisione 346. num. 1. Archidiaconum in proœmio sexti in fin. versi. sed pone. quem sequuntur ibi Ioan. Andr. Domin. & Felin. in cap. ceterum, num. 11. ex quo plura infert Didacus***

Perez in l. vlt. titu. 2. lib. 2. ordin. col. 337. Molin. lib. 2. ca. 7. num. 64. Aduersus tamen nostram legem obiicitur l. 20 titu. 30. p. 2. ibi entregan dolo luego de los officios. vbi Gre. Lop. ex ea notat officia morte Regis ea concedentis, expirare, cuius difficultatis confirmationes refert Matiençus in l. 2. titu. septimo, lib. 5. gloss. secunda, num. 2. Respondens etiam ad legem partitæ in numero tertio, & sequentibus, & quando possit Rex qui licentiam concedendi maioratum præstitit eam reuocare traditum est, sub in l. 40. num. 89. vbi videre potes alios plures ibi, Ego teneo contrariam sententiam & ibi nisi ea causa &c. Et præsertim videndum Molinam, de primogeniis libro quarto, capite tertio, per totum, vbi latissimè de concessione licentiæ prædictæ, & reuocatione tractat. Cætera tamen circa istam l. & materiam eius pertinentia vide in l. 40. supra. eod.

TEXTVS XLIV.

EL que hiziere segundo mayorazgo aunque sea con autoridad nuestra: o de los Reyes que de nos venieren, ora por via de contracto, ora en quelquier vltima voluntad despues de hecho pueda lo reuocar à su voluntad, saluo si el que lo hiziere por contrato entre viuos ouiere entregado la possession de las cosas, o cosa contenidas en el dicho mayorazgo a la persona en qui en lo hiziere, o a quien su poder ouiere, o le viiere entregado la escriptura dello ante escriuano, o si el dicho còtrato de mayorazgo se ouiere hecho por causa onerosa con otro tercero assi como por via de casamiento, o por otra causa semejante, que en estos casos mandamos que no se pueda reuocar saluo si en el poder de la licentia que el Rey de dio estuuiesse clausula para que despues de hecho lo pudiesse reuocar, o que al tiempo que lo hizo el que lo instituyo referuasse en la misma escriptura que hizo del dicho mayorazgo el poder para lo reuocar, que en estos casos mandamos que despues de hecho lo pueda reuocar. Id est: *Qui secundum instituerit maioratum, etiam nostra auctoritate, aut regum nostrorum successorum, siue ratione contractus, siue quauis alia vltima voluntate possit institutum reuocare suo arbitratu, nisi qui per contractum inter viuos illum instituerit, rerum aut rei, in Maioratus contenta possessionem tradiderit ei in quo illum constituit, aut alteri potestatem suam habenti, aut illius scripturam coram tabellione: Aut si predictus contractus maioratus factus fuerit propter causam onerosam cum alio tertio, ut ratioe matrimonij, aut propter similem aliam causam. Nam in eiusmodi casibus præcipimus ut reuocari non possit nisi in potestate licentiæ à Rege concessa esset clausula ut institutum posset postea reuocari, aut si quum fuit institutum, institutor in eadem institutionis scriptura referuasset sibi potestatem eum reuocandi: nam in eiusmodi casibus præcipimus ut reuocare illum possit.*

LEX XLIV.

NOta dispositionem huius textus, cuius materia declaratur in l. 17. supra eodem, & idco hic non repeto.

TEXTVS XLV.

MAndamos que las cosas que son de mayorazgo, agora sean villas, o fortalezas, o de otra qualquier calidad que sean, muerto el tenedor del mayorazgo, luego, sin otro acto de reprehension de possession se trapasse la possession ciuil y natural en el siguiente en grado que segun la disposicion del mayorazgo deuiere succeder en el aunque aya otro tomado la possession dellas en vida del tenedor del mayorazgo, o el muerto, o el dicho tenedor le aya dado possession dellas. Id est: *Praecipimus ut res qua sunt maioratus, siue oppida sint, siue arces, aut cuiusuis alterius qualitatis, defuncto maioratus possessore, statim absque ylo alio reprehensibilis possessionis actu ciuili & naturalis possessio transferatur in sequentem in gradu qui iuxta dispositionem maioratus successurus in eo est, etiam si quisquam alius possessionem earum (arcium siue oppidorum) viuentis maioratus possessore ceperit, aut defunctus siue possessor earum possessionem ei tradiderit.*

SUMMARIUM.

- 1 *Possessio naturalis & ciuili per legem ipso iure transit in successorem maioratus.*
- 2 *Quid sit dominium?*
- 3 *Dominium in rebus vacantibus a iure ciuili non esse immutatum.*
- 4 *Quibus modis acquiratur dominium de iure ciuili in rebus immobilibus?*
- 5 *Definitio domini.*
- 6 *Quid sit detentatio?*
- 7 *In quibus actibus quaratur tantum sola nuda detentatio?*
- 8 *Quando res traditur ex causa vel titulo non habili ad transferendum dominium tunc queritur detentatio.*
- 9 *Quando iudicis autoritate causa custodia vel iuris sui conseruandi datur aliqua res mea, queritur detentatio.*
- 10 *Quando persona est incapax possessionis, tunc in eo transit detentatio: ut in seruo.*
- 11 *Quando quis tantum habet detentationem in re, an possit usucapere, & an habeat remedia possessoria si turbetur in detentatione?*
- 12 *Si detentator turbatur in sua detentatione, an habeat officium iudicis nobile?*
- 13 *Si verus Dominus possessionis sit praesens, an detentator possit istud officium iudicis intentare?*
- 14 *In detentatione iuris incorporalis, an detentatori competat istud officium iudicis?*
- 15 *Ista detentatio facti, an retineatur animo in absentia?*
- 16 *Si detentator sit in conspectu, vel de proximo, an conseruet detentationem?*
- 17 *Quid sit possessio? & eius definitio.*

- 18 *Possessio an dicatur ius?*
- 19 *Quotuplex sit possessio?*
- 20 *An in quarendo possessione requiratur causa vel titulus?*
- 21 *In acquirenda possessione per actum fictum, an requiratur causa vel titulus?*
- 22 *Intellectus ad textum in l. qui bona fide, ff. de acquirenda possessione.*
- 23 *Ex inutili & inualido contractu, an transferatur possessio?*
- 24 *Si quis tradat possessionem alteri, & illi non potest dari ex legis dispositione, an tradens perdat iam possessionem?*
- 25 *An ex contractu facto a minore sine decreto transferatur possessio?*
- 26 *Si bona maioratus alienantur, an in accipientem transeat possessio?*
- 27 *Contractus simulatus an valeat? & si ex tali contractu sequatur traditio, transeat possessio?*
- 28 *An tradens possessionem ex contractu simulato perdat possessionem vel non?*
- 29 *An ex inutili & inualido contractu transferatur possessio per actum fictum?*
- 30 *Quando contractus principalis non valet, an valeat aliqua clausula in eo posita?*
- 31 *Contractus licet sit inualidus, tamen si habet spem conualescentiae bene potest ex tali contractu transferri possessio.*
- 32 *Per quos actus queratur possessio?*
- 33 *An requiratur semper corpus & animus ad quarendum possessionem?*
- 34 *Actus corporei qui dicuntur naturales?*
- 35 *Ad hoc ut queratur possessio in toto fundorum sufficiat intrare unam glebam fundi?*
- 36 *Intellectus ad tex. in l. 3. ff. de acq. poss.*
- 37 *Quibus modis queratur possessio in seruitutibus & iuribus incorporalibus?*
- 38 *Si sunt plures fundi diuersi & distincti, an per ingressum unius fundi quarantur omnes alij fundi?*
- 39 *Si quilibet fundus suo distincto nomine nominatur, an per ingressum unius queritur possessio in omnibus, licet omnes sint eiusdem naturae & qualitatis?*
- 40 *Si quis querat possessionem domus, an per hoc videatur querere possessionem in omnibus rebus mobilibus in domo existentibus?*
- 41 *Si quis cogitabat se habere possessionem in aliquo fundo & intrauit in fundum causa continuandi possessionem, an ex tali actu quarentem possessionem de nouo?*
- 42 *Qualiter queratur possessio in iurisdictione?*
- 43 *An una possessio possit dari sine alia?*
- 44 *An ille qui acquirit possessionem possit querere unam quam vellet, protestando se tantum illam velle acquirere.*
- 45 *Per quos actus fictos queratur possessio? & primus est per visum & aspectum oculorum.*
- 46 *Per visum & aspectum oculorum non possunt acquiri ea quae caelo, mari, terraque capiuntur.*
- 47 *Ille qui inuenit thesaurum, an acquirat possessionem eius per visum & aspectum oculorum?*
- 48 *Si statuto canetur quod inuentus cum armis perdat ea, intelligitur si fuerit apprehensus cum eis.*
- 49 *Si quis prohibeatur portare aurum, vel vestes preciosas,*

- preciosas, vel perlas, an possit portare perlas fictas?
- 50 Si in domo quis portet vestes prohibitas, an incidat in pœnam?
- 51 Si quis inueniat thesaurum, an totus thesaurus sit inuentoris, vel pro qua parte?
- 52 Si quis inueniat thesaurum in loco principis, vel loco publico, vel in loco Ecclesia, an inuentor habeat aliquam partem eius?
- 53 An tutor, curator, vel procurator alicuius possit transferre possessionem per actum fictum?
- 54 An executor iudicis possit in aliquem transferre possessionem per actum fictum?
- 55 Hæres postquam est factus dominus, & ante apprehensam possessionem si vendat aliquam rem hereditariam an transferat possessionem in ea per actum fictum?
- 56 Secundus actus per quem transit possessio est per traditionem instrumenti.
- 57 An requiratur traditio instrumenti noui vel antiqui, ut transeat possessio.
- 58 An requiratur quod res, qua traditur per instrumentum sit præsens?
- 59 Si quis simpliciter tradit alicui instrumentum per quod ipse habet possessionem alicuius rei, an per hoc videatur ei tradere possessionem eius?
- 60 Tertius actus fictus per quem transit possessio, est per traditionem clauium.
- 61 Ad hoc ut per traditionem clauium queratur possessio, an requiratur quod traditio fiat in præsentia domus vel loci in quo res sunt?
- 62 Si quis donat vel vendit habenas equi, an per hoc videatur donatus vel venditus equus?
- 63 Quartus actus fictus est per retentionem vsusfructus.
- 64 Si venditor reseruat sibi proprietatem, & alteri concedit vsusfructum, an in ea transferat possessionem.
- 65 Intellectus ad tex. in l. quisquis, Codice de donatio.
- 66 Quintus actus vel modus fictus est per conductionem rei.
- 67 Si colonus post mortem domini possessoris conduxit ab hærede, vel ei soluit possessionem, an per hoc acquirat possessionem.
- 68 An requiratur quod conductio fiat in præsentia domus vel rei, ut acquiratur possessio?
- 69 Sextus actus fictus per quem transit possessio est quando concedo detentatori habere rem meam mediante aliquo tit.
- 70 Si concedo tibi rem meam mediante aliquo titulo nouo, an transeat in te possessio in absentia rei?
- 71 Si ille qui concessit titulum ignorabat rem esse penes acquirentem, an in eum transeat possessio?
- 72 Si res sit penes aliquem, & ei sit dimissa virtute transactionis, an possit vsucapere?
- 73 Si ab illo penes quem res est dimissa ex causa transactionis sit euicta, an actor qui dimisit teneatur de euictione?
- 74 Septimus actus fictus per quem queritur possessio est per appositionem custodis.
- 75 Verus intellectus ad taxtum, in l. quorundam rerum, Digestis de acquirend. poss.
- 76 Octauus actus fictus per quem queritur possessio est per assignationem rei.
- 77 Si animal habet signum meum quo ego vtor signare, an censeatur meum?
- 78 Nonus actus fictus per quem queritur possessio est per clausulam constituti.
- 79 Si constituens possidet tantum naturalem, an transferat illam solam naturalem possessionem: & idem si habeat civilem tantum?
- 80 An per clausulam constituti transferatur possessio in absentia rei?
- 81 Si quis habet possessionem quasitam per actum, an possit istam possessionem transferre per clausulam constituti.
- 82 An requiratur quod ille, in cuius fauorem sit constitutum sit præsens.
- 83 Si ille, in cuius fauorem fuit positum constitutum, sit absens, & antequam ratum habet constituens tradat alteri possessionem quis præfertur?
- 84 An requiratur quod constituens possideat ad hoc ut in alium transferat possessionem?
- 85 An requiratur quod ille in quem transferatur possessio per clausulam constituti probet constituentem habere possessionem tempore constituti?
- 85 Intellectus ad tex. in l. pen. Cod. de non num. pecu.
- 87 Si clausula constituti reperiatur in instrumento antiquo, an ex hoc censeatur probata possessio.
- 88 An procurator possit transferre in aliquam possessionem per clausulam constituti?
- 89 Si quis constituat se post mortem possidere, an transferat in alium possessionem?
- 90 Si ille qui constituit tantum habet nudam detentionem, an per clausulam constituti transferat eam in alium? & quis sit effectus.
- 91 An procurator, tutor vel curator possit domino suo acquirere possessionem per actum fictum?
- 92 Si quis vendat rem suam alicui, & ei tradat possessionem per clausulam constituti, & postea eandem rem vendat alteri, & ei tradat possessionem verè & præferatur?
- 93 Si res sit vendita primo sub conditione & sub ea fiat constitutum & pendente conditione, secundo sit tradita possessio verè, quis præferatur?
- 94 Si emphyteuta vendit rem emphyteuticam sine consensu domini, & non tradit, an cadat à iure suo?
- 95 Si emphyteuta tradat rem fictè, an incidat in pœnam?
- 96 Incertitudo, an, & quando vitiet possessionem?
- 97 Possessio, an queratur ex pluribus causis vel titulo?
- 98 Dominium plenum & perfectum rei, & quando possit queri ex pluribus causis?
- 99 Possessio, an possit esse penes plures in solidum?
- 100 Quæ persone habeant solam possessionem naturalem & quæ habeant solam civilem?
- 101 Possessio iam quesita qualiter perdatur?

- 102 An & quando per absentiam amittat quis possessionem?
- 103 Possessio perditur morte, & non transit in hereditatem iacentem, sicut dominium.
- 104 Civilis possessio amissa statim consolidatur cum naturali.
- 105 Civilis possessio est illa qua causat prescriptionem.
- 106 Civilis possessio est illa qua causat acquisitionem fructuum.
- 107 Naturalis possessio quando est sola sine civili, retinetur animo.
- 108 In rebus mobilibus qualiter queratur possessio.
- 109 An & quando possessio iam quesita possit retineri per alium?
- 110 Differentia inter dominium & possessionem.
- 111 An lex vel statutum possit disponere, quod transeat possessio sine aliquo actu apprehensionis?
- 112 Si successor maioratus sit infans vel furiosus, an in eum transeat ipso iure possessio.
- 113 An possit per legem induci, quod ista possessio transeat in hereditatem iacentem?
- 114 An illa possessio qua transit in successorem per legem, sit eadem, & possessio qua erat penes defunctum?
- 115 Si successor maioratus, in quem transfertur possessio per legem, peruenit in veram & actualem possessionem, an desinat statim habere legalem possessionem?
- 116 An ista l. 45. habeat locum in quibuscunque bonis vinculis, & subiectis restitutioni?
- 117 An ista lex 45. habeat tantum locum in primum successorem maioratus?
- 118 Si res maioratus sint penes alium, & qui habet eas negat & recusat earum restitutionem, qua remedia competant contra ipsum?
- 119 Quando res maioratus sint penes alium, an detur successoribus remedium recuperanda?
- 120 Si res maioratus sint penes alium, an detur successoribus remedium retinenda possessionis?
- 121 Quis sit effectus, ut successoribus maioratus magis competat remedium recuperanda, scilicet, uti possidentis quam recuperanda?
- 122 An agenti interdicto, uti possidentis, obstat exceptio domini.
- 123 An successor maioratus possit intentare petitionem hereditatis contra tertium detentatorem?
- 124 An successor maioratus possit propria auctoritate bona auferre a tertio detentatore?
- 125 Si duo vel plures dicunt & contendunt se successores maioratus in solidum, & inter eos est maxima contentio, taliter quod speratur rixa, quid faciat iudex?
- 126 Si duo vel plures asserunt se successores maioratus, quid faciat iudex: & an possit tunc ponere res in secreto?
- 127 Effectus possessionis legalis, & an competant pro ea remedia possessoria?
- 128 Interdictum adipiscende, an competat successoribus maioratus, vel ei qui habet a lege possessionem?
- 129 An istud interdictum competat contra debi-

- tores hereditarios personaliter obligatos?
- 130 Interdictum quorum legatorum, an & quando competat?
- 131 Istud interdictum quorum legatorum, pro quibus rebus competat?
- 132 Intellectus ad tex. in l. non est dubium, Cod. de legatis.
- 133 Si legatarius occupat rem legatam propria auctoritate, an incidat in poenam?
- 134 Edictum diui Adri. tollen. quid sit, & quando competat?
- 135 An l. fin. de edict. diui Adri. tollen. habeat locum in testamento nuncupatio?
- 136 Remedium legis fina. an competat heredi uniuersaliter instituto?
- 137 Legatum relictum in testamento, an habeat executionem paratam?
- 138 An illa l. fin. competat fideicom. uniuersali.
- 139 An illa l. competat substituto pupillari vel vulgari scripto in testamento.
- 140 Remedium illius l. fi. si competat heredi in quem sit transmissio hereditatis.
- 141 An illa lex fin. competat heredi qui venit per ius accrescendi?
- 142 An illa l. fin. competat patri vel domino qui venit ex persona filii vel serui?
- 143 An beneficium illius legis si. competat filio t. citate instituto a matre, qua decessit in puerperio.
- 144 Hares potest mitti in possessionem per l. fi. de edicto diui Adria. toll. etiam si hares non probet mortem defuncti.
- 145 Ad hoc ut hares possit mitti in possessionem virtute l. fin. requiritur quod testamentum non sit cancellatum?
- 146 An requiratur quod cancellatio corrigatur vel emendetur in corpore instrumenti?
- 147 Si appareat legitimus contradictor, an impediatur missio?
- 148 Si duo testamenta contraria appareant, quod illorum preferatur.
- 149 Limitationes ad predictam l. fi.
- 150 Quid sit legitimus contradictor?
- 151 Quid sit iudex competens ad dandam possessionem per legem fin. nz.
- 152 Differentia inter remedium l. fi. & inter remedium quorum bonorum.
- 153 Remedium petitionis hereditatis, cui competat?
- 154 Ista petitio hereditatis, an competat omnibus heredibus?
- 155 Quomodo ista petitio hereditatis competat heredi uniuersali?
- 156 Petitio hereditatis pro quibus reb. competat?
- 157 An petitio hereditatis competat pro rebus quas defunctus detentabat.
- 158 Petitio hereditatis, an detur contra possidentem totam hereditatem?
- 159 Si hares accumulet rei vendicationem cum petitione hereditatis, an possit agere contra tit. possidentem.
- 160 Quando detur petitio hereditatis contra tit. possidentem?
- 161 Petitio hereditatis solum competat contra eum, qui possidet vel detentat rem sine titulo.
- 162 Si petitio hereditatis poterat intentari contra aliquem qui simpliciter possidet sine tit. eo mortuo, an possit intentari contra ipsum heredem?

- 163 Titulus qui fuit acquisitus post mortem defuncti, an excludat petitionem hereditatis?
- 164 Ista petitio hereditatis, an competat post apprehensionem rerum hereditariarum, vel antè?
- 165 Qualiter debet intentari ista petitio hereditatis?
- 166 Intellectus ad text. in l. 4. de pe. hered.
- 167 Differentia inter petitionem hereditatis, & inter remedium quorum bonorum.
- 168 Interdictum uti possidetis quid sit? & pro quibus reb. competat?
- 169 Si quis possidet vi, clam, vel precario, an ei competat istud interdictum, uti possidetis?
- 170 Contra quas personas competat istud interdictum, uti possidetis?
- 171 Si reus conuentus isto interdicto, uti possidetis, nunquam molestavit actorem, an actori competat istud interdictum?
- 172 An istud interdictum competat pro quasi possessione annua prestationis?
- 173 Quid debeat petere & concludere actor ut obtineat in hoc interdicto?
- 174 Quid debeat principaliter actor probare in hoc interdicto?
- 175 Quis sit effectus & natura huius interdicti?
- 176 An reus condemnatur ad interesse in hoc interdicto?
- 177 Si actor intentavit istud interdictum, & reus fuit absolutus, & postea reus molestat actorem, an ad hoc possit iterum intentare istud interdictum?
- 178 Si hoc interdictum intentatur, & uterque litigantium pretendit se possidere, qualiter iudex praferat sententiam?
- 179 Si uterque litigantium probat se possidere in solidum eodem iure possidendi per testes omnino aequales numero & dignitate, & de aequali tempore possessionis, quid faciat iudex?
- 180 Quid sit interdictum recuperanda, & effectus eius?
- 181 Quid requiratur ad hoc ut competat istud interdictum recuperanda?
- 182 An agenti interdicto, unde vi, obstat exceptio domini?
- 183 Spoliatus quod ante omnia sit restituendus.
- 184 Spoliatus an sit restituendus, si sit absens?
- 185 Istud interdictum, an transeat ad heredes & contra heredes?
- 186 Interdictum unde vi, an detur contra particularem successorem?
- 187 Quando intenditur remedium legis, si quis in tantam, C. unde vi.
- 188 Remedium l. si. C. unde vi, quando competat?
- 189 An lex fina. C. unde vi, procedat tam in re mobili, quam in re immobili?
- 190 Quando possit possessor de facto resistere ei qui dicit se spoliatum esse sua possessione?
- 191 Interdictum unde vi, an competat pro rebus in corporalibus?
- 192 Si res quam ego antea possidebam reperitur penes alium, an per hoc videatur quod ille possidet vitiosè vel clandestinè?
- 193 Qualiter probetur possessio?
- 194 An in iudicio possessorio admittatur appellatio?

LEX XLV.

Nota singulariter ex ista lege, quod in rebus maioratus, mortuo possessore vel detentatore maioratus, ipso iure transit utraque possessio tam civilis quam naturalis in sequentem successorem sine aliquo actu vero vel ficto, licet penes alium tertium sit possessio in vita possessoris vel detentatoris maioratus, Pro cuius perfecta declaratione dico & praesuppono, quod aliud est dominium, aliud est detentatio, aliud est possessio.

Dominium attentio iure primæuo naturali, post creationem mundi & generis humani nulli quærebatur, sed ratione simplicis usus, bona erant communia: postea verò de iure gentium quod vocamus naturale secundarium: diuisa & distincta sunt dominia rerum immobilium quæ in communi possidebantur, & quæ postea de nouo inueniebantur, vel apprehendebantur, efficiebantur occupantis: mobilia verò quæ cælo, terra, marique capiebantur, de utroque iure efficiebantur occupantis: text. est in c. ius naturale, & in cap. ius gentium 1. di. tex. in c. dilectissimis 12. q. 1. text. in l. 1. ff. de acquir. re. do. text. in l. 1. ff. de acquir. poss. text. in l. ex hoc iure, ff. de inst. & iur. text. in §. 1. & in §. singulorum & in §. ferè cum aliis Instit. de rerum diuis. text. in l. 10. cum plurib. aliis tit. 28. 3. part. & ita tenet & declarat Paul. de Cast. in d. l. ex hoc iure ff. de inst. & in 6. col. in fi. dicens sic ab alio non esse dictum nec inuestigatum: sed ante ipsum ita voluit ibi Albe. 2. col. n. 4. & doct. antiqui, tenet etiam & declarat Inn. in c. quod super de voto. & ibi Hostien. Ioan. And. & alij doctores idem Hostien. Ioan. And. & comm. doct. in c. 1. de sum. Trin. & fide ca. tenet etiam do. in d. l. 1. ff. de acquir. possess. Non solum pisces, sed & ea quæ in mari proiiciuntur, quæ cum plerumque actata præsumantur derelinquendi animo occupantis fiunt, nec furti actio ne tenebitur l. falsus 44. §. si iactum ff. de furtis, præterquam si is qui bona iactauit, animum derelinquendi ea non habeat, ut puta si propter tempestatem leuandi nauis gratia proiciat, quo casu dominium eorum, apud eum, qui proiecit remanet, neque occupantis fit, & sine crimine nequeunt occupari, l. qua ratione 9. §. fin. l. quacunque 58. tit. proximo l. interdum 21. §. quod ex naufragio, ff. de acq. possess. l. 2. §. fin. l. qua leuanda, ff. ad l. Rodi. de iactu l. 7. tit. 9. p. 5. & vide Baldum in §. fin. inst. de rerum diuisione.

Ex quo subtiliter potest inferri, quod hodie istud ius potest seruari & practicari in terris & bonis immobilibus vacantibus & à nomine occupantis: nam si reperiantur aliqua bona immobilia vacantia, quæ non reperiantur ab aliquo possessa, statim fierent occupantis: ita tenet & determinat Aretinus in dicta l. 1. ff. de acquirend. possess. 1. colum. 2. notabili. idem Aret. in l. rem qua nobis eodem titulo 1. col. idem Aret. dicens se ita consulisse Mantuæ, in consil. 15. 2. colum. & ante ipsum tenet Bald. in rub. extra de prescript. 2. colum. num. 6. contrarium tamen tenet Socinus, in dicta l. 1. Digestis de acquir. poss. 3. col. in medio, imò quod postquam bona immobilia, & dominia eorum fuerunt de iure gentium

gentium diuisa & appropriata, præsumuntur esse in dominio alicuius & non vacantia: & non reperto domino particulari, censentur esse illius ciuitatis, villæ vel castri in cuius territorio & iurisdictione sunt sita: & ex hoc videtur fundata intentio illius reipublicæ, per fundamenta & rationes de quibus ibi per eum, & idem tenet & sequitur Iason. & istam opinionem sequor in tam dubio passu, quia videtur verior & securior in conscientia & iustitia, quibus addo, quod esset notabile dubium si talia bona non essent in territorio & intra limites illius reipublicæ, sed ita longè quod non possit discerni an sint in territorio huius reipublicæ, vel alterius: quia tam inæqualiter distant ab vno quàm ab alio, & omnium sunt æquè proxima, & ultra quàm ciuitas vel reipublica præterdit esse in dominio & territorio eius; in quo articulo dico & teneo, quod si possit constare & probari cui loco, ciuitati, vel reipublicæ magis adhæreat, illi adiudicaretur: si verò non possit constare nec probari, tunc pro æquis partibus adiudicabitur vtrique ciuitati vel reipublicæ, argumento tex. singu. & in proposito, in l. adeo §. insula ff. de acquir. rer. do. text. in l. 1. §. si insula. ff. de flumi. text. in §. insula. Instit. de rerum diui. & in terminis ita tenet Bald. in cap. cum causam de proba. 2. colum. Ioan. de Pla. in d. §. insult. Instit. de rerum diui. post Dinum quem allegat. Confirmatur etiam ex sententia Bart. & comm. in l. si duo. ff. uti possidetis. si. colu. vbi dicit quod quando plures habent & possident æqualiter aliquam rem, vel ostendunt titulum æqualem in ea, iudex pronuntiabat vtrumque possidere communiter, & æqualiter ad eos pertinere in proprietate & possessione & iurisdictione.

3 Postea verò de iure ciuili positiuo, illa constitutio iuris naturalis & gentium, circa ea quæ coelo, terra, marisque capiuntur, remanet intacta & confirmata: quia etiam hodie fiunt occupantis, cum antè in nullius bonis sint. text. est in dict. leg. 1. ff. de acquir. poss. text. in l. 1. & per totum ff. de acquir. rerum domi. Quod limita & intellige, quando in sua plena libertate capiuntur: secus verò si habeant vel portent aliqua signa contraria, vt personalia, vel similia: quia tunc non fierent occupantis, quia præsumuntur priùs ab alio occupata, nec dicuntur pristinam libertatem recuperasse: ita eleganter Barto. in tracta. de falcone. 1. column. argument, text. in l. final. Codice vnde vi. & facit text. in l. Stigmata. Codice de fabricen. lib. 11. text. in l. pen. Cod. de aqua ductu. eo. lib. ex quo potest dubitari si reperiatur in aliquo loco seruus fugitiuus an præsumatur liber, vel seruus, & quid in hoc declarabit iudex & crederem quod in dubio præsumatur liber, si in forma aliorum liberorum reperiatur: alias vero si cum aliquo signo contrario, vt quia sit colore niger, vel cum alio signo particulari præsumatur seruus, & per consequens iudex inquirat de domino eius, & ita dixi & consului in quæstione de facto. Inde etiam deducitur & infertur, quod si quis inueniat pecuniam vel aliam quamlibet rem mobilem, non efficitur inuentoris, imò committit furtum si

Ant. Gomez, ad Leg. Tauri.

animo quærendi sibi acceperit: quia ex qualitate rerum non præsumuntur vacantes, sed in bonis alicuius: vnde tunc in conscientia & iustitia debet inquirere dominum præconis, vel libellum in aliquo loco publico ponendo, vel aliis modis, ita probat text. sing. in l. falsus §. qui alienum ff. de furtis. & ibi no. & commendat Bart. Alberic. & commu. doct. Bald. post. antiquos in l. 1. ff. de re diui. 1. lectu. 6. colum. numer. 21. & 2. lectura prima colum. & domino non inuento, tenetur inter pauperes restituere secundum eosdem.

Similiter etiam prædicta constitutio iuris naturalis & gentium remansit confirmata circa bona immobilia: & insuper alios actus, contractus, & modos induxit, quibus dominium quærat: vt per contractum onerosum vel lucratiuum secuta traditione vera vel ficta, vt in leg. traditionibus. Codice de pactis in l. traditio. ff. de acquir. rer. do. in paragrapho per traditionem. Inst. de re diui. in l. quod meo. ff. de acquir. poss. in l. clauibus ff. de contrahen. empt. in l. 1. Cod. de donation. Item per vsucapionem, vt in l. vnic. Cod. de vsuca. trans. in l. 1. & per totum. Cod. de longi temporis præscriptio. in §. & per totum. Instit. de vsucap. Item per successionem vniuersalem, secuta postea aditione, vt in l. cum heredes. ff. de acquir. possess. in l. 1. & per totum ff. de petit. hered. in l. 1. & per totum. Codice eod. titulo. Item per restitutionem factam ab hærede grauato, vt in l. 1. & per totum ff. ad Trebel. in l. 1. & per totum. Codice eodem titul. Item per legatum particulare, vt in l. Titio ff. de fur. in l. si tibi homo §. cum seruus ff. de legatis 1. cum similibus. Item per adoptionem vel arrogationem, vt in l. 1. & per totum ff. de adopt. in l. 1. & per totum. Cod. eodem titul. in §. 1. Instit. de acquisi. per arrog. Item per ingressum religionis, & professionem secutam, vt in Authentic. ingressi. Cod. de sacrosan. Eccles. Item, quando quis habet rem pro derelicto & alius occupat eam, vt in l. prima & per totum ff. pro derelicto & in §. penult. Instit. de rerum diui. Item per contractum onerosum vel lucratiuum factum cum Ecclesia, ciuitate, vel pio loco, vt in l. fin. C. de sacro. eccle.

Item per contractum matrimonij, vt in l. duco ancillam. C. de rei vend. Item etiam per alios similes modos à iure ciuili inuentos & dispositos. Ergo sine possessione dominium acquiri non potest: quam opinionem defendit Othomanus libro singulari quæstionum illustrium, quæstione undecima. Contrariam tamen sententiam, videlicet sine possessione dominium posse acquiri defendit glossa verbo in vacuum, in l. cum Cod. de distractione pignorum, quam sequitur Bartolus in l. si stipulatus numero secundo, ff. de vsuris, & in l. Celsus, num. 12. ff. de vsucap. vbi Baldus in 2. part. num. 8. & receptam testantur Alciatus in l. prima §. traditionibus, num. 20. ff. de pactis. Arcetinus num. 1. Iaso. 8. in rubr. de acquir. possess. Molineus in consuetudinibus Parisiens. tit. 1. §. 55. gloss. 5 num. 13. quæ sententia in puncto iuris verior est, vt ex supradictis authorum fundamentis colligere licebit. Item etiam quæritur dominium, vel saltem declaratur per sententiam latam in rei vendicatione, quia si actor præterdat

4 Caridaz
vbo non
11. 3.

11. 3.

veror s.

se dominium, & reus conuentus possideat, & negauit intentionem actoris vel licet non possideat, offerat se liti & dicat se possidere, vel licet hoc non dicat nec asserat, nec sit interrogatus an possideat vel non, sed simpliciter negauit intentionem actoris & prosecutus fuisset litem ex probationibus, & actibus processus reperiatur probatum dominium, iudex pronuntiat sententiam definitiuam, quæ declarauit dominium actori pertinere, quocumque postea reus conuentus reperiatur possidere, illa sententia mandabitur executioni contra eum, vt sine alio nouo processu: vel petitione mandetur executioni, & teneatur rem actori restituere: ista est gloss. singularis & vnica iuncto text. in l. si à re §. 1. secundum tertiam lecturam ff. de executione rei indicat. æquam vbi ad hoc summè notat & commendat Barr. & communiter doctores, & reputant singularem & vnica Angelus & Paulus de Castro, idem Paulus in l. si constante §. finali. ff. soluto matr. 2. col. numero 4. idem Paulus in l. si hereditatem, ff. de petitione hereditatis, & in l. si quo tempore. cod. tit. idem Paulus in l. 1. Codice de alienat. iud. mut. causa facti. 2. column. Baldus in rubr. ff. de rei vendic. idem Baldus in l. cogi. Cod. de petit. hered. fin. column. idem Bald. in rubr. de sentent. & re indicata. idem Baldus in cap. ex conquestione de restitut. spoliat. Angelus de Aret. in §. omnium fin. column. instit. de action. Alex. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. possess. 17. col. num. 139. & alij moderni. Et certè licet in puncto iuris mihi videatur valde dubia opinio: quia extrema & vniformiter & præcisè habilia & necessaria in rei vendicatione, & validitate processus & sententiæ ferendæ sint, dominium ex parte agentis & possessio vel detentatio ex parte conuenti, vt in l. rem actio ff. de rei vendicatione, & in l. qui petitorio cod. tit. & in l. 1. Cod. de alienatione iudicij mutandi causa facti, & in §. omnium inst. de action. & in cap. Raynaldus, verbo, caterum de testament. cum similibus. ergo cum isto casu deficiat extremum passiuum, æquè principale videtur non posse procedere, & ita reprobatur Baldus in l. is qui se obtulit. ff. de rei vendic. 2. lect. idem Bald. in l. licet minimam ff. de petitione heredit. idem Bald. in l. non alias ff. de iud. tamen in dubio sequor communem opinionem, & ab ea non recedo, & ingenium & iudicium meum submitto tot & tam præclaris, viris eam tenentibus, & in eam confirmationem satis facit ratio: quia cum reus conuentus respondet petitioni actoris, & litem contestatus est, & extremum possessionem in se requisitum non negauit, visus est se liti offerre & effici reus & per consequens validatur iudicium.

5 Et istud dominium sic declaratum de quo loquimur, est ius de re corporali perfectè disponendi nisi l. prohibeatur, ita probat text. in l. si. Cod. de rebus alie. non alie. text. in l. qua ratione §. hac quoque ff. de acquir. rerum domi. text. in l. generaliter §. sub conditione ff. qui & à quibus text. in l. si ita stipulatus fuero §. Titius in fin. ff. de verbor. obl. text. in l. sciendum paragrapho 1. ff. qui satisd. cogan. text. in l. in adibus §. si. ff. de dona. text. in l. in re mandata. Cod. mandati. textus

in l. in eod. versi. nemo. ff. de regu. iur. text. in l. id quod nostrum eo. tit. text. in paragrapho 1. Insti. quibus alie. licet vel non, text. in l. fina. versi. fin. autem. Codice de iure domi. impe. vbi dicit quod dominium est plenissimum ius rei, quem ad hoc not. & commendat ibi doct. & dicit vnicum Ioan. Igneus in l. 1. §. seruus pignori datus ff. ad Sylla. text. in l. vnic. Cod. de nudo iure Quiritum. quem dicit ibi Bald. rarè alibi inueniri: & in expresso istam definitionem ponit Barr. licet ista iura non allegat in l. si quis vi. paragrapho differentia ff. de acqui. poss. & ibi Paul. de Cast. Cumanus, Aret. & Alex. Bal. in l. famine §. illud Codice de secun. nupt. vbi dicit quod de hoc fuit interrogatus à Domino Papa, idem Bald. in l. in rebus Cod. de iure dot. Salic. post Rich. in traditionibus. Codice de pactis. Ancha. in capite pastoralis. de causa pos. & proprie. Ripa in rubr. eiusdem tituli vbi dicit hanc esse commun. opin. Socin. in consi. 103. 3. column. & istam etiam definitionem expressè ponit & approbat l. 1. titul. 28. 3. pa. Ex quibus deducitur & infertur quod dominium non est qualitas cohærens rei sicut seruirus, nec est idem quod ipsa res corporalis: sed est quoddam ius plenum & dotale cohærens personæ, producens plures effectus qui diriguntur in ipsam rem, & eius possessores: ita subtiliter & fundamentaliter infertur ex superioribus, & expressè tenet Barr. in l. 1. ff. de iurisd. omn. iud. fin. column. & ibi com. doct. item etiam infertur, quod si duo vel plures habent tit. ab eodem domino, ille præfertur, cui prius res sit tradita, quia in eum est translatum dominium, vt in l. quoties de rei ven. & ibi comm. opi. Item etiam subinfertur quod ille qui est dominus rei potest eam à quocumque possessore vindicare, modò habeat titulum, modò non, mediante actione reali vindicationis per quam declaratur dominus, & in consequentiam fit restitutio rei: text. est in l. 1. & per totum. Cod. & ff. de rei vend. & in paragrapho omni. Institur. de actio. cum simi. & ibi commu. doctor. An sit autem duplex dominium directum & vtile aut vnum tantum sit, est controuersum inter doctores, & Bartolum in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 14. & in l. si quis vi. paragrapho differentia, num. 5. de acquir. possess. Alexander n. 7. Alciatus in d. paragrapho nihil commune, n. 90. Pinellus in l. 2. C. de bonis maternis 3. parte, num. undecimo. Sarmientus libro tertio, Selectarum cap. 2. numero 26. Corraius lib. 6. miscellanearum cap. 2. num. 2. Baconius lib. 2. declarat. capit. 43. numero 24. existimant duplex esse dominium directum, & vtile, quod ab omnibus est receptissimum, vt dicitur in l. 68. infra numero 2. Sed vnicum tantum dominium esse in puncto iuris posset defendi cum Duareno lib. 1. dispus. cap. 17. Maino lib. 1. actionum in artem reductarum cap. 6. Parladorio, rerum quotid. c. 1. §. 2. num. 14. Valascus de iure emphyteutico, 1. p. quest. 13. Aliud dixi quod est detentatio, & illa nihil aliud est quam sola, nuda, & simplex insistentiæ rei quæ consistit in facto, ex qua nec dominium nec possessio aliqua resultat propter qualitatem personæ vel rei, vel ex ipsa natura actus: putà si traditur mihi aliqua res, vel ego eam accipio, & est actus per quem non potest

potest causari possessio iuridica, certè tunc dicor habere nudam detentationem: & illa dicitur nuda & simplex detentatio.

7 Pro cuius perfecta intelligentia operæ præteritum est cognoscere actus, in quibus sola detentatio quærat, & qui effectus resultant ex hoc quòd quærat detentatio sola & non possessio: in quo subtili artic. resolutiue dico, quòd primus actus est quando quis simpliciter tradit alteri suam rem nullo titulo vel causa determinata nec expressa: quia tunc sola detentatio transit in accipientem, adeò quòd dominus poterit illam rem petere, vel rei vendicatione, vel iudicio possessorio retinendæ, cum remansit possessor & non sit translatum dominium nec possessio in accipientem: iste est textus notab. qui sic potest intelligi in l. nunquam nuda. ff. de acquir. rer. do. cuius verba sunt, *nunquam nuda traditio transfert dominium, sed ita si venditio aut aliqua iusta causa præcesserit propter quam traditio sequeretur*, & illum text. licet nullus doct. sic eum intelligat nec declaret, reperio quod in terminis ita ad hoc eum not. & considerat Raphaël Fulg. in l. cum quid ff. si cer. pet. in 2. column. in fin. & Ioan. de Imo. in l. à Titio. 2. column. post med. de verb. obligat. & sic tali casu nullus censetur etiam tacitus contractus interuenisse. Sed attende quod ista conclus. est verissima, quod in isto casu sola detentatio transit, sed non est vera in eo quod dicti doct. dicunt, quod tali casu non censetur gestus aliquis contractus saltem tacitus: quia imò est vel despositum vel alius ex qualitate rei: ista est gloss. singu. & vnica in d. l. cum quid ff. si cer. pe. in gloss. pe. quam ibi dicit mirabilem Bart. & commendant doct. & eam dicit vnicam in iure Imo. in l. cotem ferre. §. qui maximos ff. de pu. veët. 1. column. in me. & in hoc con. approbatur illa gloss. in cuius declaratione dicunt ibi Paul. Alexand. Soci. Iaso. & comm. doct. quod si fuit tradita aliqua res vel species mobilis vel immobilis vel pecunia in sacculo, erit tacitus contractus depositi, in quo sola transit detentatio: si verò sit tradita pecunia incerta, præsumitur mutuum, nunquam verò præsumetur donatio, nisi aliqua coniectura interueniant: de quibus ibi per doct. & ita debet intelligi text. in dic. l. nunquam nuda. de acquir. re do. nam in quantum dicit ibi textus quòd nuda traditio non transfert dominium, est verum quando est nuda traditio idest abstracta à causa vel ti. habili ad translationem dominij, & isto solo respectu est nuda traditio: non tamen negat text. quod interuenit alius titul. vel contractus expressus vel tacitus, ex quo non resultat acquisitio dominij nec possessionis ex qualitate rei traditæ & secundum superiorem distinctionem: & ita declarat illam l. Soci. in dict. l. cum quid si cer. pet. 6. column. numer. 11. & ante eum ista est mens & declaratio Alb. in dic. l. nunquam nuda. facit etiam text. iuncta gloss. & comm. opin. in lege cum pater §. pater pluribus de legatis 2. & istum intellectum & superiorem commu. opin. tenendo collige & tene prinum casum, in quo in accipientem transit sola detentatio quando fit nuda traditio rei, nul-

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

lo expresse contractu, vel causa inter partes.

Secundus casus, in quo sola detentatio transit ex traditione vel apprehensione secuta, est quando expressa traditur res ex causa vel titulo non habili ad translationem dominij: vt si tradatur ex causa commodati, vel ex causa depositi, vel ex causa locationis: text. est in l. rei commodata ff. commodati. textus in l. licet versic. rei deposita ff. depositi. textus in l. qui vniuersas §. fin. ff. de acquiren. possess. textus in l. si rem mobilem in princ. eod. titul. text. in l. si id quod §. 1. eod. titul. text. in §. possidere versic. per eos quoque. Institu. de interdicitis textus in l. malè agitur Codice de prescri. 30. vel 40. anno. text. in l. fin. Codice de acqui. poss. text. optimus in l. officium ff. de rei ven. text. in l. non solum §. quod vulgo. de vsuca. vers. quanto magis text. in l. 2. titul. 3. §. par. quibus casibus dominium & vtraque possessio est penes dominium, sola verò detentatio penes commodatarium, depositarium, colonum, vel inquilinum: cuius ratio est, quia traditio tantum fuit facta ad vsum vel custodiam, & non respectu alterius plenæ acquisitionis: ita Odoffi. in d. l. rei commodata. & ibi Angel. de Peru. facit etiam text. in l. 1. §. cum inquilinus ff. uti possidetis. per quem tenet ibi Albe. quòd aliud est habitare, aliud possidere: ex quo infert quod vxores non videntur possidere domos maritorum in quibus habitauerunt: ex quo videtur mihi dubia decisio Bartol. in l. pen. in fin. Cod. de pigno. actio. de quo articu. latius suo loco dixi.

Tertius casus in quo sola detentatio transit in accipientem est, quando vtraque possessio rei est occupata, modò per ipsum dominum, modò per alium quemlibet possessorem rei, & vtramque possessionem retinet: quia est præsens & sic est in ipsa re: vel dato quòd non sit actualiter in ea, est in conspectu vel est prope rem, taliter quòd citò posset ingredi: quo casu vtramque possessionem dominus vel possessor retinet. argu. text. in l. 1. §. si iusserim ff. de acqu. poss. & in l. quod meo paragrapho si vendit. eod. titu. & in l. clauibus ff. de condi. emp. quibus probatur quòd per visum vel aspectum rei, vel rei traditionem clauium prope rem acquiritur possessio, vt infra latius dicemus: ergo melius postquam est acquisita retinetur & conseruabitur argumento text. in l. 1. paragrapho 1. quod autem ait prator, ibi, nam cui damus. & c. ff. de superfi. text. in l. inuitus vers. 1. ff. de regu. iur. bonus text. in l. Papi. paragrapho si filius ff. de inoffi. test. text. in l. 3. paragrapho bonorum ibi, retinendique & c. ff. de bo. poss. text. in l. patre furioso de his qui sunt sui vel alie. & ex isto fundamento, licet sic inducto, istam con. l. tenet gl. or. in l. 1. ff. de acquir. poss. in gl. 2. in med. ver. sed quid si non est in conspectu, quam gloss. & eius con. approbat ibi Bartol. fin. column. in me. ver. vnde quarto loco & c. vbi dicit quòd gloss. loquitur perfectissime cui nihil est addendum Paul. de Cast. ibi 2. column. prope fin. dicens esse menti tenendum, & sequitur ibi Alex. 9. column. numero 34. Socinus ibi 8. column. in fin. Cuma. ibi fin. column. in med. & Vincen. ibi num. 106. Cuma. in l. clam possidere paragrapho qui ad nundinas eod. titul. 3. column. post. princ. & ibi Iaso. 2. column. in princip. & ibi Ludo. Roma. in princ. & istam

A 2 2 conclu.

conclu. expresse tenet Cardi. in c. olim. el. 1. 3. colum. de resti. spoli. & sic ista est comm. opin. ex qua datur vera intelligentia & declaratio ad tex. in l. clam possidere §. qui ad nundinas eod. titul. vbi habetur quod absens perdit naturalem pos. & retinet civilem: nam debet intelligi quando est longè absens, secùs verò si in conspectu vel propè: quia nullam perdit: isto ergo casu si alius quàm ille possessor tradat alteri illam rem, modò cum titulo vel causa, modò sine ea vel sua autoritate ingrediatur, nullam acquirit possessionem, sed tantùm detentationem.

Quartus casus, in quo sola detentatio transit in accipientem: est quando vtramque possessionem habeo mediante persona alterius, vt per procuratorem, tutorem, colonum, inquilinum, filium vel seruum: quo casu etiam eis existentibus in absentia rei retineo vtramque possessionem: text. est in l. si colonus ff. de acqu. poss. tex. in l. si id quod §. 1. eod. titu. tex. hodie expressior in l. fin. C. eo. tit. gl. ordi. in l. 1. in gl. 2. post medium versi. sin autem ff. eo. & vtrouque comm. opin. isto ergo casu si fortè res occupetur ab aliquo vel per alium sibi tradatur, nulla possessio transit in accipientem, sed tantùm sola nuda, & simplex detentatio.

Quintus casus, in quo sola detentatio transit in accipientem est, quando vtraque possessio est penes duos, quia vnus habet civilem, alius naturalem, vt in eo qui est ingressus naturalem vacantem, retenta civili possessione per alium in absentia, vel in proprietario & fructuario, vel in precario rogante, vel in similib casibus, vt in l. clam possidere §. qui ad nundinas ff. de acqu. poss. in l. naturaliter princ. eod. titu. in l. habet §. final. versic. placet. ff. de precario. nam in his casibus, & similibus, si dicta res occupetur per aliquem tertium, vel sibi tradatur ab alio, quàm à possessore, sola transit detentatio & non possessio aliqua cum vtraque sit occupata. Sextus casus, in quo sola detentatio transit in accipientem: erit hodie in terminis huius l. 45. qua cauetur quod in successorem maioratus transit possessio, mortuo possessore, quia si alius tertius apprehendat, vel ingrediatur rem, vel ab alio tradatur cum titulo vel sine titulo, non acquirit possessionem sed nudam detentationem.

9 Septimus casus, in quo sola detentatio transit in accipientem est, quando iudicis autoritate causa custodia, indemnitate, vel causa rei & iuris sui conseruandi traditur aliqua res: vt quia creditor missus est ex primo decreto in possessionem bonorum debitoris qui citatus est, & compareret in iudicio ad se defendendum, vt in l. 1. & per totum titulum ff. quibus ex cau. in possess. eatur. & Codice de bonis auctor. iur. poss. maximè in Authent. & qui iurat. eodem titu. traditur plenè per Bartol. & docto. in l. si finita §. Iulianus ff. de damn. infect. vel quia legatarius in diem vel sub conditione vel purè quando mora iudicij interuenit, mittit in possessionem bonorum hereditatis, si sibi non satisfidatur per heredem de legato præstando, vt in toto titulo ff. & Cod. vt in possessione legatorum, vel quia mulier ventris nomine mittitur in possessionem bonorum

defuncti, vt in toto titulo ff. de ventre in possessionem mittendo. vel quia ex eo quod non præstatur cautio damni infecti mittitur quis in possessionem domus ruinosa, vt in l. 4. §. 1. & in l. si finita. §. ex hoc edicto & per totum ff. de damn. infect. quibus casibus talis missus non consequitur possessionem rerum, sed tantùm nudam detentationem, iste est casus expressus & ibi Alb. & communiter docto. in l. cum legati ff. quibus ex causis, in possess. eatur. cuius verba sunt, cum legati, vel fideicommissi seruandi causa, vel quia damni infecti nobis non caueatur bona possidere prator permittit, vel ventris nomine in possessionem nos mittit, non possidemus, sed magis custodiam rerum & obseruationem nobis concedit. textus in l. is cui ff. vt in possess. legatorum, text. in l. 2. §. genera. versic. quod autem ff. de acqu. poss. text. in l. si quis ante. versic. lo denique eodem titulo text. in l. si duo §. creditores ff. vt possi. text. in l. 1. §. quod ait prator, versic. quasitum ff. quorum lega. text. in l. 2. ff. pro hære. in princ.

10 Octauus casus, in quo sola detentatio transit in accipientem, & non possessio est, quando persona recipiens non est capax possessionis, sed tantùm nudæ detentationis, vt putà seruus cui res tradita est: quia tantùm habet nudam detentationem, tex. est not. in l. quod seruus, ff. de acqu. poss. & ibi gl. Bar. & communis opinio. textus in lege stipulatio ista §. hac quoque. ff. de verborum obligat. & ibi doctores, quod tamen intellige quando seruo tradita esset talis res ex iniusta causa: secùs si ex iusta, quia tunc statim substantia possessionis ipso iure quaritur domino sicut quaritur dominium & obligatio, vt concludit Bartol. Paul. & commun. opin. in dict. l. quod seruus. pro qua sententia est casus in l. si id quod §. 1. ff. de acqu. poss. text. in l. 1. §. item acquirimus. eodem titu. text. in l. fin. C. eod. titu. & tunc etiam penes seruum est sola detentatio, & idem est in filio familiaris, & in monacho, & in eis per quos possumus acquirere, secundum Paul. & doct. in dict. l. quod seruus. Confirmatur quia tales personæ capaces sunt facti, vt in §. sed cum factum. Instit. de stipul. seru. & in l. qui hære. de condit. & demonstr. ibi, quia quæ facti sunt non transeunt addominum.

11 Et adde quod effectus maximus resultat ad hoc, an solùm detineat vel possideat, quia si quis solam habet detentationem, non potest vsucapere nec præscribere: vt in regula, sine possessione, de regulis iuris.

Item non competunt sibi aliqua remedia possessoria, vnde si talis detentator per vim expellatur de possessione, non habet remedium recuperandæ, vnde vi, quod datur possessoribus: text. est in l. 1. §. deicitur ff. de vi & vi ar. & ibi Bar. Alb. Ang. & com. doct. similiter si talis detentator turbetur vel molestetur in sua detentatione, non habet remedium vti possessorium retinendi, vt possidetis, vt defendatur à turbatione vel molestia: quia illud solum competit possessoribus: text. est in l. in princ. ff. vt possi. text. in paragrapho interdictum autem ea l. text. expressior cateris. in l. si duo. paragrapho creditores eod. tit. cuius verba sunt, creditores missos

in possessionem rei seruanda causa interdicto uti possidet. uti non possidet & merito, quia non possident: idemque & in cæteris omnibus qui custodiae causa missi sunt in possessionem dicendum est. Ex quo dicebat Rotre, in lib. su. in rub. de actione ex conducto. quod tali casu nullum remedium datur colono vel inquilino contra turbantes vel violentos possessores, ut defendatur in sua detentatione: arg. tex. in l. cum in plures. §. messum. ff. locati. & in leg. 2. versic. 2. ff. ad legem Rhodiam, de iactu. vel potest dici quod ille qui missus est in detentationem causa custodiae, habet remedium tituli ne vis fiat ei: ita Faber in §. retinenda. de interdictis. 2. col. n. 4. & ibi Ang. 2. col. n. 2.

12 Vel potest etiam dici, quod licet talis detentator non habet aliqua remedia possessoria, ut dictum est, tamen si expellitur de sua detentatione, vel turbatur in ea, habet officium iudicis nobile, ut restituatur sua detentatio vel non molestetur in ea, ita probat tex. singul. in iure in l. Aquilius Regulus. ff. de donat. in fin. ibi, quod si expulsus Nicostratus. & c. ubi Aquil. Regulus iuuenis concessit Nicostrato magistro suo facultatem habitandi in certa domo vel habitaculo, & mortuo Regulo controuersiam & molestiam patiebatur magister, & tandem expulsus fuit: & dicit textus quod per iudicem defendendus est quasi loco possessoris: & ad hoc eum ibi notat Bart. in si. iuncta gl. in si. & Ang. de Peru. ibi in prin. & Ioan. de Imo. in 2. col. prope fin. & ad hoc eam reputat singul. Pau. de Cast. ibi 2. colum. in si. n. 5. & eum ad hoc notat ibi Cuma. & Roma. in fin. & ut ille tex. rectè probet, debet intelligi quod ibi sola nuda facultas & actus habitandi concessa est donatio: & ita explicant verba textus dum dicit, dono & permitto tibi habitare in illo cœnaculo: secus verò si ius habitationis esset donatum, quia tunc esset concessa seruitus personalis vel mixta, ut in toto tit. ff. de usu & habitatione, & Instit. eod. & in l. cum antiquitas. C. de usufructu. & donatarius possideret naturaliter sicut fructuarius quilibet, & haberet remedia possessoria si expelleretur vel perturbaretur: & ita intelligit & declarat ibi illum tex. Iacob. de Arenis & ibi Bart. 1. col. n. 2. Paul. not. ibi in prin. n. 2. & communiter alij docto.

Secundò pro ista conclu. quòd pro recuperanda dicta detentatione competat officium iudicis facit textus no. in l. & non tantum. ff. de petit. hered. in fine. ubi dicitur quod petitione hæreditatis proposita, æquum est restitui res condemnatas, expositas, & similes, cuius verba sunt, sed licet earum nomine quæ commodatæ sunt vel expositæ nulla sit facilè actio: qua tamen periculum earum ad nos pertinet, æquum est eas restitui: quem notabiliter sic induco, nam petitio hæreditatis solum datur ad hoc ut quis declaretur hæres, ut in l. 3. eodem titulo, & ibi Barto. in fine, tamen restitutio rerum venit iudicis officio, tex. est in l. licet minimam. eod. tit. quem ibi ad hoc notat Barto. Ange. & communiter doctores, merito ergo dictæ res in quibus sola detentatio erat penes defunctum restituuntur hæredi: & ista est vera declaratio illius text. & istam

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

sententiam & conclusionem expressè tenet ibi gl. ord. in verbo facile, in fin. licet sic non inducat illum tex. & illam gloss. reputat ad hoc ibi singul. Ange. & eam sequuntur Baldus. Paul. & docto. in l. item videndum. §. nunc videmus. eodem tit.

Tertio, pro hac conclusione & sententia facit textus expressior cæteris in l. manifestissimi. §. sed cum in secundam. in princ. Cod. de furtis iuncta glossa in verbo rem furtiuam, ubi dicit tex. quod commodatarius vel similes personæ possunt agere contra eum qui furto vel vitio subtraxit sibi rem, & nedum consequetur à fure pœnam legalem, sed ipsam rem commodatam: & licet textus non aperiat quo iure vel remedio, gl. ibi dicit quod officio iudicis, cum nulla remedia possessoria habeat: quem textus iuncta glo. sic intelligit & notat ibi Bart. Pal. Paul. Salic. Angel. de Peru. & commun. docto. tenet etiam Bart. ubi reputat quotidianum, in l. rem qua nobis 1. colum. post princ. de acquirend. possessio.

Quartò, pro ista sententia & conclus. allego gl. expressam meliorem de iure in l. & ideo. §. Neratius. in gloss. fina. ff. de condi. fur. ubi in expresso istam conclusionem tenet, quam ibi notat & commendat Bart. Bald. Paul. Salicet. Fulg. & communiter docto.

Quintò, pro ista sententia facit bonus tex. in sui generalitate in l. illicitas. in princ. ff. de offic. præs. cuius verba sunt, illicitas exactiones & violentias factas & exortas metu, venditiones & cautiones, vel sine pretij numeratione prohibeat præs. prouinciae: quem pro ista sententia allegat & considerat Salicet. in diet. l. & ideo §. Neratius. prope fina. in d. l. manifestissimi. §. cum in secundum.

Sextò, pro ista sententia & conclusione facit æqua & communis ratio, quæ habet quod cum iactura alterius nemo debet locupletari. ut in l. nam hoc natura. ff. de cond. indeb. & in regula, iure natura. ff. de regu. iur. quod esset si detentator priuaretur iniuste commodo vel usu suæ detentationis.

Limita tamen & intellige hanc communem conclusionem, quando dominus verus rei esset absens, & faciliter non posset agere in iudicio: secus verò si præsens: quia nullo modo posset agere iste detentator: ita Salicet. in d. l. & ideo. §. Neratius. in fine. de condi. fur. idem Salicet. in d. l. manifestissimi. sed cum in secundam. Cod. de furtis. argumento tex. in l. cum in plures. §. messum. ff. locati: & in expresso idem tenet Fulgo. in d. paragrapho Neratius. post princ. sed salua eorum pace, non videtur vera ista opinio & militatio, imò quòd indistinctè habeat officium iudicis cum indistinctè loquantur prædicta iura: nec obstat tex. in d. §. messum, quia ibi non detentabat colonus fructus illos subtractos idèd dominus debet agere. Vel secundò, quod ibi voluit agere colonus contra dominum locantem, tanquam sibi obligatum ut agat contra subtrahentes, non tamen negat quòd possit ipse agere officio iudicis, si velit eo casu quo detentat: intellige tamen & declarata superiorem commun. opinio, ut procedat quando res petuisset ad alium cum vitio, puta ex furto vel

A 2 3 violentia:

violentia: vel fortè vacantem rem occupabit: aliàs autem non competeret detentatori aliquod ius vel remedium auocandi detentionem, sicut nec possessori competeret, quando non haberet dominium vel titulum: ita Ang. in d.l. non tantum. ff. de peti. hare. & Bald. in l. item videndum §. nunc videamus 1. col. eo. tit. nisi eam haberet ab ipso vitioso possessore: ita singu. Part. in d.l. manifestissimi. §. sed cum in secundam. Cod. de furtis. 2. column. num. 5. quia ita intelligit gloss. in leg. 2. Cod. de furtis. & per eam ita tenet ibi Bald. Pau. & cæteri docto. in d.l. 2. in quo tamen articulo resolutiue dicas, quòd in casibus in quibus possessori datur aliquod remedium possessorium, in eisdem detentatori dabitur istud iudicis officium pro sua detentatione recuperanda vel conseruanda: istam notabilem doctrinam ponit Angel. de Peru. in d.l. manifestissimi. §. sed cum in secundam. Cod. de furtis. 2. column. in fin. versiculo, detentatori autem, & quando possessori competant dicta remedia possessoria, & quando non, vide sing. & meliùs quàm alibi in iure per Bartol. Paulum, Iaso. & meliùs quàm per alium in toto iure per Socinum. in l. rem qua nobis. ff. de acquirenda possessio.

- 14 Extende tamen superiorem commu. con. quæ habet quod detentatori detur officium iudicis pro sua detentatione pro recuperanda vel conseruanda, vt procedat etiam in detentatione alicuius iuris incorporalis, vt putà si quis tantum detentat aliquem vsum seruitutis, non verò ipsum ius seruitutis, ita probat rex. singu. secundum verum intellectum in l. vfu aqua. ff. de variis & extraord. cogn. quem ad hoc reputat ibi sing. Bartolus & expressè per illam l. ita tenet Speculator in tit. de offi. omnium iud. §. 1. 3. col. vers.

Item imploratnr loco principalis actionis idem Specu. in tit. de causa possess. & propriè. §. priuata. Anth. interdicta. 7. column. num. 19. versicu. sed & si me habentem vsum, &c. Et ex superiõibus infertur quòd talis detentator possit propria authoritate destruere opus vel ædificium factum in re quam detinet: & in expresso probat rex. in l. 1. C. vt nemini liceat sine licentia principis signum imponere, & ibi commun. doct. & tenet Bart. & commun. doct. in l. 1. §. nuntiati. de oper. nou. nuntiat. vbi reputat sing. Roma.

- 15 Item quæro, an ista detentatio facti retineatur animo in absentia, sicut retinetur sola ciuili possessio vel sola naturalis? in quo subtili articulo dico, quòd videtur quòd retineatur animo, & operetur eisdem effectus quos operaretur, si detentator esset præsens: & hoc quando detentatio est iustè quæsita iudicis authoritate, vel ex licito contractu partium: ita probat rex. sing. & vni. in l. si finita. §. si quis metu. ff. de dam. infe. vbi si missus in possessionem ex primo decreto ex causa damni infecti discesserit de re, & sit absens animo non deferendi rem, retinet ius suum quod habet in ea, perinde ac si præsens esset: cuius verba sunt, si quis metu ruinæ discesserit de possessione, si quidem cum adiuuare rem non possit id fecit, Labeo scribit, integrum ius eum habere perinde ac si in possessione perseuerasset: & ad

hoc eum notat ibi Ange. de Peru. in princ. & ad hoc reputat eum singu. Pau. ibi, numer. 2. & ad hoc eum dicit fortè non alibi, Imo. in prin. & dicit singu. Roma ibi in princ. & etiam Ang. in l. peregrè. §. si na. in fin. ff. de acquir. possess. Pau. de Castr. in l. 1. 2. C. eodem tit. Imola ibi, 4. column. in fin. & Alex. ibi num. 63. Pro qua subtili sententia vltra prædictos doctores facit tex. in l. si colonus. eod. tit. vbi dicit tex. quod si colonus animo non deferendæ posse. exit de fundo, adhuc locator retinet per eum possessionem naturalem; & sic colonus retinet in absentia suam detentationem, mediante qua locator conseruat suam possessionem, & ad hoc illum text. notat ibi Paul. in princ. in leg. peregrè. eo. titu. contrariam tamen sententiam tenent plures, imò quod detentatio sit meri facti & nullo modo retineatur in absentia. ita Bart. in l. 1. ff. de acquir. possess. §. col. in prin. nu. 13. & in si. col. & q. num. 27. optimo fundamento & ratione, & idem tenet Rapha. Cuma. ibi. 4. col. in fin. & Roma. nota. pen. col. vers. ultimo, circa hoc aduerte. Ias. 19. colum. num. 86. & in hoc residet Vincent. etiam 24. colum. num. 81. vbi latius quam alius tangit: idem etiam tenet Fran. de Ripa 12. colum. n. 44. & istam tenendo, non obstat text. ille singu. in quo se fundabant primi doctor. in d.l. si finita. §. si quis metu. ff. de damno. infecto. quia tex: non dicit quod ipsa detentatio retinetur in absentia, sed quod ipsum ius causatum ex detentatione iudicis authoritate data hoc est pignus prætorium non admititur, sed retinetur etiam absentia, & poterit per hypothecariam ipsam rem & eius custodiam & detentationem cõsequi, & à quocunque reuocare. vt in l. 2. eod. de præto. pigno. & in l. non est mirum. ff. de pigno. actio. & ita respondet Bart. & docto. vbi supra. non ita clarè: & respondet Cuman. expressè in dicto. §. si quis metu. in princip. imò ille text. probat istam opinio. secundam ibi, perinde ac si in possessione perseuerasset: nam præsupponit quod detentatio & custodia non durabit, sed ius quæsitum ex ea durat. Item apertius probat hoc ille text. in si. ibi, restituendum eum in possessionem: nam apertè dat intelligere quod eam perdidit: & ita ponderat & intelligit ibi Rapha. Cuma. in princ. qui no. loquitur. Secundò non obstat text. in d.l. si colonus. quia ibi non dicitur quod animo colonus retineat detentationem, sed quod animus non deferendi re sed reddendi, quamuis actualiter non detentet, facit vt dominus & sic locator non desinat possidere, nè absentia coloni sibi sit nociua: ita solus Vincen. ibi. 27. colum. num. 77. sed tamen prima opin. est magis communis & tenenda.

Adde tamen in hoc vnum not. & subtile, quod si detentator est in conspectu vel de proximo conseruat suam detentationem, sicut naturalis possessio iuncta cum ciuili, conseruatur, ita solus Ange. in l. clam possidere. §. qui ad nundinas 1. colum. num. 2. eod. titu. ex qua sententia & conclusione sic verificata infero, quod si detentator esset in absentia rei, & sic nec in re, nec in conspectu, nec prope rem, & esset dominus verus rei, non possit ex aliquo titulo transferre dominium in alium per clausulam

clausulam constituti, cum nec possideat nec detentet: sed maius dubium & valde subtile esset, si detentator & dominus rei esset in ipsamet re, vel in conspectu eius, vel prope si per constitutum posset transferre dominium: & certe ego tenerem quod sic: quia illam detentationem videtur deinceps tenere loco & nomine alterius, vt in l. quod nemo, ff. de acquir. possess. cum ratione text. & materia: sed sola detentatio nuda cum titulo habito à domino non sufficit ad acquisitionem dominij: ergo, &c. de quo articulo infra latius dicam.

Item adde quod probata detentatione censetur probata possessio, nisi ex aduerso probetur aliquid de superioribus, ex quo resultat quod solum detinet & non possidet, de quo per glo. & doct. in l. stipulatio ista §. hac quoque, ff. de verbor. obliga.

17 Aliud dixi quod est possessio iuridica de qua principaliter est sermo noster, & magistraliter & resolutiue dico quod possessio est ius insitendi rei non prohibita possideri: quam definitionem ponit Bart. in leg. 1. 2. colum. ff. de acquir. poss. quam ibi sequitur Alexand. 4. colum. num. 13. qui late eam prosequitur & soluit ab impugnationibus aliorum Socin. 6. col. in medio. versi. circa secundum Iason. ibi. 8. colum. num. 35. Vincen. 21. colum. 51. quia latissime loquitur ab 11. colum. num. 31. vsque ad 22. colum. ponendo nouem vel decem definitiones antiquorum & modernorum & rationes, & impugnationes adduxit glossa in dicta leg. 1. verbo possessio. do acquir. possessione, quartam addit Iacobus de Rauennis, triginta refert Constantinus, in princip. instit. de usucap. ex num. 2. aliam refert Alciatus in l. quast. ff. de verbor. significat. & in tractat. de quinque pedum prescript. numero 86. aliam Conanus lib. 3. commentariorum capit. tertio num. 2. aliam Petrus Gregor. 1. part. symptomatis c. 13. num. 5. aliam Bolognetus in dict. leg. 1. num. 152. de quibus videndus est Medicis de diffinitionibus, diffinitione 66. & tamen dicit quod nulla quæ assignatur vel quæ assignari possit satisfaciet, nec in omnibus & per omnia conueniet, sed quod definitio Bart. videtur minus periculosa, quam communiter sequuntur interpretes teste Iasone in dict. leg. 1. num. 32. Ripa num. 26. Bolognetus num. 558. Covarruu. in reg. possess. in initio 2. partis, num. 3. istam etiam tenet Salicet. in leg. licet eodem tit. 4. colum. in princip. & istam tanquam breuem & perfectam approbat Anchar. in capit. pastoralis de causa possess. & proprie. 2. columna in medio. & ista est commun. opinion. secundum Franc. de Ripa. in dict. leg. 1. 6. colum. num. 26. & idem in rubr. extra de causa possess. & proprie. 1. colum. in princip. qui remissiue ibi ponit 14. definitiones, & ultra addit aliam suam: vnde merito dixit gloss. in leg. stipulatio ista. §. hac quoque, in verbo, stipuletur, de verborum obligation. quod possessionem peritissimi non sunt ausi definire: & inter predictas diuersas definitiones reperio quod leg. 1. tit. 30. 3. part. approbat expressè definitionem glo. & Azor. quam posuit in dict. leg. 1. in gloss. 1. ver. tu dic, Sed certe illa non est definitio possessionis productæ in esse & iam formatæ, sed cum est inferi & in esse producitur & illa non est pos-

sessio vt statim dicam. Vel aliter & melius potest per me sic definiti: possessio est ius habendi, retinendi atque recuperandi rem, presumptionemque dominij inducens fructusque percipiendi, atque vsucapiendi, & prescribendi conditionem: nec obstat quod definitio non debet fieri ab effectu, quia imò melius denotat substantiam rei definitæ, & nulla est ferè materia quæ non habeat eius definitionem ab effectu: sed ommissis omnibus dico, quod si rectè inspiciatur quælibet definitio & in effectu & substantia tendunt ad idem, licet per diuersa verba, sed tenendo definitionem Bart. quæ est in se vera & communis, eius verba declaro pro intelligentia totius materiæ, & vt ex hoc aliqua resultet vtilitas: idè autem dico quod possessio est ius, quia non est idem quod ipsamet res in qua habetur possessio, licet quandoque appelletur possessio, vt in l. interdum, ff. de verbor. signific. & in leg. 2. Cod. de proba. in princip. & in leg. cum res Cod. de contrah. empt. & in leg. 2. Cod. de fideiuss. mino. & in leg. siquidem Codic. de donat. inter virum & vxor. & in leg. quoties ver. si igitur, & c. Cod. de rei vendi.

Item & secundò idè dicitur ius, quia possessio non est detentatio nuda, cum illa potius sit facti quàm iuris, vt supra late dixi in argu. de detentatione. Item & tertio idè dixi in definitione quod possessio est ius, quia ipsa corporalis apprehensio, vel ipse actus verus vel fictus per quem apprehenditur ipsa possessio, non est possessio, sed tantum est actus meri facti: iste est text. qui sic debet intelligi in leg. 1. adipiscimur ff. eo tit. in fin. ibi, eam rem enim facti non iuris esse text. in eadem leg. 1. §. si vir uxori. ibi, quoniam res facti. & c. text. in leg. denique in fin. ff. ex quib. cau. maio. text. in l. 1. §. Scauola. ibi, quæ facti & animi, ff. si quis testam. liber esse in. fuit text. in leg. possessionem pupillum, ff. de acquir. posse. ibi, quod enim facti est, & c. text. in leg. bona fidei. §. in contrarium. ibi illud ad factum pertinere, ff. de acquir. rerum domi. Sex ex illo actu vero vel ficto resultat & causatur ipsa possessio, de qua in presenti loquimur: & illa postquam est acquisita, formata, & producta in esse, est ius intellectuale, & inuisibile, & non factum: & illa est quæ hic definitur: & quod sic ius, probat text. expressus in leg. peregr. ff. de acquir. possess. post princ. ibi ius possessionis; & c. ius vel factum est minus controuersum, non solum inter interpretes, verum etiam inter Iuriconsultos: factique esse probat text. in paragrapho adipiscimur, & in paragrapho si vir uxori leg. prima ff. de acquirenda possessione leg. denique iuncta lege sequenti; ff. ex quibus caus. maiores in leg. si is qui pro emptore. in princip. ff. de usucapion. in leg. in bello paragrapho facta ff. de capt. leg. 1. paragrapho; Scauola. ff. si quis testam. liber esse iussus fuerit leg. possessionem pupil. ff. de acquirenda possessione leg. bona fidei paragrapho in contrarium ibi, illud ad factum ff. de acquirendo rerum domin. quorum iurium argumento hanc sententiam defendit Bartolus, numero duodecimo in leg. si is qui pro empt. ff. de usucapion. Romanus numero nono. Alciat. numero vigesimo sexto, ibidem, & in tractatu

de quinque pedum praescript. numero quarto, Berengarius Fernandez in paragrapho nihil commune. capite 1. num. 63. Corneus in rub. de acquirenda possessione numero tertio, Bolognetus in dicta leg. 1. de acquirend. possess. num. 83. Conanus lib. 3. commentariorum capite tertio, numero primo, contrariam tamen sententiam, & sic possessionem ius esse, probat praeter iura à nobis hic allegata textus, in lege peregre, ibi, ius possessionis ff. de acquirenda possessione, quam praeter allegatos sequitur Covarruv. in regul. possessor. in initio secunda partis numero tertio cum pluribus aliis quos ipse allegat, unde ad has opiniones conciliandas videndus est Corrahus in rubrica. de acquirenda possessione num. 3.

18 Text. in l. possessio quoque in princip. eodem titu. text. in l. cum heredes eodem titulo. ubi dicitur, quod omnia iura haereditaria transeunt in haereditatem, exceptio debeat esse de regula textus in leg. nemo. in fin. Cod. isto titu. ibi, super iure possessionis, &c. text. in leg. non ideo minus, in fin. Cod. de lib. cau. ibi, inconclusum ius possessionis obtinebis, text. in leg. si ea res §. fina. ibi, qui prior ius eius apprehenderit, ff. de actio. empt. & istam doctrinam & declarationem ponit Bartol. in dict. leg. 1. 2. column. in medio. Paul. de Castr. 1. column. in fin. num. 6. Alber. 2. column. in med. Imol. 1. column. post med. Aret. 4. column. in med. num. 13. Cuma. ibi, 2. col. Alexand. 3. column. num. 11. Socin. 5. column. in fin. ver. circa tertium Vincen. ibi, no. 6. column. in princip. numer. 39. Iason. ibi 6. column. num. 16. column. num. 31. Franciscus de Ripa. 6. column. numer. 26. idem in rubr. de caus. possess. & pro. 2. column. num. 6. Bartol. in paragrapho adipiscimur, eiusdem leg. & ibi Paul. not. numer. 3. & Iason. numer. 13. & fin. column. numer. 23. Petr. in leg. licet. 3. column. Cod. eod. titu. Bart. in dict. paragrapho si vir uxori. in princip. Aret. in leg. clam possidere paragrapho qui ad nundinas, 1. column. in fin. idem Aretin. in leg. quemadmod. eo. titu. 1. column. num. 3. & ibi doctor. Segura. 7. column. versi. & illud. Confirmatur ista communis opinio & declaratio: quia sicut ex contractu qui est facti, ut in leg. consilio. paragrapho fin. in fin. ff. de cura. furio. ibi, quia solutio, venditio, traditio magis facti quam iuris sunt: resultat obligatio iuridica & exactio. ut in leg. licet paragrapho ea obligatio. ff. de procur. & ibi communis doctrina & in princ. Instit. de actio. praeterea sicut ex actibus, moribus, & vrbibus, qui sunt meri facti resultat ipsa consuetudo formata & in esse producta quae vocatur ius, ut in leg. de quib. ff. de legib. in prima lectura. 2. column. prope fin. & in fin. column. idem Bartolus melius in repetitione 3. column. num. 6. & ibi Paul. 2. column. num. 5. melius quam alibi Alber. ibi 10. column. 16. & ibi commun. schola. Anton. de Bu. in cap. fin. de consuet. §. missa materia. 2. column. in prin. & ibi Cardin. in §. licet. 10. column. 6. quest. num. 14. & est commu. intelligentia: ita ex actu vel modo apto, & à l. determinat. ad acquirendam possessionem quaeritur & resultat ipsa possessio, quae est iuris: & ita se habet sicut causa & causatum.

Item sicut ex actu & exercitio servitutis resultat ius servitutis & poss. eius. ut l. 3. §. dare

de usufru. & in l. quoties de servitutibus. ita ex illo actu quaeritur poss. iuris: & sicut ex obligatione quaeritur actio: ita ex poss. oriuntur interdicta; in quo vnum nota, & considera subtile & necessarium, quod licet poss. sit de iure naturali primario respectu eorum quae illo iure fiebant occupantis, vel respectu eorum quae fiebant communia, & postea magis genericè fuerit de iure gentium in omnibus rebus, postquam dominia fuerunt distincta, ut in l. ex hoc iure cum materia ff. de iustitia & iure. & probatur aperte in l. 1. ff. de acquirend. posse. tamen illo iure non erat aliqua possessio iuris, sicut hodie: nec erat quid diversum ab ipso actu & apprehensione: nam ipsemet actus & apprehensio naturalis idem erat quod ipsa possessio: ita probat text. expressus in l. 1. in princ. ff. de acquirend. posse. & ita expressè tenet & declarat Pau. ibi 2. col. in medio num. 8. Imo, pen. col. si. Cuma. 2. column. in fi. & notabilius Vincentius 36. column. in med. num. 85. ex quo infertur quod illo iure non consistebat in iure, sed in facto: item non erat distinctio possessionum civilis & naturalis, sed vnica tantum, & dicebatur naturalis.

Item tantum durabat illa possess. quantum quis insistebat naturaliter in re posse. unde eo ipso quod desinebat operari & sic retinere rem desinebat ipsam possidere. Item non erant praedicta remedia possessoria pro illa possessione sola recuperanda vel retinenda. Item non erat inuentus aliquis actus fictus acquirendi possessionem, sed tantum naturalis, vel corporalis: quae omnia aperte probat textus in ista l. 1. ibi quia naturaliter tenetur ab eo qui ei insistit. intentio doctorum ubi supra, & sic omnia ista & alia fuerunt inuenta & ordinata de iure civili positivo: & maxime ostendit istam possessionem inuentam de iure naturali, vel gentium, ut patet in processu huius materiae, quod nota quia est novum, singulare, & necessarium.

Item idem dicitur in definitione insistendi rei, quia propria natura, substantia & effectus possessionis consistit in hoc quod possessor insistat in re & illam habeat, teneat, & possideat: in ea non inquireretur vel molesteretur ab alio, ideo ad hoc principaliter sunt prodita omnia interdicta remedia possessoria: & dicitur etiam ad differentiam dominij quod est ius plenum & perfectum disponendi de re, & eam vendicandi, ut dicit Bart. in l. 1. de acquir. possess. 2. column. in fin. & in l. si quis vi. §. differentia. eod. tit. quem sequuntur omnes & ego supra dixi. Praeterea dicitur etiam ad differentiam usufructus, nam est ius utendi & fruendi salua rerum substantia, ut in l. 1. ff. de usufruct. & declarat Bart. in d. l. 1. 2. column.

Item idem dicitur in definitione rei non prohibita possideri, ad differentiam rei quae non potest possideri, ut rei sacrae vel religiosae, ut in l. qui uniuersas, §. 1. ff. de acquir. posse. & in l. inter stipulantem §. sacram. de verbor. obl. & sic patet quod text. in d. l. 1. ff. de acquir. posse. dum dicit possessio appellata est à pedibus, ut & Labco ait quasi pedum positio: quia naturaliter tenetur ab eo qui ei insistit: non ponit definitionem possessionis, sed etymologiam

logiam vocabuli secundum gl. 1. & omnes docto. ibi, nam duo sunt instrumenta naturalia, instrumenta principalia, siue actus naturales acquirendi possessionem, s. pedes ad acquirendam possessionem rerum immobilium quæ pedibus calcantur. ita text. *in d. lege prima text. in lege tertia in princip. ff. de acquir. possess. manus ad acquirendam possessionem rerum mobilium*, text. *in lege prima §. adipiscimur, eodem titu. ibi aliquid in manu ponat.* ita Paulus de Castr. *in l. 1. eodem tit. 1. column. versic. item nota. Aret. ibi column. 1. in princ. num. 2. Alex. ibi 2. column. in 3. notabili. Vincent. ibi in princ. 1. no. & Iaso. ibi 1. colum. est princ.* ideo sumpta est etymologia ab illo instrumento naturali l. pedum, & vocatur pedum positio: & si iterum quæras quare magis denominatur ab illo instrumento quàm ab alio. scil. manuum, dico quòd possessio rerum immobilium est dignior & magis conseruatur & retinetur: possess. verò rerum mobilium vilis & abiecta est & faciliter perditur, vt *in lege tertia §. Nerua filius. isto tit. & in l. rem qua nobis, & in lege si rem mobilem. eod. titu.* ideo à digniori sit denomina. ita Pau. & Ias. *in d. l. 1. column. 1. post princ.* Vel aliter & secundo potest dici: quod ideo denominatur à pedibus, quia pedes sunt firmum totius corporis sustentaculum, & habent se ad corpus, sicut bases ad columnam: item Baldus, *in rub. de causa possess. & proprie. 1. columna in princip. numero secundo.* Hanc etymologiam probat Bartolus *in lege prima numero primo de acquirenda possessione.* Albericus, Cumanus, Paulus, Imola, Aretinus, Alexand. & Ias. ibi receptamque testatur Ripa ibi, *numero primo. Bolognetus numero undecimo, & ex nouioribus Cumanus libro tertio capite octauo, numero primo Couarr. prima parte rubric. de testament. numero tertio Charondas. lib. primo verosimilium capitulo sexto versiculo 1. Castillus Dialogo 73. numero secundo. probatque ex lege regia prima titulo 30. p. 3. licet non à pedibus, sed à sedibus dictam possessionem fuisse conentur defendere Alciatus cum glossa in lege 1. verbo, à pedibus, & in libro 1. disfunction. cap. 1. Corral. in dicta lege prima num. 1. & in §. nihil commune numero quinto Vigilus in princ. inst. de testam. numero tertio Othomanus de verbis iuris ver. possidere Isidorus in capit. ius gentium prima distinctione.*

19 ¶ Item principaliter quæro, quotuplex sit possessio? & iste articulus est subtilis & necessarius: in quo dico quod videtur quòd vnica tantum sit possessio. Primò per text. *in d. l. 1. Digestis de acquirend. possessio.* qui dicit *possess. appellata.* & sic loquitur in singulari, & similiter tota rubrica. Secundo pro ista parte facit bonus textus *in l. 3. §. genera. eodem titulo.* cuius verba sunt, & *in summa magis, unum genus est possidendi: species autem infinita sunt.* similiter *in lege tertia paragrapho ex contrario,* ibi, *quoniam in summa possessionis, &c.* Tertio facit text. *in l. licet. Cod. eodem in princip.* vbi licet possessio acquiratur corpore & animo, tamen postquam est quæ sita solo animo, retinetur, & sic vnum est ius resultans ex actu corporeo, & sic ex apprehensione, quòd vocatur possessio retinetur animo. Quarto text. *in*

in lege prima paragrapho siue autem corpore. in fin. ff. de vi. & vi arma. vbi dicit text. quod si animo possidens in absentia prohibeatur post reuersionem fundi, iugtedi, dicitur deiectum per vim de possessio. quam animo retinebat, licet non in corpore: & sic clarè vult, quod illamet possessio numero quæ retinetur animo, est eadem cum ea quæ corpore retinetur: ergo vna tantum est, cuius verba sunt, *ademisti enim ei possessionem quam animo retinebat, & si non corpore:* & illum text. ad hoc inducit Socin. *in ista lege prima fin. column.* Quintò, pro ista parte facit viua & subtilis ratio, nam si in iure nostro esset plusquam vna possessio, maximè illud consideraretur tempore acquisitionis & productionis in esse: sed illo tempore tantum vna in singulari consideratur, & non plures, modò quæramus per nos, modò, per alium: ergo non est danda pluralitas possessionum: text. est *in l. 1. paragrapho adipiscimur. & in paragrapho item acquirimus, eodem titulo.* Sextò facit, quia quando per legem tractatur de amittenda possessione, & penitus abdicandi à possessore, vel de illa retinenda vel conseruanda semper iura & consulti loquuntur in vnica tantum & sola possessione, textus. *in lege tertia. paragrapho in amittenda, eodem titu. textus. in paragrapho si quis nuntiet. textus in paragrapho quod si seruus, & in paragrapho Nerua filius, & in §. si rem eiusdem legis textus in l. si rem mobilem, eodem titulo.* Septimò facit text. *in l. pupil. ff. de acquirend. rerum domin.* vbi dicit textus quod pupillus non potest alienare aliquam rem & nec quidem possessionem quæ naturalis est: & sic videtur probare quod vna sit tantum, & illa est naturalis, licet aliqui illum text. in contrarium considerent: & istam sententiam & conclusionem, quod vnica tantum sit possessio, tenet Azo *in summa. C. de acq. poss. 2. col. in princ. nu. 3.* & tenet Placentin. glossator antiquus quem refert glo. *in l. prima ff. eodem titu. in verbo, ait gloss. ordin. in lege si vt certo. paragrapho si duob. vehiculum. ff. commo. in gl. mag. in fin.* & tenet Iaco. de Puteo. & Pe. de Bescucio. *in d. lege prima* quos refert ibi Iaso. *decimatertia col. num. 54.* & istam opinionem tenet ibi Fran. de Ripa. *6. column. num. 27.* & tenuerunt plures ex Neotericis post Azonem & Placentium relatos à glossa *in l. 1. de acquir. possess.* quos videre poteris ad l. 65. ibi *possessio, &c.* & istam videtur expressè approbare. *l. 12. tit. 30. tertia part.* & sensus horum docto. est, quod vnica tantum sit possessio & illa naturaliter tenetur quando possessor insistit iure: ciuilitè verò quando eam retinet animo absentia.

Sed his non obstantibus teneo contrariam sententiam, imò quod sit duplex possessio realiter & in substantia distincta, vna naturalis, alia ciuilis. Pro qua sententia & conclusione. Primò facit text. *in lege clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acquir. possess.* vbi expressè dicitur quòd absens possidet, & similiter ingressus possidet, ergo vnus ciuilitè & alius naturaliter, & sic duplex est possessio realiter distincta: nec potest dici quod vna & eadem possessio sit penes illos, quia impossibile est quod vna & eadem possessio sit penes duos in-

solidum,

solidum, vel secundum naturam: vel secundum artem text. est formalis in lege tertia parapho ex contrario. eodem titu. cuius verba sunt, ex contrario plures eandem rem insolidum possidere non possunt: contra naturam quippe est, ut cum aliquid ego teneam, tu quoque id tenere videaris, text. in l. si ut certo. §. si duobus vehiculum. ff. commoda. ibi. & ait, duorum quidem insolidum dominium vel possessionem esse non posse. textus in l. duo insolidum. ff. de precario. cuius verba sunt, nam nec iuste nec iniuste possessiones dua concurrere possunt. Confirmatur, quia lex nunquam fingit nec potest fingere super eo quod est impossibile de natura in genere: text. est in l. qui ad certum. ff. locati. text. in l. certè, in principio infra ad precario. text. in l. adoptio. la 1. ff. de adopt. text. in §. minorem. Inst. de adopt. text. in l. lex Corn. prope fin. ff. de vul. & pu. ibi, quia non efficitur per eam. & c. text. expressus in l. mulier. in fin. ff. de verbor. obliga. text. in l. qui decem. §. 1. in fin. ff. de solu. tenet glo. ordin. in l. Gallus. §. si eius, de libe. & posthum. in gloss. fin. prope finem. & ibi Bartolus, Paul. & commun. opin. glo. Bart. & docto. in l. 3. ff. pro socio. tenet magistraliter Barto. in l. si is qui pro emptore. ff. de usucap. 9. column. nu. 2. idem Bartol. in l. eandem. ff. de duo. reis. tenet latè & notabiliter Iason. in d. l. si quis pro emptore. ff. de usucap. nu. 241. Hanc eandem sententiam defendit Bolognetus in d. l. 1. numer. 204. de acquir. poss. Corralius in rubr. eiusdem tituli, num. 4. & in §. nihil commune in praludis. num. 6. Menchaca, de success. creat. §. 21. num. 108. Couart. in reg. possessor. in initio secunde partis num. 4. licet plures alij contendant vnicam tantum possessionem esse, ut videre licebit in l. 65. infra ante numer. 1. ibi, possessio est ius insistenda rei, & c. Imò quod magis est, fictio non cadit super eo quod est impossibile de iure positivo: ita solus Aretin. in dicto §. ex contrario. 1. col. post princ.

Nec obstat si dicas quod ibi in d. §. qui ad nundinas, non est duplex possessio, sed vna, & illa tenetur ab ingressu naturaliter iniuste, & ab absente ciuilitè iuste, quia respondeo quòd qualitas possidendi iuste vel iniuste non alterat naturam & substantiam possessionis, ut est text. formalis in d. §. ex contrario. text. in l. duo insolidum. ff. de precar. text. in l. 2. ff. uti possi.

Item etiam quia illud quod est vnicum in substantia non diuersificatur propter qualitates, ut notatur, in l. 1. ff. si cert. pet. & in l. cui feudi de con. & de. in l. fin. §. quoties. ff. de publi. & ven. & per illum in dict. §. text. qui ad nundinas. tenet ibi Alberi. 3. col. Ange. 1. col. post princ. Imo. 2. colum. in prin. Iaf. 4. colum. n. 21. Ro. 1. col. Cuma. 2. col.

Secundò & principaliter pro ista sententia & conclusione facit text. in l. naturaliter eod. tit. vbi disponitur quod fructuarius possidet naturaliter illam rem in qua habet vsum fructum, & propriè etarius possidet ciuilitè: text. in l. possess. quoque in prin. eo. ritu. text. in l. cuiuscunque. §. si fundus. ff. de usufru.

Tertidò facit text. in l. quemadmodum. ff. de acquirend. posse. vbi dicit text. quod sicut nulla possessio acquiritur sine corpore & animo, ita nulla amittitur: ergo text. ille in illa dictione

vniuersali dat intelligere pluralitatem possessionum.

Quartò facit text. in l. 1. §. deicitur. ff. de vi & vi ar. vbi dicitur quod illo interdicto non potest vti nisi possessor, & dicit text. quod sufficit quod possideat naturaliter siue ciuilitè: & ad hoc notat eum ibi Bartol. Ange. de Perusio.

Quintò facit text. in l. 3. §. fin. ver. sciendum, ff. ad exhibendum. vbi dicit text. quod actione ad exhibendum potest agi contra ciuilitè possidentem, vel contra naturaliter possidentem.

Sextò facit text. in l. & habet. §. si. ver. sic placet. ff. de precario. vbi est textus quod in re concessa precario ille qui rogauit habet possessionem naturalem, ille verò qui concessit habet ciuilem: & ibi tenet commun. opin. & in l. Pompo. §. cum quis de acquir. poss. ergo clarè ibi patet duas esse realiter distinctas possessiones, cum vna & eadem non potest esse penes eos, ut in fundamento dictum est: & ad hoc illum text. notat ibi expressè Ang. de Peru.

Septimò facit text. in l. nemo ambigit. Cod. de acquir. poss. ibi, duplicem esse rationem, aliam qua iure consistit, aliam qua corpore, & c. sic clarè probat quòd sit duplex possessio.

Octauò facit subtilis ratio, nam ciuilis possessio est illa quæ causat præscriptionem: text. est in lege acquiritur. paragrapho fina. de acquir. re. do.

Si ergo esset vnica possessio vel duæ eiusdem speciei, operantur eundem effectum, sed non operantur eundem effectum, ut ex dictis iuribus patet, ergo prædictæ possessiones non sunt eiusdem speciei, sed distinctæ & separatae.

Nonò facit text. nota. in l. si id quod. paragrapho fina. Digestis de acquir. possess. vbi dicit text. quòd si quis habet ciuilem possessionem in absentia, non perdit illam, licet alius occupauerit possessionem corporalem, nisi suspicatus est se posse repelli ab eo qui est in possessione: ergo clarè dat intelligere duas esse possessiones.

Decimò facit text. optimus & expressus in l. 3. §. Nerva filius. eodem tit. vbi dicit quod in rebus mobilibus retinemus possessionem ciuilem in absentia, quatenus habemus difficultatem nancisci possessionem naturalem: ergo naturalis, est possessio distincta à ciuili quæ nancisci possit: & ad hoc illum text. notat ibi Bar. Ange. Imo. Pau. Roma. & Aretin. qui dicit quod ibi melius quàm alibi probatur, & commun. doctor. Vndecimò facit expressior text. & sing. in l. 2. §. quod vulgo ff. pro herede. vbi dicitur quod regula quæ habet quod nemo potest sibi causam possessionis mutare, debet intelligi modo possessio sit ciuilis, modo naturalis: & ille text. non est alibi secundum Dinum Alberic. & Ange. ibi, ad hoc in quantum loquitur in hoc articulo nominaliter nominando possessionem ciuilem & possessionem naturalem, & sic denotando substantiam rei: & est vnicus secundum Bald. in l. licet. Cod. eod. titu. 2. colum. in fin. licet corruptè alleget: & Paul. in l. prima ff. eod. tit. pen. colum. post princ. Ioan. de Imo. ibi 4. col. in prin. Ange. 2. col. in medio. Istam sententiam

riam & con. scil. quod in iure nostro sunt duae possessiones realiter in substantia distinctae, tenet Dinus per aliqua ex praedictis fundamentis vbi notabiliter loquitur in regula, sine possessione. de regu. iu. 5. col. versic. ad cuius declarationem. 1. est querendum. tenet gl. or. post Ioan. glossatores antiqui. in l. 1. ff. de acq. poss. in verbo, ait. post prin. & tenet & sequitur ibi. Albe. pen. col. in fin. Pau. de Castr. ibi pe. col. in princ. Ioan. de Imo. 4. col. in princ. Ang. 2. col. in medio. Rom. 5. col. in medio. Alex. 10. col. numero 45. Iason. 13. col. num. 54. Vincen. 10. col. num. 53. istam etiam opi. tenet Ang. de Peru. in l. licet. C. isto tit. 2. colum. nu. 6. Pau. ibi 2. & 3. col. Bal. ibi 1. lect. 2. col. nu. 6. Sali. 4. col. n. 13. Fulgo. in l. si ut certo. §. si duob. vehiculum. ff. commo. 3. col. Salic. ibi 3. col. Paul. de Castr. 2. col. n. 7. qui nota. loquitur. Bal. no. in l. 1. Cod. uti possi. 5. col. n. 12. Bal. in rub. extra de causa possess. & propriet. 2. colum. n. 4. & istam con. tenet Bart. in l. 3. §. gener. supra isto titu. 1. oppo. licet ipse in l. supra ead. colum. post medium. teneat nouam & distin. opi. imò quod sint tres possessiones realiter distinctae, vna ciuilis, alia naturalis, alia corporalis: quae opin. commun. reprobatur à docto. ibi: & ista est magis comm. opi. secundum docto. vbi supra: pro qua communi sententia ego allego hodie in nostro regno legem secundam titu. 30. 3. parti. quae expressè istam opin. fundat, & allego & considero expressiorem & clariorem legem in lege 45. ll. Tauri, quod est summè necessarium pro intelligentia dicendorum reiecta opin. Iaco. Barr. quam tenet in l. licet si. col. C. isto titulo: vbi tenet quod quando possessio est penes vnum sit vnica possessio in substantia, sed quando est penes duos sint duae possessiones distinctae: quae opi. communiter reprobatur.

Item reiecta opi. Bar. in d. l. 1. 3. col. dicentis esse tres possessiones realiter distinctas, scilicet naturalem, ciuilem, & corporalem: nam illa corporalis idem est quod naturalis, quae opinio Bartoli communiter reprobatur.

20 Item in nostra materia principaliter quaero, an in acquirenda possessione requiratur causa vel titulus? in quo notabili & necessario articulo resolutiue procedendo, sit prima con. quod si in acquirenda possessione interuenit actus verus & naturalis, nulla requiritur causa vel titulus: itaque si aliquis possessor tradat alteri rem animo transferendi possessionem, statim quaeritur accipienti sine aliquo titulo vel causa: vel si quis per actum naturalem apprehendat rem cuius possessio vocabatur, statim quaeri possessionem: pro qua sententia & conclusionem facit text. in lege 3. paragrapho in admittenda ff. de acquir. poss. & in l. si quis vi. §. differentia. cod. tit. vbi habetur quod possessor sola sua voluntate potest amittere possessionem, ergo à fortiori, facta traditione animo transferendi possessionem, acquiritur accipienti: maximè quod tunc possemus dicere, quod licet non habeat titulum vel causam in proprietate, habet tamen in possessione, & erit titulus precarij, si concessio fuit non determinata tempore tacite nec expressè: & sic potest ad libitum renocari per concedentem: alias verò si concessio fuit facta determinato tem-

porè tacite vel expressè erit titulus donationis: argumento text. sing. in l. Lucius Titius supra de dona. textus in lege prima ff. de precario. text. in lege & habet. §. fin. eodem. titu. confirmatur etiam, quia super sola possessione rei, potest constitui titulus: vt est casus nota. in l. si aliquam rem. ff. de acquir. possess. ibi, nam si rem meam tu possideas, & ego emam à te possessionem eius rei, vel stipuler, utilis erit emptio, & stipulatio: idem probat text. in lege si emptione. §. item si emptor. versic. rei sua. supra de contra. emp. bonus text. in l. indebiti. §. sed & si numi. in princip. de condic. indebi. Secundò pro ista con. principali, quae habet quod si in acquirenda possessione interuenit actus verus & naturalis nulla requiritur causa vel titulus, facit text. expressus in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acquir. possess. vbi habetur quod ingressus rem absentis acquirat possessionem naturalem vacantem, & tamen ibi nulla interuenit causa vel titulus. Tertiò pro ista conclu. facit text. in lege fin. Codice vnde vi. ille qui ingreditur rem omninò vacantem alicuius absentis, acquirit in vtramque possessionem sine aliquo titulo vel causa. Quartò pro ista sententia & conclusionem facit totus titulus, ff. de vi & vi arma. vbi habetur quod ille qui per vim impellit alium de possessione, acquirit eam: licet iniuste & sine titulo vel causa: & istam sententiam & conclusionem tenet Bartol. in l. quod meo. ff. de acquir. possess. 1. colum. numer. 1. licet non alleget nec consideret superiora iura, sed allegat text. in l. 1. §. si vir uxori eodem titu. sed certè vbi causa interuenit, licet de iure inualida: & ille textus proprie loquitur in casu conclusionis tertiae, infra eod. proximè allegat etiam alia iura Bart. quae certè nihil probant. Idem etiam tenet Paulus ibi. 2. colum. prope fin. & Ioan. de Imo. post prin. legis & commun. opin. secundum Alexan. ibi. 3. colum. numer. 11. & istam dicit commun. opin. Aretinus in l. locus. eodem titulo.

21 Secunda conclusio principalis sit, quod in acquirenda possessione per actum fictum bene requiritur causa vel titulus, vnde si quis nulla interueniente causa vel titulo constituat se nomine alterius possidere, vel per aspectum velit transferre possessionem, vel per retentionem vsusfructus vel per conductionem factam de re propria, non transfertur possessio: ista est gloss. singu. iuncto text. in d. lege quod meo. in gl. 1. in prin. & per eam tenet ibi Bartol. 1. colum. num. 1. Pau. Cuma. Ludo. Roma. & commu. doct. & ad hoc illam. gl. iuncto text. repetat singu. Sali. in l. traditionibus. Cod. de pactis. fin. col. 3. q. pro qua sententia & con. facit text. iuncto communi intellectu in l. si aliquam rem. ff. de acquir. possess. vbi probatur quod si dominus & possessor alicuius rei con-ducatur suam rem quam possidet ab alio, non transfert in eum aliquam possessionem: facit etiam bonus & subtilis casus in leg. ei à quo. ff. de vsucap. pro qua sententia & conclusionem facit inconuincibilis ratio, quia quando clausula constituti, vel quaelibet actus fictus ponitur super contractu nullo vel inualido, similiter illa clausula vel actus fictus possessionis est nullus, vt probat text. in l. fin. ff. de constit. pe. text.

text. in l. non dubium. Cod. de legibus. text. in regula, cum principalis, ff. de regul. iur. & latius pono infra proximè in quarta con. ergo quando nullus ponitur titulus contractus: nec causa interuenit, dicta clausula constituti, vel alius actus fictus, nihil potest operari: & tantum ista conclu. est vera vt procedat etiam si prædictus dominus & possessor rei scienter sine causa & titulo constituat se nomine alterius possidere, vel apponat in eius fauorem alium actum fictum: quia non videtur donare, & sic per illum præsumptum & fictum titulum donationis iunctum cum dicta clausula constituti & actu ficto possessionis non transfertur dominium nec possessio in eum: & iura quæ dicunt quòd ille qui scienter sine causa vel subsistente obligatione tradit suam rem donare, vt in l. cuius per errorem. ff. de regu. in. in l. 1. in fi. ff. de condi. indebiti. in prin. Cod. eod. titu. & vtrouique docto. debent intelligi quando traditio rei fit per actum verum & naturalem: secus verò si per actum fictum, vt in hac nostra conclusione ne detur duplex fictio vel specialitas: ita singu. Barto. in d. l. si aliquam rem, 3. colum. in prin. ff. de acq. hered. Pau. de Castr. fina. colum. in princ. Albe. 1. colum. in fine. Cuma. pen. colum. in fine. Alexand. 6. colum. numero 18. Franc. de Rip. 9. colum. numero 26. istam etiam con. tenet Cinus, Bald. Salic. & docto. in l. qui rem. Codice locati. tenet etiam Sali. melius quàm alibi in lege traditionibus, Cod. de pactis. fi. colum. 3. quam tenet etiam Bald. in cap. 1. de capitaneo qui Curiam vendidit. pen. colum. in princip. in Usibus feudo. & ista est vera & communis opinio, licet gloss. singul. & ordinata teneat contrarium in dicta leg. si aliquam rem. ff. de acquirenda possessio. in gloss. fina. prope finem, quam sequebatur ibi Imola, & latius & subtiliter Aretinus 5. colum. num. 3. quam superiorem communem opinionem intelligas procedere in casibus in quibus aliàs de iure communi per veram traditionem scienter factam induceretur donatio, vt quando fit traditio expressa, causa adiecta, tanquam ex debito cum nihil deberetur: vel quando ex qualitate rei & personæ præsumatur donatio, vt notatur per Barto. & docto. in l. cum quid. ff. si cert. pet. post glos. ibi, nam in illis casibus interueniente vera traditione erit donatio, aliàs verò si interueniat ficta traditio non valebit, vt in hac communi opinione. Confirmatur ista commun. opinio subtili fundamento & consideratione, nam licet de iure nouo Codicis ex nudo pacto donationis oriatur actio, & promissor efficaciter sit obligatus, vt in l. si quis argentum. §. si autem hoc. in principio. Cod. de donation. & ibi commun. opin. tamen illud debet intelligi in expressa propria donatione & promissione, secus verò in ficta & præsumpta, puta quando quis per pactum nudum scienter promitteret indebitum: ne detur concursus duplicis specialitatis contra regulam text. in l. 1. Cod. de dotis pro. & in lege cum post. paragrapho gener. de iure dotium. ita singu. Bart. in l. iuris gentium. §. quinimo. fin. col. in medio. ff. de pactis. idem Barto. in l. si tibi dicem. in fin. eod. tit. idem etiam tenet Bald. Ang. Pau. de Cast. Alex. & communiter docto. in l. iuris gentium. §.

sed cum nulla. eod. titu. Iason. in dict. §. quinimo. 18. colum. num. 21. Paul. in l. generaliter. 3. colum. Cod. de non num. pec. Bald. in l. si pacto quo pnam. Cod. de pactis. 2. column. in fine. Salic. in l. legem. 5. column. in medio. eod. titu. Bald. in rubr. extra de pactis. 2. colum. in fine. Imol. in l. in adibus, §. 1. 3. col. ff. de dona. ibi Ludo. Ro. pe. colum. in fin. Ange. de Peru. in dicta l. si quis argentum. §. sed & si quis. post princ. Cod. de donat. & ibi Bald. num. 4. Paul. de Castr. notabiliter in lege qua dotis. pe. colum. num. 9. ff. solut. matrimo. Anton & Imol. in cap. qualiter. extra de pactis. Ex qua superiori 2. con. sic declarata & confirmata infertur singulariter, quòd si quis scienter confitetur extra iudicium rem suam esse alterius, & constituit se nomine eius possidere, vel alium actum fictum interponat, non transfert in illum dominium nec possessionem: & hoc solum ex ista ratione, quia ex titu. præsumpto & ficta traditione non potest dari dominium nec possessio, ne detur simplex specialitas: & ita tenet expressè Barto. in l. cum falsa. Cod. de iuris & fac. igno. 2. colum. num. 6. & ante eum tenet ibi Petrus de Bellapert. 2. colum. post princ. Cin. 2. colum. 4. q. quos Par. non refert. & tenet ibi Faber in suo Breuiario in princ. illius l. & Bald. ibi fin. column. numero 7. & 8. Pau. de Castr. 2. colum. in fin. tenet Ang. in c. fin. extra de confessis. 6. column. in princ. Imol. ibi fin. column. in fine. Sed adde subtiliter in hoc art. quod tunc alia ratione & consideratione ista opin. & illatio est vera, quia tali casu nullus concurret titulus verus nec præsumptus, quia illa confessio scienter facta non inducit donationem nec alium titulum: quia non habet verba dispositiua apta producere obligationes, sed tantum fit ad probationem: vnde cum constet de contrario eliditur confessio: & sic clausula constituti vel actus fictus in isto casu ponitur de per se sine subiecto alicuius contractus expressi nec taciti: vnde ex ea non transfertur possessio nec aliquis effectus: ita dicit & declarat subtiliter Paulus ibi in d. lege cum falsa. fin. column. in princ. & ante eum Bald. ibi fin. colum. num. 8. & in expresso quod ex tali confessione scienter facta non inducatur titulus donationis tacitus vel præsumptus, tenet expressè Bald. in l. vna. Cod. de confessis. 3. col. n. 7. Paul. in lege generaliter. Cod. de non nume. pecunia. secunda col. in medio. n. sexto. & melius 3. col. in princ. idem Paul. in lege publica. §. fin. ff. de deposi. & expressè Petrus in d. l. cum falsa. 2. column. in princ.

Nec huic secundæ con. principali cum ex ea deductis obstat notabilis text. subtiliter inductus in lege prima Cod. de donat. iuncta communi opin. vbi est casus quòd donato & tradito instrumento alicuius rei videtur donata & tradita ipsa res contenta in instrumento, & tamen ibi concurret præsumptus titulus & ficta traditio rei, ergo non deberet transferri dominium & possessio eius: quia respondeo quod ibi verus titulus & vera traditio interuenit, saltem illius instrumenti corporalis quod traditum fuit: vnde ex hoc resultat titulus & possessio rei contentæ sub eo cum aliud non potest operari, & sic continet & representat contentum sub eo concurrente legis dispositi

dispositione: & iste est verus sensus & intellectus illius legis & solutio huius difficultatis: facit text. in l. qui chirographum. ff. de lega. tertio. text. in l. seruum filij. §. cum chirographum, de lega. 1. text. in l. secunda. C. qui res pign. oblig. po. in lege tertia & quarta. ff. de liber. legat. notatur in l. 2. ff. de pactis.

22 Secundò non obstat tex. expressus & non declaratus à doct. in lege qui bona fide. ff. de acquirenda possessio. & in lege interdum. §. si. infra eodem. vbi dicitur, quòd si ille qui non est dominus possideat aliquam rem quam bona fide emit, & eam conducatur à verò domino, quòd statim definit possidere: & per istum actum fictum etiam sine causa vel titulo transfertur possessio in ipsum dominum, & ad hoc notat ibi commu. opinio, quia ad illum text. dupliciter respondeo.

Primo modo quod verus dominus & possessor non potest transferre in alium possessionem per actum fictum, nisi præcedat causa vel titulus habilis: & ita procedat ista nostra secunda con. ille verò qui non est dominus, si possideat benè potest transferre possessionem in alium etiam per actum fictum sine causa vel tit. & ita procedat & intelligatur tex. in d. l. qui bona fide. & in l. interdum. §. fina. & in expresso ita tenet & declarat Bart. in l. quod meo. 1. col. n. 1. licet cõmuniter deficiunt ibi aliqua verba: & istam declarationem & concordiam ponit ibi Pau. 2. col. in fine, & cum ea transeunt indifferenter ibi doctor. & expressè dicit ibi Roman. 1. col. in fine, quod distinct. Bart. communiter tenetur. Sed attende quod iste intellectus videtur esse verus, cum nulla ratio differentie possit assignari, vnde cogitavi quod vera & propria ratio est, quia in istis iuribus interuenit vera & iustissima causa, scilicet quòd ille cui tradebatur possessio, erat verus dominus: vnde non oportet sibi concedere causam vel titulum de nouo, cum ipse perfectum titulum & causam habeat: & ideo non dominus possessor potest per actum fictum transferre possessionem: & iste est verus & clarus intellectus illarum ll. Ex quo resultat contra Bartol. & doctor. quod indistinctè dominus & possessor vel non dominus, non potest transferre possessionem sine causa vel titul. & per consequens venit reprobanda glossa, cum qua omnes ibi transeunt in dict. lege qui bona fide. vbi dicit quòd illa lex procedit etiam si non dominus qui possidet conducatur rem ab alio non domino, cum ibi nulla subsit causa vel titulus habilis, mediante quo per actum fictum possit transferri possessio.

23 Tertia con. quòd ex inutili & inualido contractu benè transfertur possessio interueniente actu vero traditionis: text. est notabilis & subtilis in l. 1. §. si vir uxori. supra. ff. de acquirenda possessio. text. in l. quod vxor. eod. titul. text. in l. 1. §. deicitur in ver. denique ff. de vi. & vi. ar. text. in l. si donante. in prin. ff. de dona. inter vir. & vxor. text. in l. nec vllam. §. omnibus, ver. si. Item in titu. pro donato. ff. de petit. hered. quibus probatur quod ex donatione inter maritum & vxorem, licet penitus contractus vel titulus sit nullus adeo quod ex eo nulla oritur actio vel obligatio civilis nec naturalis, vt in l. 1. in

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

prin. ff. de donat. inter virum & vxor. & in l. 3. §. sciendum. eo. titu. & in l. si sponsus, §. si vxor viri. eo. titu. vbi dicit quod ei non accedit fideiusor, & tenet Bart. magistraliter in l. cum lex. ff. de fideiussor. 2. column. num. 8. idem Barto. in l. quod meo. 1. column. num. 1. ff. de acquir. possess. & vtroque commu. opin. tamen ex tali contractu possessio benè transit in vxorem interueniente actu vero traditionis, sed difficultas subtilis est in hoc articulo, pro intellectu illorum iurium, cum de iure talis contractus sit inualidus ipso iure: quare valeat & acquiratur ex eo possessio? & dico quòd vera & subtilis ratio est, quia possessio non causatur ex contractu tanquam ex proxima & immediata causa, sed ex facto naturali, & sic ex traditione ipsius rei: vnde licet contractus sit nullus, non impeditur acquisitio possessionis si sibi interuenit verum factum & traditio: & in expresso istam rationem ponit consultus in d. l. 1. §. si vir uxori. ibi quoniam res facti infirmari iure ciuili non potest, cui sensus est, quod cum possessio causetur ab ipso facto traditionis, vt supra larè deductum est in definitione: & istud factum secundum veritatem non possit infirmari iure ciuili, meritò ex tali facto transit possessio, licet ipse contractus sit nullus: & ista est vera & propria intentio consulti in dicto §. si vir uxori, & ista est intentio Barto. Pau. & aliorum, & expressè istam rationem per illum text. ponit Bald. in l. non dubium. Cod. de legibus, octaua columna. numero decimo octauo, & Paul. ibi, penultima columna, in princ. Iason. ibi, penultima columna. num. quinquagesimo quinto. & istam doctrinam in alio proposito ponit gloss. in lege 3. §. ex pluribus, in gloss. fin. & ibi expressè Alber. 1. column. in fine. ff. de acquiren. possessio. nec huic subtili rationi obstat si dicas, quod licet factum illud naturale, sic traditio, non possit infirmari & infringi per ius ciuile secundum veritatem, tamen potuit infringi secundum fictionem iuris vt fingatur non esse factum, cum ius ciuile semper possit fingere contra veritatem in his quæ sunt facti: vt in l. retrò. ff. de captiuis, & in l. omnibus, & in l. bona eorum eod. titu. & quasi per totum: & in §. si ab hostibus Instit. quibus mod. ius. pa. po. sol. quia respondeo quod lex nunquam fingit nisi subsistente æquitate & necessitate: tex. est in l. sciendum. ff. ex quibus caus. maior. text. in leg. postliminium. ff. de captiuis. text. in l. non dubito eodem titu. in princip. & istam regulam & doctrinam ponit Barto. in l. si is qui pro emptore de vsucap. tertia columna numero 1. Sed in isto casu cessat æquitas & necessitas fingendi, & ideo lex non fingit, nam cum sola voluntate amittat quis possessionem, vt in l. tertia §. in admittenda & in l. si quis vi. §. differentia. ff. de acquiren. possess. sequitur quod licet per traditionem rei non quæretur possessio vxori, amitteret eam maritus: imò etiam amitteret sua voluntate, licet rem non tradiderit, sed in eius detentatione permanferit, vt in dictis iuribus: vnde marito cum maritus debeat perdere possessionem, quæritur ipsi vxori virtute traditionis, licet contractus sit inutilis: & iste est verus sensus & intellectus text. in dict. §. si vir uxori. ibi dum dicit, & quid attinet dicere? non possidere

B b mulierem

mulierem cum maritus ubi noluit possidere protinus amiserit possessionem? & ita intelligit & declarat illum textum Barto. ibi, *uno verbo numer. secundo. Ioan. de Imol. in principio. Roma. in prin. Vincent. melius quam alter ibi 1. & 2. col. Iason. ibi. secunda columna num. 3. & ita intelligit & declarat illum text. latius & expressius Bart. in l. si is qui pro emptore infra de usuca. 10. col. post medium n. 27. Imol. 7. columna prope finem. Iason. ibi 5. 1. column. num. 250. & iste fuit sensus ibi Bald. in l. siue possidetis 2 col. post prin. C. de proba.*

24 Nec obstat si iterum replices contra istum verum & subtilem intellectum, quod si vxor non acquireret possessionem ex isto inutili contractu, quod maritus non perderet eam, licet rem tradiderit: quia regula notabilis iuris est, quod si quis vult rem suam vel aliud ius quod habet transferre in alium, si illi alteri non potest ex iuris dispositione dari non amittit tradens, nec abdicatur a se quasi sub illa conditione datum: istam regulam & conclusionem probat tex. no. in l. nec vtilem. ff. ex quibus cau. maio. quem ibi ad hoc notat Albe. Barto Bald. & communiter doctores & istam doctrinam per illum text. ponit Battol. ubi infert ad nota. q. in l. qui Roma §. duo fratres 10. q. ff. de verb. obliga. & ibi commun. docto. super illa q. istam etiam regulam probat tex. & ibi notat Barto. & docto. in l. cum quis. §. si debitorem. ff. de solut. text. in l. vir uxori vers. sed si promissor. ff. de dona. inter vi. & vxor. si ergo in presenti casu & lege frien. §. si vir. vxor. & similibus, possessio non quaeretur vxori, non amitteret eam maritus: & sic ratio praedicta communis non videtur concludere: quia ad hoc respondeo quod praedicta regula & doctrina contraria procedit & habet locum tantum in dominio, quod quis vult a se abdicare & in alium transferre: quia si non potest ibi dari, non recedit a domino, sed remanet penes eum: secus vero est, in possessione, quia etiam si non quaeratur nec posset dari accipienti, deperditur & abdicatur a possessore: ita notabiliter Albe. in d. l. nec vtilem in prin. ex quibus cau. ma. & ita tenet & declarat Bart. in l. si ego. in fine. ff. de negot. gest. & ibi Alber. 3. column. Pau. in fine. num. 7. & ita tenet & declarat glo. ord. in d. l. cum quis, §. si debitorem in gloss. tertia ff. de solu. & ibi Barto. num. 2. Pau. nu. 5. Albe. & commun. doct. Bartol. Albe. Pau. & caeteri in l. qui hominem, paragrapho si debitorem. eod. titu. & ita etiam tenet & declarat gloss. ord. in d. l. vir uxori. vers. sed si promissor. ff. de dona. inter vi. & vxor. & reputat ibi notabile Fulgo. pro qua sententia & declaratione est casus expressus in l. quod meo. §. si furioso. ff. de acquiren. possess. & ibi expressè tenet gloss. 2. & ibi Barto. Albe. Paul. Imol. Aret. Alexand. & commun. docto. tex. etiam expressus in l. 1. §. per procuratorem, in fine. eod. tit. istam doctrinam & declarationem ponit Aretin. in l. naturaliter. §. nihil commune 7. column. eod. titu. & ita defensatur intellectus subtilis & communis dicti §. si vir & vxori. similitum: quia metitò ibi acquiritur possessio, quia etsi non quaeretur nec posset dari ex iuris resistentia, non remaneret penes matitum, sed amitteret eam per supra

dicta: & ista est perfecta resolutio illius text. & sensus eius, sic ab alio non dilucidata. Ex qua superiori tertia principali conclusione sic declarata & confirmata, quae habet quod ex inutili contractu transfertur possessio interueniente actu vero traditionis infero.

25 Primò quod ex contractu facto a minore super re immobili sine decreto cum autoritate tutoris vel curatoris, secuta traditione, transit possessio gl. est no. in l. 2. §. si a pupillo. ff. pro emptore in glo. in prin. prope finem: quem ibi commendat Ioan. de Imo. 2. column. in fine. commendat Alexand. in d. §. si vir uxori. secunda columna, num. 4. & dicit eam notabilem Iason ibi tertia columna, numero decimoquarto. & Vincentius, ibi quinta columna. in fine: & illam glossam reputat singu. Alexand. in l. possessionem pupillum. eod. tit. secunda colum. in principio. & hoc etiam tenet Bald. licet non alleget illam glo. in l. magis puto. in principio. ff. de rebus eor. post Iacob. de Aretino. pro qua gl. & sententia facit text. in dicta l. possessionem pupillum. ff. de acquirend. possess. ubi est textus quod pupillus sine tutoris autoritate non potest animo amittere possessionem, ergo cum tutoris autoritate videtur quod possit: & per eum ita tenet ibi Rapha. Cuman. post princip. ex quo ibi infert, quod si pupillus cum tutore, vel adultus cum curatore, fecisset compromissum super re immobili sine decreto, quod licet arbitri non possint pronuntiare super proprietate, poterunt tamen pronuntiare super possessione: facit etiam bonus textus in l. pupillus. supra de acquirend. rer. domi. cuius verba sunt, alienare vero nullam rem potest, nisi praesente tutore authore, & nec quidem possessionem qua est naturalis: ergo tutore authore posset. Tertio pro ista sententia ultra doctores confidero text. expressum, & meliorem de iure in lege secunda. C. si quis ignorans rem minor. esse, sine decreto comparauerit. ubi dicitur quod si res sit alienata sine decreto, possessio retrahatur & reuocetur a possessore: ergo translata fuit, ex quo etiam deducitur, quod adultus carens curatore alienando rem sine decreto posset transferre possessionem per supra dicta: pupillus vero sine tutoris autoritate, vel adultus habens curatorem sine curatoris autoritate, non posset alienando vel contrahendo transferre in alium possessionem civilem nec naturalem: de civili est text. in dicta lege possessionem pupillum. de naturali est text. in dicta lege pupillus. Digestis de acquirend. rerum do. ibi, & nec quidem possessione qua est naturalis. & utrobique comm. opin. quod procedit modò pupillus vel adultus verè tradat, modò fictè, secundum doctores ibi. Adde tamen quod naturalem possessionem benè posset minor perdere, etiam sine tutoris vel curatoris autoritate, ex eundo de fundo, ita quod non sit in conspectu vel prope: quia quilibet maior sic amitteret, text. est in hoc notabilis in dicta l. possessionem pupillum. & per eum ita tenet ibi gl. ordin. Alber. Paul. Ioan. de Imol. Cuman. Aretin. & Alex. & Dinus, & Oldradus, quos ibi refert Albe. tenet etiam Vincent. qui in hoc puncto notabiliter loquitur in dicta l. 1. §. si vir uxori §. columna num. 1. cuius

cuius ratio est, quia tunc non amittit immediatè ex sua voluntate vel contractu, sed ex legis dispositione & in hac ratione se fundat text. gloss. commun. opin. Ex quo text. sic intellecto cum ratione infert ibi Franc. de Aretin. 1. *columna in medio*. quòd lætio quæ inferitur alicui ex immediata, dispositione iuris, ita comprehendit pupillum sicut maiorem: & licèt ipse non alleget, ita expressè notat ibi Alberic. post Iacobum de Ra. pro qua consideratione facit bonus text. in *l. si sine heredede §. Lucius. ff. de admin. tuto.* per quam ita tenet Bald. in *l. non videtur. Cod. de in integr. restit. 1. colum. post princ.* & ultra eos facit melior text. de iure in *l. fin. §. defensionem. Cod. de administr. tutor.* Ex quo deducitur quod si prædictus minor haberet solam possessionem naturalem, quam animo quis potest retinere quocunque vadat, quòd per absentiam eam non posset amittere, etiam si vellet eam amittere & à se abdicare argumento illius text. cum ratione: & ita ibi tenet Alber. Pau. & Cuma. & Vincent. in *d. §. si vir uxori §. colum. nume. 12.* Sed contra istam primam illationem facit expressus & not. text. in *l. iubemus la 2. §. sanè el 2. in fine. ibi, sed possessionem ecclesiasticam, &c.* vbi probatur, quod si res ecclesiæ vendatur, etiam cum auctoritate administratoris, non adhibita iuris solennitate, non potest transferri possessio: imò ipso iure traditio est nulla: quia primo respondeo quòd ille textus loquitur tantum respectu dominij, sic proprietatis, & non respectu possessionis: & ibi possessio ponitur pro ipsamet re, sicut in iure nostro multoties reperitur, vt in *lege interdum. ff. de verbor. signific. & ita soluit & respondet Bar. in dict. §. si vir uxori num. 3.* Vel aliter & secundò respondet ibi Barto. quòd ille textus loquitur in persona quæ non potest perdere possessionem, vt pupillus, vel ecclesia: & cum ista secunda solutione Barto. transeunt ibi Cuma. & Alexand. 2. *colum.* & Roman. *ibi in princ.* Sed attende quod ista solutio posset esse vera, & clarè procederet, quando talis inhabilis persona per se transferret possessionem sine auctoritate administratoris: vnde præsupposito quod ibi interuenit auctoritas administratoris, videtur difficile contrarium, cum per superiora iura sit conclusum quod cum auctoritate alterius posset persona inhabilis transferre possessionem: vnde 3. posset dici quòd ille textus solùm procedat in rebus ecclesiasticis propter fauorem earum. Sed certè verior & propria solutio est prima quam assignauimus, quod ibi possessio ponitur pro ipsamet re, & sic pro dominio vel proprietate: & illa impeditur, & ipso iure non transit: & ita dicit quòd ille text. debet intelligi Vincen. in *d. §. si vir uxori. §. colum. in medio. num. 11.*

26 Secundò ex prædicta 3. con. principali infero notabiliter, quòd si res maioratus vel prohibita alienari alienetur, quod in accipientem transit possessio tam civilis quam naturalis, licèt contractus ipse nullus & inutilis sit, argumento text. & superioris conclus. in *dict. §. si vir uxori.* & in expresso per eum ita tenet Bald. in *l. 2. ff. de iurisd. omni. iudi. colum. in fi.* & hoc tenet & reputat notabile Franc. de Aret. in *dict. §.*

Ant. Gomez. ad Leg. Tauri.

si vir vxor. 2. colum. in medio. Alex. ibi pen. colum. fin. q. Iason. 3. colum. numer. 12. Vincen. *ibi 14. colum. numer. 28.* hoc etiam tenet & reputat notabile Ludouic. Roma. in *l. is, cui bonis, 1. colum. num. 3. infra de verb. obl. & tenet & sequitur ibi Aretin. 1. colum. 1. no. Alexand. 1. colum. 2. not. Iason. 2. colum. num. 5. & ibi Franc. de Rip. 12. colum. num. 52.* pro qua sentent. facit bonus textus quem doc. not. allegant. in *l. non alienat. ff. de regu. iur.* cuius verba sunt, *non alienat qui duntaxat omittit possessionem.* & ibi expressè notat ad hoc Ioann. Ferrar. post antiquos. text. in *l. item si res, §. 1. vers. potest. ff. de alien. iud. mutan. cau. fa.* vbi eadem verba ponuntur. facit etiam text. valdè notabilis in *l. bona fidei. ver. nec interest. supra. de acqu. re. do.* vbi expressè dicitur, quod si res affecta aliquo vitio reali alienetur, licèt non transeat dominium nec vsucapiendi conditio, benè tamen transit possessio & acquisitio fructuum. Pro qua etiam sententia considero subtiliter legem nostram 45. Tauri in fine. vbi dicit quod mortuo possessore maioratus, possessio transeat in successorem, quamuis aliquis tertius occupauerit possessionem in vita vel post mortem possessoris, vel de manu eius eam habuerit: ergo aperte præsupponit quòd licet sit res maioratus, vel prohibita alienari, & contractus vel alienatio non teneat, tamen benè transfertur possessio: & in tantum hoc est verum, vt procedat etiam si lex vel dispositio hominis quæ prohibet alienare vel contrahere, expressè dicat & disponat quod etiam non possit fieri traditio: & si fiat, quod nullius sit momenti: tamen debet intelligi quòd nihil valeat quoad translationem dominij, sed possessio civilis & naturalis benè transfertur: ita probat text. not. & subtilis in *l. 3. §. sciendum. ibi, nec traditio quicquam valet. ff. de dona. inter vir. & vxor.* vbi disponitur quod donatio inter coniuges est omninò nulla, adeò quod traditio nihil valet, & tamen intelligitur quoad dominium: quia possessio benè transfertur, vt est casus expressus in *dict. §. si vir uxori.* ergo aperte ista illatio est verissima. & illum text. ad hoc ita inducit Aretinus in *dicto §. si vir uxori. 2. colum. num. 4.* dicens semper esse menti tenendum. Socinus *consil. 13. 4. volum.* & ista opin. & consideratio est verissima, nisi lex ultra procederet annullando acquisitionem possessionis, vt probat text. nota. & expressus in *l. vna. Cod. non licere habitatoribus metrocomie loca sua ad extraneum transferre lib. 11. ibi, quoquo modo possidendi licentia tribuatur. nec considerationi Aretini obstat text. in is cui bonis. ff. de verb. obligat. ibi, tradere verò non potest.* per quã notat ibi Ang. de Peru. in *prin. numero 2.* quod ille qui non potest alienare vel se obligare, non potest etiam tradendo transferre possessionem: quia ille tex. & determinatio Angeli debet per supra dicta intelligi, quando persona est inhabilis contrahere vel alienare ex defectu animi & intellectus: quo casu impeditur etiam translatio possessionis: quia animo non potest eam amittere: conclusio verò Aretini in qua sumus, procedit, quando persona non est inhabilis ex defectu animi, sed ex alia ratione vel qualitate intrinseca, putà ne res alienetur extra familiam, vel aliàs quia tunc